Poštnina plačana v gotovini

Leto VIII, št. 176

Ljubljana, četrtek 28. julija 1927

Cena 2 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25·—, za inozemstvo Din 40·— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo: Ljubljana, Knaflova ulica štev. 5/I. Telefon št. 2072 in 2804, ponoči tudi št. 2034.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 2036.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 2452

Podružnici: Maribor, Aleksandrova št. 13 — Celje, Aleksandrova cesta

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180. Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 27. julija.

V Beogradu je do nadaljnega poravnan konflikt med vladnima strankama. Vprašanje je, kdo je poražen. Vsi znaki kažejo, da je pravi poraženec g. Velja Vukičević, ki so mu prekrižani njegovi glavni računi.

Ni še možno pregledati, koliko in kaj bo g. Vukičević koncesiral demokratom na upravnem polju. Gotovo tega ne bo mnogo in kar bo dal z eno roko, bo skušal odvzeti z drugo. A pri celi stvari ni šlo toliko za te koncesije. Mnogo važnejše je dejstvo, da je bistveno spremenjena podlaga sedanje vladne koalicije.

Meseca aprila je bila osnovana vlada Vukičević-Marinković tako rekoč za večno. Govorilo se je, da je ta koalicija za leta nerazločljiva. Precej medel je bil sicer njen program, a govorili so o tako tesni in trdni zvezi, da bo koalicijo kmalu nadomestila fuzija v obliki «četrte stranke».

Ta trdnost je danes končno strta in razbita. V seji demokratskega izvršnega odbora je prišlo včeraj do kompromisa med g. Davidovičem in ministrsko grupo demokratov. G. Davidović je opustil svoje stališče, da je treba iti iz vlade takoj, a Marinković je popustil še mnogo več. Dokazoval je, kako hudemu terorju bi se izpostavila demokratska stranka, ako bi že sedaj šla iz vlade. V tem oziru je bil njegov nastop prepričevalen za vse. A moral je pristaviti, da je treba zdržati z g. Vukičevićem do 11. septembra, za naprej pa «bomo videli». Kompromis je sklenjen torej na predpostavki, da ostanejo demokrati v vladi do 11. septembra, da se stranka izogne glavnemu udarcu policije in presipavanja demokratskih kroglic, da pa koalicija ne gre več preko 11. septembra.

Iz velikega programa po volitvah je prišel torej mali programček: s potrpljenjem do 11. septembra rešiti, kar se rešiti da. Obenem je g. Marinković definitivno pokopal zamisel četrte stranke.

S to ugotovitvijo je položaj popolnoma spremenjen. Vukičević, kakor nam javljajo večerna poročila, ni mogel izvesti svojega protisunka, ki naj bi izgnal demokrate iz vlade ali pa jih vsaj razcepil. Njegove tozadevne priprave z g. Koroščem so padle v vodo. Ako bi sedaj on delal za razkol koalicije, bi padel že sedaj in bi mu padca nič ne olajšalo, če bi pri tem se znašel v mehkem objemu g. Korošca. Vukičević mora demokrate obdržati v vladi, akoravno mu odkrito pravijo, da ostajajo ž njim le do volitev, ker mu hočejo s tem izviti iz rok bič, s kojim bi jih sicer tepel.

G. Vukičević ni več vlada s povolilnim programom, on je le še nosilec vladne moči, vodja resorov do volitve.

V kratkih mesecih svoje vlade je gospod Vukičević izgubil tako temeljito na zaupanju in tako razočaral, da je moralni padec njegovih kombinacij prava radost za vso jugoslovensko javnost, ki se je bala sterilne bodočnosti in strašnih bojev parlamenta za svoj obstoj.

Pa tudi nam Slovencem je ta zasluženi padec tvorca blejskega pakta v zadoščenje. Kajti nihče nas še ni tako cinično kakor kako čredo izročil v eksploatacijo radikalom in klerikalom. Nade g. Korošca, ki je imitiral dve leti prekasno g. Radića, in vseh naših novopečenih črnih radikalov, da bodo s srbsko šajkačo in kundakom po volitvah maltretirali napredne Slovence, so splavali po vodi.

Italija proti priključitvi Avstrije Nemčiji

Rim, 27. julija. d. «Lavoro d' Italia» naglaša v uvodniku, da se mora Italija protiviti vsakršnemu enotnemu organizmu ob Dunavu, ki bi tvoril protiutež italijanske velesile. S priključitvijo Avstrije bi narastlo prebivalstvo Nemčije za 6 do 7 milijonov, s tem pa bi bila obenem tudi ustvarjena nemška hegemonija do Balkana in Nemčija bi kakor nekoč zopet stremela in prodirala proti Trstu, Solunu in Carigradu. To pa bi obenem pomenilo tudi konec nezavisnosti Češkoslovaške, Madžarske, Rumunije in Jugoslavije. Italija mora iz tega razloga odklanjati ne le priključitev Avstrije k Nemčiji, marveč tudi vsak poskus za osnovanje podunavske konfederacije.

Pariz, 27. julija. d. «Information» razpravlja o priključitvenem vprašanju in naglaša, da izvira ideja podunavske federacije, ki se je smatrala prvotno splošno za najboljšo rešitev avstrijske gospodarske krize, iz angleških krogov, da pa je naletela pri vseh prizadetih na odločen odpor. Za izboljšanje avstrijskega gospodarskega položaja je predvsem potreben sistem obsežnih trgovinskih pogodb.

Ponudba ameriškega stanovanjskega posojila Zagrebu

Zagreb, 27. julija. n. Semkaj je dospel zastopnik ameriške firme, ki je Zagrebu ponudil graditev 1000 hiš. Vsaka hiša bo stala 60.000 dinarjev, obresti bodo znašale 12 odst., odplačevalo se bo mesečno po 600 Din. Občina ponudbe še ni sprejela.

Aranžman v Vukičevićevi vladi

Demokrati, odločeni da nadaljujejo, dokler mogoče, oportunistično taktiko, so se včeraj znova pobotali z g. Vukičevićem. Politična seja min. sveta odpovedana. — Razcepljenost med radikali vedno večja. — Vznemirjenost radi vesti o demokratskem bloku

Beograd, 27. julija p. Tekom današnjega dneva se je izkazalo, da je bila včerajšnja seja izvršilnega odbora Demokratske stranke za trenutni razvoj dogodkov v vladi odločilna. Davidović se je udal oportunističnim argumentom demokratskih ministrov ter je pristal na taktiko, ki navidezno znači popuščanje demokratov, dejansko pa postavlja g. Vukičevića v zelo neugoden položaj. Odločilno je bilo, kar smo že včeraj naglasili, da demokrati trdno pričakujejo popoln Vukičevićev poraz pri volitvah in da smatrajo, da bo njihova prisotnost v vladi njihove kandidature obvarovala nasilja in goljufije. S formalnim sklepom, da je treba od Vukičevića zahtevati izpolnitev prevzetih obvez, je bila včerajšnja seja izvršilnega odbora zaključena in konflikt Davidović-Marinković je odložen.

Danes dopoldne so imeli demokratski ministri konferenco pri Marinkoviću, radikalni ministri pa so se sestali pri Vukičeviću. Opoldne je dalj časa razpravljal Marinković z ministrskim predsednikom. Konference so trajale do 14. popoldne.

Takoj po sestanku z Marinkovićem je Vukičević pozval k sebi načelnika personalnega oddelka v notranjem ministrstvu Antića ter mu je dal celo vrsto odredb, ki se tičejo izpolnitve gotovih zahtev DS. Minister Mijović je vašemu dopisniku izjavil, da je situacija sedaj zopet normalizirana in zadovoljiva.

Kot zunanji znak doseženega aranžmana je sledila odpoved za danes sklicane ministrske seje, ki je bila določena za 17. popoldne. G. Vukičević se je podal v okolico na lov.

Mnogo se v političnih krogih komentira incident, ki se je dogodil opoldne. Zastopnik »Politike« se je pri g. Vukičeviću pritožil, da je proti njegovemu listu vložena tožba, ker je reproduciral izjavo Pavla Radića, ki je nazval državne organe »kačake«. Vukičević je odgovoril: Prav je. Hočem, da Radić pred sodnijo dokaže, da so državni organi »kačaki«. Ne dovolim, da se govori o nesvobodnih volitvah, ko so volitve popolnoma svobodne. Ravno danes pa beograjski listi objavljajo polno novih vesti o vmešavanju drž. političnih organov v volilno agitacijo in vedno nove pritožbe o volilnem terorju prihajajo zlasti iz Srbije . . . Mnogo pažnje je izzvala danes tudi aretacija urednika demokratskega »Odjeka«, M. Stankovića, ki je bil nedavno obsojen po tiskovnem zakonu.

Pašićevci se še vedno niso odločili, da skličejo sejo glavnega odbora, ki bi imela proglasiti v imenu NRS anatema nad g. Vukičevićem in njegovimi prijatelji. Aca Stanojević se nahaja že več dni v Beogradu, kjer stalno konferira s pašićevci. Govorilo se je, da se bo še enkrat sestal z Vukičevićem, predno pride do oficijelnega preloma. To se do sedaj ni zgodilo. Medtem dobiva cepljenje v radikalnih vrstah že groteskne oblike. V Sremu so vložene kar štiri radikalske liste, v mnogih okrožjih po tri. Danes so dospele vesti, da so se tudi radikali v Sloveniji razcepili. (?)

Jutri se vrača kralj na Bled in pričakuje se, da bo v soboto g. Vukičević odpotoval mu poročat o politični situaciji.

Vukičevićevi ljudje in klerikalci so silno vznemirjeni vsled vesti o pogajanjih med obema kriloma demokratov. Objavljeni demantiij jih očividno ne zadovoljujejo.

Pred novimi katastrofalnimi redukcijami

Zavezniki naših klerikalcev pripravljajo redukcijo državnega proračuna za celo milijardo s pomočjo 10 odst. znižanja vseh osebnih in materijalnih izdatkov. — Ogromna škoda za Slovenijo

Beograd, 27. julija, p. Danes so prejela vsa ministrstva od finančnega ministra razpis, v katerem sporoča, da se je odločil **reducirati tekoči državni proračun za eno milijardo Din. To se naj zgodi na ta način, da vsak minister v svojem resortu črta 10 odst. izdatkov in to osebnih in materijalnih.**

Minister se sklicuje na čl. 59. zakona o državnem računovodstvu, ki daje ministrom pod njegovim nadzorstvom pravico, da odrejajo uporabo s proračunom odobrenih kreditov. Postopek pri tej najnovejši «akciji štednje» si predstavlja minister financ tako, da resortni ministri posameznih kreditov ne uporabijo, odnosno jih uporabijo samo do iznosa 90 odst.

Minister utemeljuje svojo zahtevo z dejstvom, da se je proračun državnih dohodkov izkazal za fiktiven: državni dohodki so dejansko manjši nego jih je kleroradikalska večina predvidela in minister se sedaj postavlja na stališče, da ni drugega izhoda nego ponovna splošna redukcija.

Ministrov razpis je izzval obče zaprepaščenje. Sedanji proračun je itak sestavljen tako, da državni aparat komaj še posluje. Sicer so v njem mnogi milijoni za povsem nepotrebne stvari, in v vrhovih državne uprave ne izvaja nobena štednja, a zato so važne panoge državnega gospodarstva v njem že popolnoma zanemarjene. Nova redukcija pomeni v mnogem oziru pravo katastrofo, tem večjo, ker je redukcija budžeta zamišljena kar vprek, tako da bodo prizadeti tudi krediti, ki so že sedaj se izkazali za mnogo premajhne. To se bo posebno občutilo v gospodarskih resortih ter zlasti v prometnem, prosvetnem in socijalnem resortu. Neminovna posledica bodo tudi nove redukcije državnih nameščencev. Kruto prizadeti bosta obe slovenski oblasti, ki sta v tekočem proračunu itak povsem po mačehovsko upoštevani. Samo za Slovenijo bodo znašale redukcije mnogo milijonov. Znova se kaže, kakšna nesreča za državo je sedanji kleroradikalski proračun in kako usodepolno je bilo, da je kleroradikalna večina 31. marca dala zakonito določene kredite povsem na razpolago samovolji finančnega ministra.

Povratek naših delegacij iz Rumunije

Beograd, 27. julija. p. Danes so se vrnile v Beograd delegacije, ki so zastopale našo državo pri pogrebu rumunskega kralja Ferdinanda. Član delegacije Stevo Pavlović, pomočnik ministra za zunanje stvari, je izjavil vašemu dopisniku: «Zelo lepo smo potovali, izredno lepo so nas sprejeli. Dobili smo v Rumuniji iskrene prijatelje našega naroda. Ves rumunski narod žaluje po pokojnem kralju. Na svojem potovanju smo videli plakati moške, ženske in otroke. Pogrebne ceremonije so se vršile v dovršenem redu.

Za svobodno luko v Splitu

Split, 27. julija. n. Te dni je bila v Splitu ministrska komisija, da ugotovi, ali je dana podlaga za svobodno cono v splitski luki. Komisija je ugotovila, da bi se svobodna cona lahko uredila na jugovzhodnem delu nove obale, ki se sedaj gradi. Komisija bo o tem poročala ministrstvu.

Poneverba pri subotiški carinarnici

Subotica, 27. julija. n. V carinskem odseku tukajšnje pošte se je ugotovila poneverba 200.000 Din. Ker je šef tega oddelka Ilija Neumann na bolezenskem dopustu, se krivda ni mogla takoj ugotoviti. Državno pravdništvo stvar preiskuje.

Razpust tržaške „Dijaške Matice“

Trst, 27. julija. l. Prefekt je danes razpustil Dijaško matico. V svojem odloku utemeljuje razpust z navedbo, da je Dijaška Matica protidržavno delovala. Policijski agenti so izvedli v društvenem uradu preiskavo in zasegli knjige. V prefektovem odloku je rečeno, da pripade imetje Dijaške matice državi.

Italija v Albaniji

Rim, 27. julija. s. Vlada je na podlagi sporazuma z nemško «Lufthanso» popolnoma prevzela zračno službo v Albaniji.

Francija proti komunistični propagandi

Pariz, 27. julija. (pa.) Agitacija komunistov povzroča vedno hujše spore med Francijo in Rusijo. Posebno se graja postopanje ruskih diplomatov v Franciji, ki fungirajo obenem kot agitatorji komunistične stranke. Zaradi tega je francoski poslanik v Moskvi Herbette obiskal Čičerina, kateremu je izčrpno razložil položaj v Franciji in izjavil, da Francija ne more dalje trpeti komunistične propagande. Ako hoče Rusija nadaljevati pogajanja s Francijo, mora takoj ustaviti komunistično propagando na francoskem ozemlju.

Lord Rothermere nadaljuje svojo kampanjo proti državam Male antante

Nova depeša dr. Benešu. — Čehi in Slovaki odklanjajo propagando angleškega lorda. — Madžarski protestanti za «Veliko Madžarsko»

Budimpešta, 27. julija, d. Lord Rothermere je poslal češkoslovaškemu zunanjemu ministru dr. Benešu ponovno daljšo brzojavko, v kateri med drugim naglaša: Moje zadnje pismo je imelo predvsem namen podpirati češkoslovaško vlado. Glede zaplembe in prodaje premoženja madžarskih državljanov na Češkoslovaškem so iznešene resne obdolžitve. Moja poizvedovanja so me dovedla na sled teh sumničenj. Če obstojajo o tem še kaki dokumenti, bi Vas prosil, da mi dopošljete vsaj en izvod, iz katerega bo razviden obseg prodanih posestev, ime kupca, kupna cena in takratna tržna cena.

Spričo teh obdolžitev mi boste priznali, da je v tem slučaju na zaračunanju neposredno zaintesiran tudi inozemski denarni trg. Ponujate mi pojasnila glede postopanja z narodnimi manjšinami na Češkoslovaškem in na Madžarskem sedaj in v preteklosti. Nato moram naglasiti, da protožb Vašega naroda izza predvojne dobe nisem preiskoval. Vojna pa se je vršila predvsem za odpravo vseh krivic.

Na obdolžitve, da so Madžari na Češkoslovaškem izpostavljeni zatiranju in nasilju pač ni zadosten odgovor, da je bil tudi Vaš narod pred vojno zatiran. Dobri odnošaji med Madžarsko in Češkoslovaško so odvisni od tega, ali bo Vaša vlada na obdolžitve glede zatiranja Madžarov in glede zapravljanja madžarskega premoženja odkrito odgovorila.

V Angliji je skoraj popolnoma neznano, da obstoja na Češkoslovaškem nova Alzacija-Lorena s pretežno madžarskim prebivalstvom. To odkritje bo presenetilo marsikaterega Vaših dosedanjih prijateljev.

V pričakovanju, da mi boste dali na te obdolžitve zadosten odgovor, ponavljam svoje prejšnje prošnje in priporočam Vaši vladi, da na to vprašanje takoj odkrito in državniško modro odgovori.

Praga, 27. julija, d. Akcija lorda Rothermerea za revizijo trianonske mirovne pogodbe vzbuja v češkoslovaški javnosti precejšnje vznemirjenje, dasi je zunanji minister dr. Beneš v svojem odgovoru na Rothermereovo odprto pismo naglasil, da se ne izplača o tem razpravljati. **«Narodni Politika»** svari češko javnost pred vsakršnim vznemirjenjem in povdarja, da madžarska propaganda ne tvori nikake nevarnosti za integriteto Češkoslovaške. Naloga češkoslovaške propagande je, da paralizira madžarsko propagando, ker nikakor ne gre, da bi se zunanji minister spuščal v polemiko s posameznimi privatniki. Edino važno je stališče britanske vlade. V sličnem smislu se izraža tudi **«Tribuna»**, ki povdarja, da je Madžarska na strani Nemčije izgubila svetovno vojno. Verjetno je, da bi vsaka sprememba obstoječih mirovnih pogodb značila novo svetovno vojno. Lord Rothermere pač sam ne verjame, da bi se zaradi onih Madžarov, ki bivajo na Češkoslovaškem teritoriju, splačalo povzročiti novo svetovno klanje.

Ob priliki zasedanja slovaškega katoliškega dijaštva v Košicah je govoril tudi vodja slovaške ljudske stranke poslanec Hlinka, ki je odločno zavrnil akcijo madžarskih iredentistov za odcepitev Slovaške od Češkoslovaške. Med drugim je naglasil, da bi bil že skrajni čas, da nastane nova generacija, ki bo razne Rothermereove in Bethlenove pristaše enkrat za vselej pognala preko slovaških mej. Slovaška je skozi tisočletja dovolj trpela pod madžarsko kulturo in si nikakor ne želi, da bi se zopet povrnila pod madžarsko gospodstvo.

Budimpešta, 27. julija, d. V akciji lorda Rothermerea za revizijo trianonske mirovne pogodbe vidijo sedaj tudi protestantske cerkvene občine tendenco angleške protestantske cerkve, ki hoče priskočiti Madžarski na pomoč. Protestantski pridigarji pozivajo vernike, naj molijo za dobrobit Madžarske in njenega hrabrega zagovornika Rothermerea. Voditelj madžarskih protestantov škof Balthasar je izjavil, da madžarski protestanti ne morejo opustiti upanja na revizijo. Več kakor ena tretjina protestantov «Velike Madžarske» je podrejenih po trianonski mirovni pogodbi kulturno nižje stoječim državam.

Nespremenjen položaj v Avstriji

Po dogodkih v parlamentu in konferencah načelstev vseh političnih strank se more smatrati, da je dr. Seipel zmagal na celi črti

Dunaj, 27. julija, s. Velika debata o zadnji revolti v parlamentu je bila danes zaključena. **Socijalnodemokratski predlogi za imenovanje parlamentarnega preiskovalnega odbora glede postopanja oblasti kakor tudi predlog za nezaupnico Seiplovemu kabinetu je bil z vsemi glasovi treh večinskih strank proti glasovom socijalnih demokratov odklonjen.** V splošnem je prevladovalo bolj pomirljivo razpoloženje, dasi so meščanski zastopniki iz zunanjih dežel ponovno očitali socijalnim demokratom vsa njihova dejanja ter jih posebno ostro napadali zaradi dogodkov v Brucku ob Muri, kjer je bila, kakor znano, razglašena enodnevna sovjetska diktatura.

Socijalni demokrati bodo ustavili obstrukcijo, ki jo že mesece izvajajo v carinskem odboru. Kljub vsemu temu pa ni pričakovati, da bo parlament rešil še kake važnejše predloge.

Poincaré za prijateljstvo z Nemčijo

Miroljubne izjave francoskega ministrskega predsednika

Pariz, 27. julija d. Ministrski predsednik Poincaré je imel ob priliki dograditve mesta Orchies govor, v katerem je izrecno povdarjal željo Francije po miru in prijateljstvu z Nemčijo.

Uvodoma je omenil težke ure, ki so jih morali preživeti prebivalci tega mesta med svetovno vojno. Mesto je bilo popolnoma porušeno, tako da ni ostal kamen na kamnu. Sedaj je mesto obnovljeno in obhaja svoje vstajenje. Iz zločinov in vojnih grozot pa se ne sme ustvarjati krivda vsega naroda. Le, če bi se ves narod solidariziral z onimi, ki so zagrešili zločine, bi nastala nevarnost.

Poincaré je omenil dogodek iz zadnje svetovne vojne. Nemški častnik, ki so ga Francozi vjeli, je bridko jokal in izjavil: Vrhovno poveljstvo nam je izdalo nalog, da ne smemo pustiti v Orchiesu kamna na kamnu. Nihče med nami ne želi, da bi se sovraštvo med obema narodoma nadaljevalo. Prijateljstvo z našim sosedom je pogoj za svetovni mir. Francija je vedno nudila roko sprave, ne glede na vse grozne spomine minule vojne. Mir nam ni le dragocen, marveč tudi nujno potreben: mir na znotraj in na zunaj.

Končno je omenjal Poincaré napredek, ki ga beleži mirovna politika in izrazi upanje, da človeštvo nikdar več ne bo poseglo po vojni kot sredstvu za poravnavo konfliktov. Glede notranje politike je izrazil zahtevo, da se mu da dovolj časa, da započeto akcijo sanacije dovrši.

Omejitev svoboščin na Irskem

London, 27. julija. o. Iz Dublina poročajo: Predsednik Cosgrave je predložil parlamentu zakonski načrt, s katerim se zaradi izrednih dogodkov podeli vladi posebna oblast. Načrt predvideva ustanovitev vojaških sodišč za nekatere zločine. Smrtna kazen naj bi se uvedla tudi za protipostavno nošenje orožja. Vlada bi smela razpustiti tudi nekatere vojaške organizacije.

Situacija na Kitajskem

London, 27. julija. s. «Times» poročajo iz Šanghaja, da je položaj generala Čangkajška vedno bolj težaven. Sunčuanfang je porazil Penguja ob železniški progi Tientsin-Pukao ter napreduje v smeri proti Tsiangkiangu. Istočasno korakajo komunistične čete proti mejam pokrajine Čekiang.

Vojaška akcija proti španskemu diktatorju

Pariz, 27. julija. d. Kakor poročajo iz Madrida, je vojni minister poveril preiskavo dogodkov v topniški šoli v Segoviji posebnemu preiskovalnemu sodniku, ki ima zelo obširna pooblastila. Kakor znano, je prišlo v topniški oficirski šoli do izgredov, ki so bili naperjeni proti direktoriju. V vojnem ministrstvu prevladuje mnenje, da gre za nevarno akcijo naperjeno proti Primu de Riveri.

Porušenje nemških trdnjav ob poljski meji

Pariz, 27. julija. d. Konferenca veleposlanikov je danes sprejela poročilo strokovnjakov o porušenju nemških trdnjav na vzhodu.

Dr. Žerjav o obnovi edinstva jugoslovenske demokracije

Važne izjave voditelja SDS o odnošajih med SDS in Davidovićevo stranko. — Napredni blok v Sloveniji ima svoje liste že gotove. — Hude obtožbe proti volilni korupciji v ljubljanski policijski direkciji

Z ozirom na netočne vesti v beograjskih listih o odnošajih med slovensko SDS in Davidovićevo DS je dopisnik »Vremena« prosil dr. Žerjava za pojasnilo ter je dobil od njega sledeči odgovor:

»Naše kandidatne liste so z majhno izjemo gotove. Dr. Pivko je nosilec v mariborskem okrožju, jaz sem bil že pred tremi tedni postavljen za nosilca liste v ljubljanskem okrožju, a dr. Kramer je bil v ponedeljek formalno od vseh ljubljanskih organizacij proglašen za nosilca liste v mestu Ljubljani. Vse tri kandidature bodo v smislu statuta SDS predložene v odobritev centralnemu izvršilnemu odboru. Sreske kandidature bodo proglašene, ko bodo liste izročene sodišču. Vendar vam morem izjaviti, da so te kandidature že določene, izvzemši v Kranju, kjer so bile v nedeljo volitve, pa se radi tega še ni mogla vršiti sreska konferenca.

Na naših listah bodo tudi narodni socijalisti in pristaši Samostojne kmetske stranke, ki se s tem oddvajajo pod svojim starim imenom od Radićeve stranke. Naše kandidature v vsej Sloveniji so zelo intenzivne in mi upamo, da bomo sami in z novim zaveznikom napram prejšnjim 27.000 glasovom, kolikor smo jih dobili 23. januarja, dobili sedaj 40.000 glasov.

Kar se tiče demokratov, ki niso v naši organizaciji, a nimajo svoje organizacije, pričakujemo, da bodo glasovali za naše liste ne samo radi tega, ker ne morejo glasovati za klerikalce ali radićevce, temveč tudi radi tega, ker smo mi vsi pristaši ideje ujedinjenja vseh demokratskih skupin v vsej državi ali v eno edinstveno stranko ali pa v demokratski blok. Tu mislim na dobo po volitvah, zlasti kadar bo padla vlada g. Vukičevića. To zbližanje se nikakor ne sme motiti s tem, da ena skupina odvaja drugi člane, na kar meri imenovana vest v »Politiki«, ker bi tako odvajanje zastrupilo že v naprej atmosfero zaupanja ter še bolj otežkočilo ujedinjenje.

Medtem se pritisk oblasti v Sloveniji čuti vedno bolj. V Ljubljani smo prišli na sled veliki politični korupcijski aferi. V policijski direkciji so državni organi za denar izdelovali volilni materijal za klerikalce, izdajali uradne tajnosti in potrdila, na podlagi katerih se sedaj vrši reklamacijsko postopanje. Policijska direkcija je bila prava filijalka klerikalnega tajništva. Ves materijal bomo izročili oblastim v svrho sodnega postopanja, ker je sigurno, da se je to delalo z vednostjo starešin.

Vprašate me za kandidaturo g. Milosavljevića v ljubljanskem okrožju. O tem se je že govorilo od strani radikalov, ki so nam nudili sporazum za vlado na tej podlagi, da bi bil v Ljubljani nosilec liste g. Milosavljević, a v mariborskem okrožju eden izmed demokratskih ministrov. Jaz sem to idejo neresno odbil. Sem siguren, da Demokratska stranka o tem ni ničesar vedela. Sedaj se ta ideja vrača v drugi obliki. Mislim tudi, ako bi se g. minister hotel žrtvovati in brez potrebe blamirati, da bi mu to g. Vukičević prepovedal, ker morajo v duhu blejskega sporazuma slovenski radikali glasovati za klerikalce.

K tej izjavi, ki jo priobčuje »Vreme« pristavlja dr. Žerjav še sledeče: »Dopisniki raznih listov me te dni iščejo in bi radi od mene dobili kako izjavo, ki bi se mogla tolmačiti kot razlika v mišljenju v vodstvu SDS. Beograjska »Politika« vzdržuje svojo vest o že demantiranih separatnih pogajanjih samostojnih demokratov. V resnici se slovenski demokrati ne pogajajo na lastno pest z nikomur niti tajno niti javno, pač pa iskreno izpovedujejo mnenje in željo, da se vsaj po volitvah vsi demokratski elementi v državi združijo v eno skupino.

Ta želja se je po blejskem paktu še pojačala. Neki intriganti bi hoteli v tem najti razliko med mojim mišljenjem in mišljenjem g. Pribićevića. **Istina pa je, da je ravno g. Pribićević že lani in večkrat pozneje povdarjal isto željo** in da je celo pred krono zastopal predlog, da je treba volitve dati demokratskemu bloku. Meni je znano, da od tedaj svojega mišljenja ni spremenil. Vsako odvajanje poedincev od ene v drugo demokratsko grupo bi bodoče odnose med njima zastrupilo in zbližanje samo otežilo. **Davidovićevi demokrati nas ne lovijo, mi pa tudi ne želimo storiti kake nekorektnosti, pač pa ob popolnem umevanju našega vodstva iskreno in javno izražamo svoje mišljenje.«**

Izjava Svetozarja Pribičevića

Beograd. 27. julija p. Svetozar Pribićević je danes novinarjem izjavil: Netočno je, da bi hoteli naši prijatelji v Sloveniji nekaj storiti brez soglasja s celino SDS. Ako »Politika« zatrjuje, da so slovenski samostojni demokrati za demokratski blok, potem naj pripomnim, da sem jaz prvi javno govoril o potrebi bloka demokratskih elementov v državi. Slovenski samostojni demokrati, ki so za blokiranje vseh demokratskih elementov, so torej povsem v skladu z vodstvom svoje stranke, s katero tvorijo čvrsto celino. Kar se tiče naših odnošajev napram g. Davidoviću, moram reči, da ga posebno cenimo, ker se je tako vneto zavzel za svobodo volitev.

Kdo je reševal v naši državi uradniško vprašanje?

Potrebna rekapitulacija obče priznanih činjenic, kot odgovor na včerajšnji uvodnik «Slovenca»

Včerajšnji »Slovenec« si je v svojem uvodniku drznil napisati tudi naslednje vrste:

»SDS priporoča svojega kandidata (dr. Kramerja) tudi kot iskrenega zagovornika pravic javnih nameščencev. Ti pa vedo, da je baš SDS tista stranka, ki ravno za uradništvo, kadarkoli je bila na vladi ni ničesar storila, ampak nasprotno podpirala vsak režim, ki je krhal uradniške pravice, ga ohranjal v provizorjčnem položaju in gmotno ter moralno pritiskal k tlom. dasi je ravno uradništvo po večini z občudovanja vredno nesebičnostjo vleklo voz SDS«...

Za poštenega državljana politika ni stvar demagogije in značilno za politiko SLS je, da se ta stranka napram uradništvu poslužuje uprav brezdušne demagogije. Morda nikjer drugje ni ta brezdušna demagogija tako očitna, kakor baš v uradniškem vprašanju, kjer so vsa fakta, vse zgodovinske činjenice na dlani in kjer je treba vzeti v roke samo malce spomina in dobro porcijo razuma, da se spozna resnica.

SDS, ki je zrastla z našo državo in ki je za to državo žrtvovala svojo popularnost in svoje trenotne uspehe, je poskrbela, da je država dobila fundamentalne zakone, obenem pa tudi razne specijalne zakone, ki tvorijo podlago socijalnega napredka prevažnih stanov našega naroda. Med nje spadajo predvsem zakoni, ki jih je SDS pokrenila v korist državnega uradništva. **S stališča nepristranske politične zgodovine je treba priznati, da je SDS edina stranka v naši državi, ki je imela srce za državnega uradnika in ki je skozi labirinte socijalnih, finančnih, upravnih in strankarskih težav izvojevala uradniškemu stanu vse njegove dosedanje pridobitve in pravice.** Dobro se SDS zaveda, da te pridobitve niso popolne. Toda vpričo dejstva, da so vse druge stranke te pridobitve samo demontirale in stalno poslabševale, lahko mirne duše rečemo, da so bile velike. Le poglejmo malce nazaj in primerjajmo, kaj je storila SDS za uradniški stan in kaj so »dosegle« druge stranke, zlasti naša SLS!

V letih 1919. in 1920. sta bili izvršeni dve regulaciji prejemkov javnih nameščencev, in sicer dve povišici draginjskih doklad za prečane. V vladi in Narodnem predstavništvu so tiste čase zastopali interese uradniškega stanu samo dr. Gregor Žerjav, dr. Albert Kramer in dr. Vekoslav Kukovec. **Prvo povišanje prejemkov za uradnike, ki je nekaj zaleglo, je dosegel takratni minister dr. Kramer.** Pri vseh ostalih v teh dveh letih pa je zasluga v prvi vrsti pri ministrih dr. Žerjavu in dr. Kukovcu.

Ker so te **povišice prinesle le trenotno** izboljšanje in ker so bili tedanji prejemki našega uradništva še vedno kronski, dočim so srbijanski uradniki prejemali višje dinarske plače, **je bilo od posl. Reisnerja sproženo vprašanje izenačenja.**

Po dolgotrajnih napornih akcijah poslancev SDS, zlasti pa po kategoričnem nastopu Svetozarja Pribičevića se je doseglo najprej izenačenje za prosvetni resort: izenačenje **za profesorje srednjih šol in za osnovnošolsko učiteljstvo.** Istočasno so bili izenačeni cariniki. **Sredi aprila leta 1921 pa je že stopila v veljavo uredba o izenačenju veljavna za vse kategorije javnih nameščencev. Dva meseca pozneje je sledila nova uredba o draginjskih dokladah.** Pri vseh teh uredbah so v prvi vrsti sodelovali predstavniki SDS: dr. Žerjav, prof. Reisner, Svetozar Pribičević.

Po teh velikih uspehih je demokratska stranka pristopila k končni likvidaciji uradniškega vprašanja, **k sestavi uradniškega zakona.** Odveč bi bilo opisovati vso trnjevo pot, ki so jo prehodili poslanci SDS v borbi s srbijanskimi finančnimi ministri in z reakcijonarno radikalno stranko. **Zakonski načrt prof. Reisnerja je bil sestavljen v popolnem soglasju z velikimi uradniškimi organizacijami.**

Poleti 1923. pa je radikalna stranka sklenila s slovenskimi klerikalci nesrečni Markov protokol. **Posledica tega pakta je bila da so se radikali rešili neprestanega pritiska slovenskih demokratov in sprejeli uradniški zakon v zelo poslabšani obliki. Odpravili** so paragraf o prevedbi upokojencev, uvedli triletno nestalnost, **vstavili** nesrečno stiliziran paragraf o štetju vojnih let itd.

Večino dobrih postavk zakona o železničarjih, ki je tudi izšel tiste dni, je zopet izdejstvoval posl. Reisner.

Uredba o razvrstitvi v kategorije in grupe je bila plod od klerikalcev podpiranega samoradikalnega režima brez demokratske kontrole. Klerikalci pa so si za podporo tega samoradikalskega režima izposlovali, da njso bile že tedaj sklicane samouprave, o katerih je veliki župan dr. Vodopivec štiri leta pozneje priznal, da so najpopolnejše samoupravne institucije v Evropi.

Poleti 1924. so klerikalci vstopili v Davidovičevo vlado in razglasili, da so že določili 250 milijonov za izplačilo dolžnih uradniških diferenc. Ostalo pa je kakor na drugih poljih žal samo pri obljubi. Uradniki niso videli od teh milijonov niti prebite pare.

Torej če rekapituliramo:

Demokrati so dosegli prve izboljške in povišice uradniških prejemkov:

demokrati so dosegli uredbo o izenačenju prejemkov in dve uredbi o draginjskih dokladah. Z decembersko uredbo 1921 leta so dosegli popolno izenačenje vseh kategorij.

Demokrati so pripravili zakon o javnih nameščencih in končno so demokrati pripravili ves materijal za razvrstitev v smislu uradniškega zakona.

Samoradikalna vlada, podpirana od klerikalcev, je v zadnjem hipu od teh zakonov in uredb odščipnila, kar si je v takratnih razmerah upala.

Od leta 1925. pa demokrati niso več na vladi. Vprašanje je, kaj so storili za uradnike radikali z radičevci in s klerikalci od tega leta do danes?

Radikali — nič, radičevci — nič! Klerikalci pa so letos pomladi »dosegli« naslednje: **Suspenzije težko izvojevane uradniške pragmatike, uradniškega zakona!**

Definitivno ukinjetev protipostavnega sklepa ministrskega sveta o zmanjšanju draginjskih doklad v »korist poplavljencev«.

Redukcijo uradniških pravic do pokojnine.

Podaljšanje pokojninske pravice od 10 na 15 let. Popolna pokojnina pa šele po 35 letih.

Redukcijo državnih uslužbencev, redukcije dnevničarjev brez pravice do pokojnine, brez odpravnine in brez odpovednega roka, prevedba svaničnikov v dnevničarje.

Ukinjenje brezobrestnih posojil v slučaju bolezni, smrti in skrajne potrebe.

Okrnjenje pokojnine v slučaju nesreče v službi.

Najhujše pa bo šele prišlo. Finančni minister je ravno te dni izdal nalog, **naj vsa ministrstva reducirajo kredite tekočega proračunskega leta in sicer do ogromne skupne višine tisoč milijonov dinarjev!** Da se doseže v tekočem proračunskem letu redukcija izdatkov za eno milijardo dinarjev, pa je bilo preje potrebno, da se že vnaprej omogoči taka redukcija, pred vsem na ramenih državnega uradništva, ki se mu je pravočasno vzelo vse pravice uradniške pragmatike in ki je sedaj brez vsake pravice, doslovno na cesti. **Ena milijarda prihrankov v tekočem letu bo šla pred vsem iz ust državnega nameščenstva vseh kategorij! In to samo za to, ker današnja vlada ni zmožna, da bi na drug, bolj gospodarski način zboljšala finančno stanje države.**

Kdo bo imel po volitvah pogum in sposobnost, da se upre temu pogubnemu početju?

Kdo bo znal in resno hotel preprečiti novo katastrofo, ki grozi v prvi vrsti zopet državnim nameščencem?

Kdo bo znal doseči, da se bodo državne finance zboljšale za eno milijardo na drug način in ne z neusmiljeno »štednjo« na račun državnih nameščencev in drugih malih ljudi?

Radikali ne bodo znali in ne bodo hoteli!

Njihovi zavezniki klerikalci ravno tako ne!

Grozečo katastrofo bodo mogli in znali preprečiti le demokrati, v prvi vrsti SDS!

Na razdobju slovenske politike

(Misli in opazovanja nevtralca.)

II.

S kolosalno samozavestjo nastopa Slovenska ljudska stranka v sedanji volilni borbi. Dela se, kot da je zmaga na celi črti popolnoma sigurna in kakor da so te volitve zanjo sploh le igračka. Imeniten duh vlada v stranki, povsod sama harmonija in solidarnost, razpoloženje izvrstno, — tako se hvalijo njeni govorniki in člankarji. Kakšno pa je razpoloženje v taboru dr. Korošca danes dejansko, to pa zunaj stoječ človek lahko presodi že iz pisave njenega časopisja.

Prečudna je ta pisava. Mesto idejnega, načelnega in programatičnega tolmačenja strankine politike, za pridobivanje novih pristašev in volilcev, samo napadanje na — Samostojno demokratsko stranko. In kdo je ta SDS? To je po zatrjevanju tega istega časopisja neka čisto pritlikava in povrh vsa falitna in strohnela strančica, ki se komaj še skup drži in ki je bo vsak hip žalosten konec. In na to ubogo barčico SDS, ki se že potaplja, pa takšen strahovit bombardman iz mogočne oklopnjače SLS?! Nerazumljivo.

Zares: Če človek v teh dneh prebira «Slovenca» in «Domoljuba», te vehementne izbruhe in navale na SDS, ki so jih polni njuni predali, to silovito kampanjo, hujšo od zadnje volilne borbe, se mu zdi kot bi se motil: Kot da ni Slovenska ljudska stranka tista, ki je imela doslej dvajset državnozborskih mandatov, ampak da je to bila Samostojna demokratska stranka. In da gre zdaj dr. Korošcu za to, kako bi iztrgal dr. Žerjavu vsaj polovico teh mandatov.

Zdi se, **če primerjaš pisavo «Slovenca» in «Jutra»**, kakor da sta ta dva lista v sedanji volilni borbi zamenjala vlogi; «Slovenec» da je postal organ slabejše stranke, ki mora napeti vse žile in kite, da si k dvema dosedanjima mandatoma pribori še katerega; «Jutro» pa da predstavlja močnejšo stranko, ki si je sigurna svojih 20 mandatov. Zato tam besnost, tu hladnokrvnost; tam nervozen strah, tu mirna zavest moči in zmage.

In še marsikak čuden vtis dobiva nepristranski človek iz pisave listov doktorja Korošca. Dobiva predvsem vtis, kakor da so v taboru Slovenske ljudske stranke sami nezanesljivi ljudje, **sami omahljivci in pa simpatizerji** s Samostojno demokratsko stranko, ki jih je treba zato dan na dan na vse načine obdelovati, da vztrajajo in ne pobegnejo v nasprotni tabor. Če se SLS na svoje volilce lahko zanese in če ima res tako vdane in disciplinirane pristaše, da bero samo «Slovenca» in «Domoljuba», kaj se potem njeno časopisje tako strahovito razburja nad najmanjšo kritiko proti SLS v «Jutru» in «Domovini»? In če je SDS v resnici tako sirotna in brezpomembna, kot jo slikata svoji publiki «Slovenec» in «Domoljub», zakaj potem toliko ognja in žvepla nanjo? Odkdaj se strelja na muhe s kanoni?

Ne. To ni očiten odsev zavesti moči in zmage, ampak to so sumljiva znamenja slabosti in strahu. In spričo takega duha, ki preveva tisk SLS, se tudi ni nič čuditi, če je razpoloženje v njenem taboru tako slabo, kakor še ni bilo nikoli preje pred nobenimi volitvami. Naravno: s samim zabavljanjem in udrihanjem po nasprotniku se volilec ne da navdušiti. Volilec hoče slišati gesla, za katera naj da svoj glas, gesla, ki ga potegnejo, predvsem pa hoče videti in vedeti, kaj je stranka, ki ga zopet vabi k svoji skrinjici, doslej dobrega naredila.

Toda — kje so danes gesla Slovenske ljudske stranke, kje so njena dela? Še nikoli ni bila SLS v tako sitnem položaju, v taki stiski in zadregi kot je pri teh volitvah — in še nikoli ni stopala pred svoje volilce s tako žalostno praznimi rokami kot mora danes.

Pri zadnjih volitvah je imel dr. Korošec še veliko in mamljivo geslo: za avtonomijo, danes nima drugega v žepu kot pakt z g. Vukičevićem, ki je zapečatil ves program Slovenske ljudske stranke in ji zamašil usta. Kaj bodo torej kandidati SLS mogli povedati svojim volilcem? Ali jim bodo povedali, da se je SLS navsezadnje le podvrgla vidovdanski ustavi, proti kateri se je tako vehementno bojevala celih šest let? Ali se bodo pohvalili, da so nazadnje postali zavezniki in pomagači velesrbstva?

Spomnimo se, kakšen slavospev na vidovdansko ustavo je izpustil zaupnik SLS na prvem zasedanju ljubljanske oblastne skupščine; hvalil je ob pritrjevanju poslancev SLS to ustavo kot ideal vseh ustav, kar jih premore Evropa. Seveda: takrat je sedela SLS v vladi in hotela manifestirati Beogradu tudi tu doma, kako je ustavoverna in državotvorna. (Zato je bila vseeno par dni pozneje briskno vržena iz vlade.) Ali bodo zdaj kandidati SLS tudi vidovdansko ustavo tako slavili na svojih volilnih shodih? Morali jo bodo na vse pretege hvaliti, če hočejo opravičiti pred volilci, zakaj je SLS zavrgla svoj avtonomistični program in sprejela vidovdansko ustavo.

Toda: kako bodo opravičili to, zakaj je potem SLS sabotirala to izvrstno ustavo celih šest let? Zakaj ni, ko smo dobili to ustavo, tedaj izprevidela njenih dobrin in delovala na to, da se vse ustavne sankcije takoj izvedejo?

Najmanj štiri leta bi sedaj Slovenija že lahko imela svoji oblastni samoupravi in koliko blagodati bi bila med tem že črpala od tega naša dežela! Koliko bi si bili mi medtem že gospodarsko in kulturno opomogli in tako bi sploh v naši državi danes vse drugače izgledalo! V urejenih ustavnih razmerah bi se bila tudi država hitreje konsolidirala in vse naše državno življenje zadovoljivejše razvijalo; ne bi bilo danes gospodarske krize, ne bi imeli tako slabe uprave, ne bi se bila tako razpasla korupcija, ne bi Slovenije centralizem mogel tako izžemati kot jo je vsa ta leta.

O tem seveda SLS ne bo izpregovorila. O tem se je izmolčal dr. Korošec v svojem volilnem govoru, o tem molčita «Slovenec» in «Domoljub» in o tem bodo molčali tudi njeni kandidati na volilnih shodih.

A tudi ni potrebno. Ker slovenski volilec ni na glavo padel, da ne bi sam videl in spoznal: Da je SLS zagrešila težak greh na državi in posebej na Sloveniji. Da je ta stranka slovenskemu ljudstvu veliko več škodovala kot pa koristila. Da je zadnjih šest let in prav za prav vso to dobo od postanka naše države popolnoma zapravila. In da je politika dr. Korošca doživela žalosten polom.

V takem razpoloženju volilcev gre SLS na volitve — v veseli boj, je zapisal «Slovenec». Pač edini, ki ima v takem položaju še humor!

Politične beležke

Dr. Korošec o samostojni uradniški kandidaturi

Za poštenost klerikalne politike, ki se sedaj ogreva v »Slovencu« in v svojem pomagaču iz Merkurjeve tiskarne za samostojno uradniško kandidaturo v Ljubljani, je zelo **značilna izjava načelnika SLS, dr. Korošca**, ki jo je podal na zboru zaupnikov v Ljubljani dne 3. julija t. l. Glasom »Slovenca« (štev. 147 z dne 5. julija t. l.) je g. dr. Korošec o samostojnj uradniški listi v Ljubljani govoril tole: »Zadnje dni se govori, da bodo uradniki pri teh volitvah postavili svoje lastne kandidate iz svojih uradniških vrst. Mi vemo samo to, **da se naši uradniki - somišljeniki te akcije ne bodo udeleževali...«** Dr. Korošec je torej čisto jasno povedal, **da klerikalni uradniki ne bodo glasovali za morebitno uradniško kandidaturo v Ljubljani.** V kolikor so se torej klerikalci udeležili predvčerajšnjega sestanka pri Levu in v kolikor so stali v ozadju kot inspiratorji in pravi aranžerji uradniškega sestanka za samostojno kandidatsko listo, so to delali le zato, da bi pomagali reševati obupno kandidaturo dr. Korošca v Ljubljani.

«Slovenčeve» neslanosti v pasjih dneh

Pri zadnjih, januarskih volitvah je v Ljubljani dobila SDS 4159, SLS s krščanskimi socialisti vred pa 3412 glasov. Po teh volitvah so klerikalci vstopili v vlado in se nesmrtno diskreditirali ter se zlasti pri delavcih, zasebnih in javnih nameščencih tako osovražili, da sami cenijo svojih sigurnih glasov v Ljubljani komaj še 1600 do 2000. **Dejstvo je, da so klerikalci s pičlim številom svojih zanesljivih pristašev utemeljevali tudi nemožnost kandidature dr. Ravniharja kot skupnega kandidata SLS in NRS v Ljubljani.** Pozicija SDS je močnejša kot je bila pri oblastnih volitvah, kar poleg drugega dokazuje tudi strahovit strah, ki ga ima SLS pred samostojnimi demokrati. Včeraj pa je »Slovenec« s posebnim strahom pred dr. Kramerjem zvezal še neumnost ter označil ljubljanskega kandidata SDS za — številnega kandidata. Velika je potrpežljivost bralcev »Slovenca«, da že v prvih dneh požirajo take neslanosti.

Kako se pri nas štedi

Iz Celja nam pišejo: »Službene Novine« in »Jutro« sta prinesla imenovanje volilnih komisarjev za ljubljansko in mariborsko oblast. Zelo čudno se nam zdi, da so pod režimom, ki si je nadel lepo in hvalevredno nalogo štediti na vseh koncih in krajih, imenovane za volilne komisarje v Sloveniji celo osebe iz Beograda. Nikakor si ne moremo predstavljati, da bi bile za volilne komisarje sposobne edino le one osebe iz Slovenije, ki so bile imenovane in da bi iz teh vzrokov morali priti na pomoč Beograjčani. Pomisliti je treba, da stane vsak volilni komisar, če je tudi iz Slovenije, precej denarja, saj dobi vendar dijete in stroške za vožnjo. Koliko stane šele komisar iz Beograda, ki dobi povrnjeno vožnjo iz Beograda in nazaj in dijete za vse na vožnji prebite dneve. Nehote se nam vsiljuje misel, da se taki ljudje pač vozijo na državne stroške na letovišča ali pa na izlet v kak trg ali vas v Sloveniji, kajti nikakor ne moremo razumeti, zakaj naj bi bil n. pr. za Šoštanj vas pri Celju potreben ravno komisar iz Beograda, ko imamo v Celju dovolj sposobnih ljudi. Zakaj se dalje imenujejo komisarji tako križem po srezih in se delajo s tem le večji stroški, katere nosilo seveda davkoplačevalci? Po našem mnenju je tako postopanje atentat na ljudske žepe in nima ničesar opraviti s štednjo.

G. poslanec so že odpotovali v Beograd

«Slovenec» poroča, da je posl. Smodej že odpotoval v Beograd, kjer hoče osebno (!) izročiti poljedelskemu ministru in ministru financ predloge za podporo po toči, viharju in neurju težko prizadetemu prebivalstvu. Kaj ne, zlati ta poslanec Smodej! Drugi dan po nesreči je že v Beogradu, kjer stavi osebno — predloge! Toda na tem potovanju je zanimivo sledeče: Kadar SLS ni na vladi, tedaj potujejo navadno poslanci klerikalne stranke v Beograd, da stavljajo osebno predloge o vseh mogočih stvareh in potrebah. Ko pa je SLS na vladi, tedaj ti poslanci molčijo in ne stavijo nobenih predlogov in nočejo doseči ničesar za prizadeto prebivalstvo. Tako so lansko poplave prizadejale slovenskim krajem nad 10 milijonov dinarjev škode. Ko so bili klerikalni poslanci po tistih poplavah v opoziciji, so potovali v Beograd in izročali osebno svoje predloge. Seve radikalni in radičevski ministri niso dali počenega groša. Februarja meseca, ko pa je bila SLS na vladi, pa smo zopet pri klerikalnih ministrih in poslancih videli fige, ker so pozabili na svoje prejšnje predloge. Slovenski poplavljenci zopet niso dobili ničesar! Ali pa: Ko so pretile železničarske redukcije, so klerikalni poslanci intervenirali. Marca meseca pa so na vladi uzakonili te redukcije in s tem oživotvorili prvotne načrte radikalne in radičevske stranke. Če to ni hudobija in norčevanje iz javnosti...

Bridko razočaranje g. Majkića

Bivši radikalni narodni poslanec, eden od bivših najvnetejših članov NRS, Kosta Majkić, je poslal predsedniku odbora SDS za banjaluško okrožje pismo, v katerem pravi med drugim: »Želim, da srečno in uspešno izvršite delo, ki ste ga prevzeli v sedanji volilni borbi. O sebi Vam moram reči, da pri sedanjih volitvah sploh ne nameravam kandidirati, in sicer radi velike utrujenosti.« S trpko ironijo utemeljuje svojo odločitev tako-le: »Potrebujem duševni odpočitek, da si zopet pridobim prejšnjo svežost, ki je nisem izgubil ne v vojni, ne pred vojno, temveč v zadnjih letih te naše čudne svobode v skupnem življenju z milimi našimi brati Srbijanci. Vidim, da je stranka, kateri pripadam, izgubila moralno hrbtenico in da nima oseb, ki bi mogle odbiti naval nevrednežev, ki so iz raznih taborov pribežali v stranko, a sedaj gazijo njen program, njeno sijajno prošlost in brezobzirno rušijo v stranki ono, kar je dobro in lepo.« G. Majkić podčrtava težke brige in skrbi, ki mučijo narod v Bosni, in smatra, da bo SDS mogla zbrati vse, kar je zdravega in poštenega in tako voditi uspešno borbo za povzdigo Bosne, za napredek naroda in države. Izjavlja, da bo z vso energijo podpiral SDS.

Državna pokojnina za kraljico Marijo

Bukarešta, 27. julija. d. Parlament je razpravljal o državni pokojnini kraljice vdove Marije. Pokojni kralj Ferdinand je zapustil svojim otrokom poleg številnih posestev tudi 300 milijonov lejev v gotovini. Ta denar se je razdelil v enakih delih na otroke. Princ Karel dobi 60 milijonov.

Mednarodno intelektualno sodelovanje

Ženeva, 27. julija s. Komisija Društva narodov za intelektualno sodelovanje je zaključila svoje delo. Na zaključni seji je sprejela med drugim tudi sklep o ustanovitvi informacijskega urada v šolskih vprašanjih pri Društvu narodov ter sklep o periodičnem sestanku odbora strokovnjakov za šolska vprašanja ter uvedbo predavanj o Društvu narodov za učne moči.

Zrakoplovna nesreča

Nancy, 27. julija. s. V pretekli noči sta trčili dve vojaški letali. Dva letalca sta bila mrtva, enega pogrešajo, eden pa se je rešil s padalom.

Naši kraji in ljudje

Zlata maša župnika Ivana Vrhovnika

Razen deputacije CMD, ki smo o njej poročali že včeraj, so se na predvečer zlate maše pri slavljencu oglasile tudi gospe Marica Tenentova, Marija Petrovčičeva in Amalija Balohova kot zastopnice trnovskih župljanov in mu izročile srebrni križ. Gospa Marica Tenentova je jubilantu čestitala in se spominjala, kako hladno ga je l. 1891. sprejela župnija, ko je prišel v Trnovo za župnika, da je pa s svojim vzornim župnikovanjem pridobil srca vseh svojih faranov, kar naj pričajo največja ljubezen in odkritosrčno spoštovanje, posebno pa splošno veselje, da ga lahko počaste še ob zlati maši z darilom

Zlatomašnik pred vhodom v zakristijo

v krogu čestitajoče dece, v ozadju zastopnice župljank ge. Petrovčičeva, Tenentova in Balohova.

vseh župljanov. Kako iskrene so bile čestitke, so zvečer pokazali tudi možje, ki so kljub jubilantovemu protestu šli sami v zvonika, ju sami razsvetlili in tudi sami zvonili, kar ob drugih cerkvenih svečanostih opravi vedno le mladina.

Že ob 5. zjutraj so se začele zgrinjati iz vse župnije nekdanje zlatomašnikove ovčice in ob tričetrt na 6. je bil trg pred cerkvijo že poln občinstva iz vse Ljubljane.

Sam, kakor vsak dan, je prišel zlatomašnik v solnčno jutro in šel mladostnejše in hitreje proti cerkvi, kakor navadno. Šele v bližini svetišča sta se mu pridružila univ. prof. dr. Kidrič in fin. ravnatelj Josin in ga spremila do čakajoče množice, ki je bila vidno vzradoščena radi jubilantovega dobrega razpoloženja in čilosti. Občinstvo je upoštevalo željo skromnega zlatomašnika in ga je pozdravilo le tiho, a zato tembolj spoštljivo.

Pred vhodom v zakristijo so mu napravili špalir belo oblečeni dečki in deklice s cvetjem v rokah pod vodstvom ge. Marice Tenentove, Amalije Balohove in Marije Petrovčičeve. Ljubka gdč. Dorica Zalarjeva je pozdravila

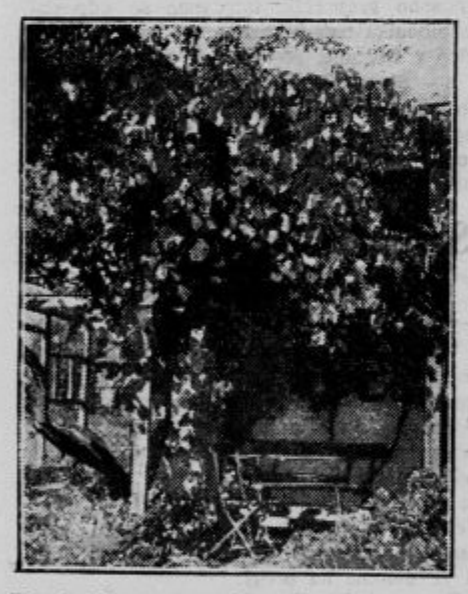

Z vinsko trto obrasla zlatomašnikova utica,

kjer najraje sedi ob svojih rokopisih in knjigah.

priljubljenega starčka s pesniško sestavljenim govorom in deloma celo z lepimi verzi v imenu mladine in župljanov ter mu izročila zlat šopek, češ naj mu bo simbol njihovih gorečih src, ki se tope v zlatih žarkih solnca ljubezni, ki jo je on sejal, in hvaležnosti, ki se je vnela v njih z željo, naj zdrav dočaka vsaj še mašo — bisernico. Zlatomašnik se je posebno zahvalil mladini in ji poželel zlato mladost, zlatega zrna polno življenje in zlato starost, polno uspehov po delu za narod in domovino. Vsi navzoči so po tej iz zlatega srca prihajajoči želji začutili, da je starček nehote sam najlepše opisal — svoje življenje. Poosebljena dobrota je še razdelil malčkom v spomin podobice in celo dovolil — menda prvič brez protesta — da ga je v krogu nedolžnih otročičev posnel naš fotograf.

V do zadnjega kotička napolnjeni, svečano razsvetljeni cerkvi ga je čakalo najodličnejše občinstvo iz vse Ljubljane, med njimi več zastopnikov univerze in raznih uradov ter korporacij in društev, v posebno velikem številu so pa prišli počastit svojega ustanovitelja člani in članice CMD z go. Franjo Tavčarjevo in predsednikom Hudovernikom na čelu. Čudimo se pa, da med navzočimi in tudi med poznejšimi gratulanti na zlatomašnikovem domu nismo opazili zastopnika mestne občine, da bi bil izrazil voščila Ljubljane svojemu nekdanjemu župniku in najboljšemu svojemu zgodovinarju.

Na koru je zapel pomnoženi pevski zbor slavnostni pozdrav zlatomašniku, ki mu je ministriral sam župnik Finžgar.

Po zlati maši je jubilanta obsula mladina s cvetjem, okrog njega se je pa zgrnila ogromna množica častilcev, ki so mu prirejali navdušene ovacije, da se je vidno ginjeni zlatomašnik še enkrat zahvalil svojim župljanom in vsem Ljubljančanom, zlasti pa CMD za darila in čestitke. Ko je stopil med množico, ga je zajela, da si je med čestitanjem in stiskanjem rok ter najprisrčnejšimi pozdravi le s težavo priboril pot do doma, kamor ga je spremila med najiskrenejšimi ovacijami dolga procesija vseh navzočih.

Seveda so si tudi tekom dneva gratulanti neprestano podajali vrata, pismonoše so pa nanosili kup brzojavnih in pismenih čestitk, posebno od podružnic CMD iz vse Slovenije. Med častilci je bila častno zastopana tudi duhovščina in prelat Kalan mu je čestital pismeno, njegov sošolec-zlatomašnik, kanonik Sušnik, dekan Koblar iz Kranja, šentpeterski župnik Petrič in šentjakobski župnik Barle so prišli osebno, drugi višji in nižji sobratje se pa niso spomnili zlatomašnika, ki ga kot vzor-duhovnika časti ves narod.

14 avgusta
velika sokolska tombola
v Mostu

Brezverstvo v Prekmurju

Brezobzirno obnašanje duhovnika s poslednjim tolažilom.

Dolnja Lendava, v juliju

Pred mesecem ste poročali, da je bil katehet Holsedl obsojen na 14 dni zapora, ker je širil klevete o nekem učitelju. So pa v Prekmurju še drugačni gospodje. Dne 7. t. m. je prišel v dolnjelendavsko župnišče Alojzij Frančeskin iz kolonije Benice, ki je od Dolnje Lendave oddaljen dobro uro in je prosil duhovnika, naj nese poslednje tolažilo njegovemu bolnemu očetu. Kaplan Herman, prekmurski rojak, je Frančeskina najprej vprašal, če ima voz s seboj in ko mu je ta pritrdil, se je res blagovolil odpraviti s hostijo in poslednjim oljem proti Benici.

Kmalu po pričetku vožnje je kaplan začel nejevoljno godrnjati, da je konj počasen in da bi bil Frančeskin lahko s kakim drugim konjem prišel ponj. Nekako na polovici pota pa je kaplanova jeza zrastla tako daleč, da je skoči z voza, rekoč, da ne mara dalje s takim vozom. Kočijaž in bolnikov sin sta bila seveda osupnjena nad takim zadržanjem duhovnika, ki nese bolniku poslednje tolažilo. Kaplan jo je res odkuril nazaj domov, Frančeskin pa se je s praznim vozom vrnil na Benico. Njegov bolni oče, ki je težko pričakoval poslednje tolažilo, je naslednji dan umrl, ne da bi mu bila izpolnjena poslednja želja.

Tudi zastran pogreba so bile sitnosti. Kaplan Herman je zahteval za pokop siromašnega kolonista dobro kočijo. Grozil je že v naprej, da bo treba plačati doklado, ako bo le pol ure zamude. Očital je tudi sinu pokojnika, da so v koloniji Benici sami »Orjunaši«, ki da delujejo proti njemu. Vsi tukajšnji verniki se radi takega brezobzirnega kaplanovega obnašanja silno razburjajo tem bolj, ker je bil pokojni Frančeskin globoko veren katoličan, ki se ni niti od daleč mešal v politiko. Čujemo, da je bila mariborskemu knezoškofu predložena pritožba in se preiskava že vrši. Radovedni smo, kakšno zadoščenje bo dano prizadetemu verskemu čustvovanju tukajšnjih katoličanov.

Požar v Mezgovcih

Včeraj dopoldne, okrog 11. ure, je nastal v skednju posestnika Vesenjaka v Mezgovcih pri Moškanjcih požar, ki se je strahovito naglo razširil tudi na sosednja poslopja in predvsem zajel gospodarsko poslopje posestnika Žunka. V gospodarskem poslopju je bilo spravljenega mnogo sena in raznih drugih poljskih pridelkov. Iz vseh sosednjih vasi so prihiteli gasilci na pomoč Le njihovemu nadčloveškemu naporu se je zahvaliti, da se požar ni razvil v katastrofo.

Posestniku Vesenjaku je zgorelo vse, stanovanjska hiša z gospodarskim poslopjem in z vsemi pridelki in poljedelskim orodjem Ogenj je zažgal baje neki deček, ki se je igral na Vesenjakovem skednju. Oba posestnika trpita ogromno škodo in sta tako rekoč prišla na beraško palico. Zavarovana sta bila le za malenkostne vsote.

Smrt neprevidnega fanta pod avtom

Celje, 27. julija

V torek, dne 26. t. m., je vozil hotelski avto hotela »Union« v Celju nekega izletnika v Rogaško Slatino. Malo pred trgom Šmarje pri Jelšah, okrog pol 13., se je zgodila težka nesreča, ki je končala s smrtjo. Šofer je vozil predpisano na desni strani, z ne preveliko, normalno brzino. Po isti strani ceste sta šla skupaj tudi dva majhna, 8 do 10 let stara dečka Šofer je dajal znamenja že od daleč. Fanta sta se ustavila in obrnila proti avtu. Ko je privozil avto par korakov pred fanta, je eden izmed njiju, Alojz Žolger, nenadoma skočil pred avto, najbrž v otročji nagajivosti ali pa z namenom, da bi šofer avto ustavil. Ker je bila razdalja premajhna, je avto podrl fanta na tla. Levi blatnik ga je zadel v glavo in mu razbil lobanjo. Nastopila je takojšnja smrt.

Šofer Josip Zupančič je avto ustavil in šel takoj po orožnike, sodnika in zdravnika. Ugotovilo se je, da je deček nesrečo sam zakrivil. Po izjavi pasažirja g. Henrika Gerberja trgovca z železnino v Stari Pazovi, je fant v resnici skočil pred avtom od desne na levo stran. Dokaz temu je dejstvo, da ga je zagrabil šele levi blatnik. Danes je bil zaslišan tovariš ponesrečenega, ki je izjavil, da ga je Žolger nagovarjal, da naj oba skočita pred avtom preko ceste. Ta je v prvem momentu res hotel slediti svojemu tovarišu, a se je pravočasno premislil, kar mu je pač rešilo življenje.

Omeniti je treba, da je na tem mestu cesta brez vsakih ovinkov. Že ponovno smo čuli iz krogov šoferjev, da otroci kaj radi nagajajo avtomobilistom s tem, da skačejo preko ceste. Radi tega je naloga onih faktorjev, ki otroke poučujejo in nadzorujejo, da jih primerno posvarijo.

Drevo odsekalo nogo

Maribor, 27. julija

Danes so pripeljali v mariborsko bolnico nenavadnega pacijenta, ki je po zelo čudnem naključju ušel gotovi smrti.. Podobnega bolnika dobijo operacijske mize le redko kdaj na mizo. Včeraj zvečer je z drugimi vred podiral 58letni prevžitkar Jožef Štern v Rančah pri Hočah drevesa. Pri delu pa je bil nepreviden in mu je naenkrat padla smreka na telo. Drevo ga je vrglo tako nesrečno ravno na oster kamen, kakor na nož, in predno se je stari prevžitkar zavedel, kaj se je zgodilo, že mu je naravnost po zraku odletel spodnji del leve noge s škornjem vred. Tik pod kolenom mu je drevo nad kamnom naravnost odščipnilo nogo in to s toliko silo, da je prerezalo celo uho škornja, kojega gornji košček mu je še ostal na kolenu.

Ubogega moža so prepeljali domov, ne da bi mu poklicali zdravniško pomoč ali podvezali žile. Toda uprav čudežno so se žile same zalepile in tako je mož z odrezano nogo preživel celo noč doma, odkoder so ga še pri polni zavesti danes dopoldne ob 10. pripeljali v mariborsko bolnico, kjer ga je primarij dr. Černič obvezal in ugotovil, da mož niti ni mnogo izkrvavel. Odrezani kos noge si je pripeljal prevžitkar še s seboj v škornju in je ostal še ves dan krepak in se je živahno razgovarjal z zdravniki in drugimi pacijenti. Ako ne pridejo komplikacije, bo čvrsti mož lahko še dolgo živel. Odrezani kos noge so sežgali, škorenj pa vrnili.

Danes ob 4. ½8. in 9. uri!
Velik dvojni orogram:
1. CHAPLIN KOT KAVALIR Smeha polna burka v glavni vlogi neodoljivi komičar CHARLIE CHAPLIN.
2. NAGRADA ZA LEPOTO. Senzacionalna komedija v glavni vlogi VIOLA DANA. Elegantno in luksuzno kopališko življenje v New-Yorku. — Smeh, smeh in zopet smeh!
Telefon 2730 Kino »DVOR«

Pohod „Jadranske straže“ na morje

Gojenke ženske realne gimnazije

pred odhodom iz Ljubljane na Lokrum, na levi direktor Jug.

Pa ne, da bi kdo mislil, da je naše patrijotično društvo poslalo na Jadran eskadro starih fregat, ampak »Jadranska straža« je zbrala 27 srčkanih, živih in poskakujočih ribic, prav za prav deklic, punčk in gospodičen na ženski realni gimnaziji, ki so včeraj opoldne vznemirile glavni kolodvor v Ljubljani s svojo živahnostjo, letanjem in brbljanjem, ker so tako strašno protestirale, da morajo za mesec dni na morje, prav zares, na mali otok sredi morja, na Lokrum, v paradiž, ki so ga stoletja blagoslavljali pobožni menihi in ga večno blagoslavlja solnce nebeško.

Pred vlakom so bili zbrani seveda tudi vsi višji oficirji, da je bil red v vagonu in so zakrpali še zadnje želje, ki so se tikale večinoma financ ekspedicije. V zadnjem trenutku je eskadrila zahtevala še poseben fond za razglednice, proračun za čokolado, sadje, malinovec in kislo vodo je bil pa že doma krit do vrha, saj so kovčegi, košare, bundri, cule in punklji ter ostala bagaža napolnili vagon skoro do vrha. Vkrcanje komore je šlo hitro, »moštva« pa ni bilo mogoče spraviti na krov, ker ni bilo konca in kraja čisto nepotrebnih inštrukcij in povelj s strani štaba, ki je moral ostati doma Kar se tiče prenočevanja v vlaku, so izletnice same ukrenile na predlog strumnega oficirčka Bože, da bodo ležale na policah, prtljago pa pospravile po tleh, ker je vendar bolje, da padajo one na kofre, kot če bi leteli težki kovčegi na nje. In tako dalje, dokler ni interveniral fotograf, ki jih je v trenutku ukrotil in je spravil k oknih največje, z malimi pa so brez večjih težav opravili prijazni sprevodniki. Zaostali štab se je sicer držal hudo kislo in zadrževal bridke solzice, dokler vesela ekspedicija med vihranjem robcev in smehom ni odvihrala proti morju.

Vesela, drobna eskadriljica se bo najprej vozila v pulmanu po suhem do Splita, potem pa po morju dospe v petek zvečer na Lokrum. Seveda pod strogo in bdečo komando admirala, ki je v civilu, t. j. med strašnim šolskim letom samo njihova profesorica ga. Vrtovčeva. Tja pošlje »Jadranska straža« z vseh vetrov države enake flotile, da bo 150 malih, gibčnih edinic, vedno pripravljenih za razposajenost, veselje in nagajivost. Tam se bodo seznanile, sprijaznile in posestrile naše hčerke iz Makedonije, sestričine iz Šumadije in Vojvodine, brbke Hrvatice in ponosne Bosanke ter domačinke iz Dalmacije z našimi deklicami. In prijateljstvo, posestrimstvo bo ostalo . . . Naj ostane in mora ostati, zato jih tudi pošilja tja »Jadranska straža«, ki ji ta srečna misel zagotavlja veliko zmago. Ta ideja bo razširila mali Lokrum do mej države in prihodnja generacija bo ustvarila iz tega velikega Lokruma blagoslovljeni jugoslovenski paradiž.

Smrtna nesreča voznika

Minuli ponedeljek, dne 25. t. m., se je na veleposestvu Lepi Dob pri Boštanju, ki je last dr Kobala iz Ljubljane, smrtno ponesrečil voznik Jože Mesojednik. Po znanem klancu proti Mirni je peljal težko naložen voz hlodov. Njegov spremljevalec je zadaj zaviral, on sam pa je radi slabe ceste držal voz ob strani, da bi se ne prevrnil.

Na nekem mestu, kjer je cesta zelo razdejana, se je voz močno nagnil, tako da ga Mesojednik ni mogel več obdržati. S težkimi hlodi naloženi voz se je zvrnil na Mesojednika in mu zdrobil prsni koš. Nesrečni voznik je bil v hipu mrtev. Ponesrečenec je bil star šele 18 let, priden delavec in popoln abstinent, kar je pri kmetskem delavstvu res velika izjema. Njegova tragična smrt je izzvala radi tega v vsej okolici globoko sočutje

Samomori

Ljubljana, 27. julija

V Ljubljani vlada pravcata manija samomorov. Ni ga skoro dneva, da ne bi pripeljali v bolnico vsaj po enega samomorilnega kandidata. Pripeti pa se tudi, da se znajdeta tmkaj kar po dva ali celo trije, Včasi nanese, da kak tak »sportnik«, ki je nameraval še pred pol ure napraviti skok v nebesa ali pekel, prihiti do bolnice tudi sam po lastnih nogah, ki ga komaj še nosijo; plane pred vratarja, napravi par zavitih gest, ogleda preplašeno okrog sebe in zavpije: »Pomoč, zastrupil sem se!«...

V bolnici zadnje čase že niso več presenečeni in obupanca, ki ga vije v želodcu, brzo spravijo na primeren kraj, kjer zdravnik izčisti želodec. Tu pa tam pripeljejo tudi kakega obešenca, ki ne more do sape, pa bi še rad dihal in so tudi pogoji še dani za to, ker v njem še utriplje življenje. Vendar pa največ samomorilnih kandidatov uporablja strup in so najbolj priljubljeni lizol, solna kislina, jodova tinktura itd.

Človek bi si mislil, da v tej vročini ljudje ne mislijo na smrt tako zelo, kakor spomladi, ko vse razbrsti v naravi, ali jeseni, ko umira življenje tam zunaj na polju, travnikih in v gozdovih. Ko postaja marsikdo melanholičen in v momentih duševne depresije zaželi na oni svet.

Včeraj popoldne si je skušal končati življenje zopet komaj 17leten fant, ključavničarski vajenec Adolf B. Stopil je v lekarno in izpil potem zunaj celo stekleničico jodove tinkture. V bolnici so mu pozneje izprali želodec in ga ohranili pri življenju. Na vprašanje, čemu je hotel v smrt, je odgovoril: »Zato in samo zato, ker sem se naveličal življenja!« . . . Fant, star lepih 17 let!

Na Glincah je včeraj skušal skočiti pod vlak 24letni zidar Viljem Š. Naveličal se je življenja tudi ta, vendar bo, če se ne premisli, še lepo število let tlačil zemljo, ker so ga ljudje še pravočasno potegnili stran od puhajočega stroja.

Kulturni pregled

Trije člani novosadskega gledališča v Kranju. Iz Kranja nam pišejo: Prošli teden, dne 20. julija so gostovali na gledališkem odru v kranjskem Narodnem domu trije člani novosadskega gledališča: ga. Koviljka in Stanko Kolašinac ter gosp. Stanoje Prodanović. Trojica je gostovala v treh aktovkah lahke vrste. Najprej so igrali Nušićevo enodejanko «Mož, ki dresira ženske», potem istega pisatelja «Ljubavnika», končno pa Pecije Petrovića komad «V kopicah». Pri prvi enodejanki sta zadovoljili obe moški ulogi; še boljši je bil drugi kos. Večer je vsekakor dosegel višek s Petrovićevo aktovko «V kopicah», kjer sta posebno ugajala ga. in gosp. Kolašinac.

Diplomirana slovenska pianistka. Pianistka gdč. Karmela Kosovelova, ki je v začetku letošnjega leta koncertirala tudi v Ljubljani, je ta mesec absolvirala Glasbeno akademijo v Monakovem in je napravila mojstrski izpit, s katerim se formalno zaključujejo študije na imenovanem zavodu.

Uspeh treh naših likovnih umetnikov v Parizu. V pariškem slikarskem salonu Escalieru se je pred kratkim zaključila razstava tujih likovnih umetnikov. Udeležili so se je tudi trije Jugosloveni: Petar Dobrović, Milan Konjović in Risto Stijović. Dobrović je razstavil šest slik, med njimi tri zelo uspele podobe: Ribiči, Portret žene in Tihožitje. Dobrovićeva dela očitujejo velik temperament ter močno stvariteljsko silo. Njegovo individualno moč je pariška kritika enodušno priznala. Slabše nego Dobrovića je kritika sprejela Milana Konjovića, ki ne doseže Dobrovića niti v koncepciji, niti v barvnih efektih. Nedeljenega priznanja pa je bil deležen kipar Stijović, ki je z razstavljenimi deli izpričal svoj velik talent in potrdil domnevo svojih poznavalcev, da biva v njem eden izmed najjačjih naših mlajših kiparjev. Njegovi kipi so polni harmonije. Materijal se mu sam od sebe oblikuje v homogene like in v arhitektonske kompozicije Dobrović, Konjović in Stijović žive sedaj stalno v Parizu.

Rabindranat Tagore obišče Rusijo. Ruski akademik Ščerbackij je prejel pismo, v katerem mu Rabindranat Tagore sporoča, da poseti letos v septembru Rusijo. Tagorejev poset je namenjen proučevanju ruskih kulturnih razmer.

Stoletnica rojstva Henrika Ibsna. Prihodnje leto spomladi bodo Norvežani z velikimi svečanostmi praznovali stoto obletnico rojstva Henrika Ibsna. Svečanosti bodo največje v pesnikovem rojstnem mestecu Skienu. V mestnem muzeju bo posebna Ibsnova razstava. Na ogled bo obilen kulturno - zgodovinski materijal, ki je bil doslej raztresen in neorganiziran. Izide tudi Ibsnov zbornik, v katerem bodo natisnjeni spomini na dramatika ter analitične študije o Ibsnovem ustvarjanju.

Dve književni nagradi Hrvatske Matice. Hrvatska Matica v Zagrebu je razpisala dve nagradi za prihodnje kolo svojih izdanj, in sicer: 5000 Din za delo leposlovne vsebine (roman, novelo, zbirko črtic ali povest) ter 5000 Din za znanstveno knjigo. Vsako delo mora obsegati 10 do 12 diskovnih pol.

Spomenik H. Sienkiewiczu v Bydgoszczu. Dne 31. julija se odkrije v Bydgoszczu spomenik velikemu poljskemu romancijerju Henriku Sienkiewiczu. To bo prvi spomenik velikega pisatelja, ki bo stal na zgodovinskih tleh nemških križarskih vojsk proti Poljakom.

Kongres kritikov v Salzburgu. Svetovni kongres kritikov prireja med 21. in 24. avgustom 1927 Mednarodna zveza gledaliških in glasbenih kritikov. Zborovanje se bo vršilo v Salzburgu.

Štiri inscenacije enega in istega Shakespearovega dela, igre »Trojlus in Cressida« napovedujejo v začetku prihodnje gledališke sezone kar štiri berlinska gledališča in sicer: Državno gledališče, Nemški oder in Ljudsko gledališče. V prvem zavodu bo inscenival dramo znani režiser Jessner, v drugem Reinhardt, v tretjem Holl. Kot četrti se je zanimivemu eksperimentu pridružil še Piscator v svojem Nollendorfskem gledališču. Berlinski tisk sprašuje, od kod se je vzela tolika strast baš za to Shakespeareovo delo.

Domače vesti

* **Promocija.** Na filozofski fakulteti ljubljanske univerze je bil včeraj g. Franc Vatovec iz Gradiške ob Soči promoviran za doktorja filozofije. — Na dunajski univerzi je promoviral za doktorja medicine g. Jože Ludvik iz Braslovč v Savinjski dolini. Čestitamo!

* **Iz policijske službe.** Policijska nadzornika Jakob Podreberšek in Jože Gruden v Ljubljani sta pomaknjena v 4. skupino II. kategorije.

* **Izpremembe v železniški službi.** Kakor javljajo »Službene Novjne«, je dosedanji šef kurilnice v Beogradu inženjer Momčilo Stefanović imenovan za upravnika pri železniški delavnici v Mariboru. Uradnik Ivan Mrak je na lastno prošnjo iz Subotice premeščen v prometni oddelek ljubljanske železniške direkcije, dr. Lav Vučina od ljubljanske železniške direkcije h generalni direkciji državnih železnic v Beogradu, Lovro Svetina pa od zagrebške železniške direkcije v administrativno-pravni oddelek generalne direkcije državnih železnic. Po službeni potrebi so z gorenjskega kolodvora v Ljubljani premeščeni na glavni kolodvor: Franc Dobrovoljec, Ivan Čižman, Fr. Gorše, Dominik Marion, Franc Božič, Ivan Medvešček in Josip Kuželj. Uradnik Ferdinand Žagar pri direkciji državnih železnic v Ljubljani je na podlagi razsodbe disciplinarnega sodišča odpuščen iz državne službe.

* **Iz uradnega lista.** »Uradni list« ljubljanske in mariborske oblasti objavlja v svoji 80 letošnji številki uredbo o reorganizaciji in volilnem redu Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani ter pravilnik za kontrolo izdelovanja vžigalic v privatnih tvornicah.

* **Kongres mednarodne turistične zveze.** Centralna mednarodna turistična zveza bo imela letos svoj redni kongres v naši državi meseca septembra. Na kongresu bo zastopanih šestnajst držav. Udeleženci kongresa se sestanejo v Ljubljani, odkoder obiščejo tudi Zagreb in Beograd, na povratku pa še Split. S posebnim parobrodom se bodo udeleženci vozili ob našem Primorju ter se bodo na ladji vršile zaključne konference. »Jadranska plovitba« bo dala izletnikom na razpolago svoj najudobnejši luksuzni parobrod. Kongresa se udeleže tudi novinarji iz vseh evropskih držav.

* **Trgovcem in trgovskim nastavljencem v ljubljanski oblasti.** Odbor trgovskega dobrodejnega društva »Pomoč« opozarja, da poteče rok za prijave v društvo dne 31. julija. Pozneje se bodo sprejemali člani le po odobritvi odbora. Vsi oni, ki še niso poslali svoje prijavnice, se pozivajo, da to zanesljivo store do 31. t. m. Zavaruje se lahko vsak trgovec in nastavljenec. Z ozirom na bojazen, da umrje mesečno 20 in še več trgovcev in nastavljencev, pripominjamo, da se računa na celo ljubljansko oblast 3 do 4 smrtne slučaje v šestih mesecih. Če bi vseh 7000 trgovcev in nastavljencev v ljubljanski oblasti pristopilo solidarno v to društvo, bi znašala posmrtnina 70.000 Din nasprotno so pa stroški, oziroma prispevki tako minimalni, da jih vsakdo brez težave lahko prenese. Stanovska čast zahteva, da je vsak trgovec in nastavljenec član tega društva. Odbor.

* **Smrtna kosa.** Na Černem pri Prevaljah je umrl ugledni posestnik g. Fran Krulec bivši župan in gerent, dolgoletni občinski očbornik. Smrt ga je pobrala v najlepši moški dobi 54 let. Prebivalstvo ga bo ohranilo v trajnem spominu. — V Ljubljani je včeraj po daljšem bolehanju umrla ga. Ivana Polšakova, posestnica v Ulici na Grad. Pogreb se bo vršil jutri ob pol 15. k Sv. Križu. Pokojnima blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Italijanski napis v Kranjski gori.** Kranjskogorski letoviščarji in izletniki se upravičeno zgražajo, da ima carinarnica na svoji orijentacijski tabli tudi italijanski napis »La dogana«. Priporočili bi dotičnemu gospodu ki je to zakrivil, da se potrudi v kako italijansko vas na meji, kjer bo s svetljko pri belem dnevu zaman iskal slovenski ali nemški napis — vsaj ga nikj v slovenskih ali nemških obmejnih vaseh ni. Z ozirom na predobro znano postopanje italijanskih oblasti napram slovenskemu življu, je slučaj v Kranjski gori nedopustna uslužnost in je pravi škandal z narodnega in državnega stališča. Pozivamo merodajne kroge, med drugimi tudi županstvo, da se izzivajoči in absolutno nepotrebni italijanski napis takoj odstrani.

* **Žalostna nestrpnost.** V Slov. Bistrici je umrl kapetan Ciril Dragičević, ter je bil v pondeljek prepeljan v Čakovec. Pokojnik je bil odličen oficir, v vojni težko ranjen je pričel bolehati na pljučni bolezni, kateri je sedaj podlegel. Pogreb se je izvršil na najsvečanejši način, cela garnizija je spremljala krsto na kolodvor in njej so se pridružili zastopniki občine ter vseh narodnih organizacij. Silno mučen utis je napravilo, da pokojniku niso smeli zvoniti cerkveni zvonovi. Kapetan Dragičević je prelival svojo kri za domovino, bil je vzoren kristjan, a ker je bil pravoslavne vere so gotovi klerikalni krogi vse storili, da se pokaže ob krsti »tega Srba« ves njihov prezir. In izmislili so si, da mora biti »krivoverec« žigosan s tem, da mu zvonovi krščanske cerkve ne zvonijo na njegovi poslednji poti! Nepojmljivo se nam zdi, a kakor nam zatrjujejo, je resnica, da je sam mariborski škof zabranil cerkveno zvonenje za umrlim kapetanom in to baš v dneh, ko se njegovi sobratje na cerkvenem kongresu na Velehradu oduševljajo za pobratimstvo katoliške in pravoslavne cerkve! Dogodek je v vseh narodnih krogih napravil najmučnejši utis in vse se je zgražalo. Tem globlje so zato učinkovali lepi pogrebni obredi, ki jih je opravil mariborski prota g. Trbojević.

* **Državna pomorska ladjedelnica.** Kakor doznava beograjska »Pravda«, proučava prometno ministrstvo možnost ustanovitve in ureditve moderne pomorske ladjedelnice na našem Primorju. Ta ladjedelnica naj bi ne služila samo za izgradnjo trgovske, marveč tudi vojne mornarice, ki nam je zlasti sedaj tako potrebna.

* **Vsi jugoslovenski dobrovoljci,** ki reflektirajo na brezplačno zdravljenje v kopališčih in zdraviliščih, naj vložijo nekolekovane prošnje v ministrstvu za narodno zdravje ali v ministrstvu socijalne politike z ozirom na to, v čigar pristojnost spada dotično zdravilišče. Prošnji je priložiti: uradno zdravniško spričevalo, ki se dobi pri pristojni okrožni vojaški komandi, ubožno spričevalo od občine. — Borci iz Dobrudže naj pošljejo odboru svoje točne naslove, da se jim bo dostavila »dobrudžanska spomenica«. Upoštevale se bodo samo one vloge, katerih prosilci so poravnali članarino za leto 1927, oziroma so jo pripravljeni takoj poravnati. — Iz pisarne »Okrožnega Kluba jugoslovenskih dobrovoljcev v Mariboru«.

* **Kolonizacija v Bosni in Hercegovini.** V sporazumu z ministrstvom za agrarno reformo je ministrstvo šum in rudnikov izdalo uredbo o kolonizaciji v Bosni in Hercegovini. Uredbo je podpisal minister za agrarno reformo. Po tej uredbi bo ministrstvo šum in rudnikov dajalo zemljišča na razpolago ministrstvu za agrarno reformo, ki jih bo nakazovalo dobrovoljcem za naseljevanje.

* **Zaposlenje inozemskih vajencev.** Minister trgovine in industrije je odredil, da se tudi otroci tujih državljanov lahko sprejemajo kot vajenci in da se jim po določenem roku sme izdati pomočniška knjižica. Ob priliki zaposlenja takih pomočnikov pa se morajo upoštevati predpisi o zaposlenju inozemskih delavcev.

* **V šolo za babice v Ljubljani** bo letos zopet sprejetih 30 novih gojenk in to 15 na državne stroške, 15 pa na lastne, odnosno na stroške občin. Šola bo trajala 18 mesecev. Kandidatinje ne smejo biti izpod 21 in ne preko 35 let. Prijave morajo vposlati upravi babiške šole do 15. avgusta.

* **Kralj krstni boter.** Solin pri Splitu je doživel te dni redko svečanost. Vršil se je krst sedmega moškega otroka Jakoba Rudana in osmega dečka Bariše Bobana. Obema je boter kralj Aleksander, zastopal pa ga je general Todorčević. Po iniciativi sokolskega društva je bil dogodek svečano proslavljen. Celo mesto je bilo okrašeno. Kralju in njegovemu zastopniku so bile prirejene veljke manifestacije.

* **Koncert našega slovitega tenorista g. Rijavca na Bledu** se v soboto ni vršil radi strašnega neurja, ki je vladalo tudi v blejski okolici in bi bilo gotovo motilo celo prireditev. Navzlic temu, da koncert ni bil mogoč, se je med letoviščarji pokazalo veljko zanimanje za izredno prireditev. Zbralo se je nad 200 posetnikov, med njimi mnogo krasnih toalet. Želji blejske letoviščarske publike pa bo ustreženo s tem, da se bo koncert vršil danes zvečer ob 21. uri v dvorani «Kazine.»

* **»Ženski svet«** za mesec julij je pravkar izšel ter prinaša naslednjo vsebino: Zofka Kveder-Demetrovičeva (Konec). — Karlo Kocjančič: V samoti. — Lea Faturieva: Junakinja zvestobe. — Angelo Cerkvenik: Esfira. — Dora Grudnova: Ko stopam zarana v jutro pomladno. — Dora Grudnova: Rdeče kamelije. — Vladimirova: Srečko Kosovel, Pesmi. — Marija Omeličenkova: Ženski tisk na Češkoslovaškem. — Müller-Eržen: O svežem in pokvarjenem zraku. Poldi Leskovčeva: Poletja. — Miran Jarc: Naj bodo nam večeri. — Naša deca. — Izvestja, itd. — »Ženski svet« izhaja vsak mesec in stane na leto s krojno prilogo vred 64 Din. Uprava lista za Jugoslavijo je v Ljubljani, Karlovška cesta 20.

* **Iz Rakeka** se čuje prav malo novic. Zato je pa že čas, da se po dolgem času razpoči na Rakeku bomba, ki naj ponese med svet novico, ki bo vsakega, ki je bil že kdaj na Rakeku, razveselila. In ta je, da ima Sokol Unec-Rakek dne 31. t. m., to je v nedeljo, svoj javni nastop, združen z veliko vrtno veselico z bogatim zabavnim sporedom. Za goste izven Rakeka posebno proti Ljubljani smo poskrbeli za posebni mešani vlak, ki bo odhajal iz Rakeka ob 23.55 ponoči. Kdor se hoče dobro zabavati ter se potom amerikanske ženitve oženiti naj ne zamudi naše zabave. Pa tudi nežni spol naj se pokaže, ker bo konkurenca lepotic; ravno tako naj pridejo tudi vsi ljubitelji umetnega ognja in raket ker se bo na ta večer tako streljalo, da bodo iz bližnje zbežali vsi črni ščurki, ki se skrivajo v zelenem Javorniku. Torej v nedelio vsi na Rakek. 1112

* **Cani-beg zopet pred sodiščem.** Pred sodiščem prve stopnje v Skoplju se bo prihodnji mesec ponovno vršil proces proti Cani-begu zaradi umora soproge Milice. Obravnava je določena za dan 20. avgusta.

* **Pri delu smrtno ponesrečil.** V Kokarjah v kranjskem okraju je bil te dni 84 let stari užitkar Jože Fricelj zaposlen z zlaganjem snopja. Pri tem je starec tako nesrečno padel z voza, da si je zlomil tilnik in je pri priči obležal mrtev.

* **Fotoamaterska konkurenca pri ljubeljski dirki.** V povzdigo fotografskega sporta razpisuje Avtomobilski klub sedem nagrad za najboljše amaterske posnetke ob priliki druge dirke in gorske ocenjevalne vožnje na Ljubelj, ki se bo vršila v nedeljo 14. avg. t. l. Sujet je poljuben, vendar se pa bo pri dodelitvi nagrad oziralo v prvi vrsti na posnetke, ki predstavljajo interesantne sportne momente. Prvo darilo za najmanj tri posnetke znaša 300 Din, drugo za najmanj dva posnetka 200 Din, in ostali pet po 100 Din za najmanj en posnetek Posnetke je vposlati sportni komisiji Avtomobilskega kluba kraljevine SHS., sekcije Ljubljana, Kongresni trg 1, I. najkasneje tekom enega tedna po izvršeni tekmi v dveh izvodih, s točnim naslovom pošiljatelja. Nagrajeni posnetki ostanejo klubova last. Vsi gospodje amaterji, ki imajo namen udeležiti se gornje konkurence, si naj nekaj dni pred dirko preskrbijo v tajništvu Avtokluba v Ljubljani legitimacije, na podlagi katerih jim bo mogoče ob progi neovirano fotografirati.

* **Policija v Sisku preide v državne roke.** Ob priliki preiskave, ki jo je žandarmerija v Sisku vršila proti razbojniku Prniću »malemu« in njegovim tovarišem, se je opažalo, da so posamezni člani te razbojniške tolpe bili v precej intimnih odnošajih z mestnimi stražniki v Sisku. Eden izmed njih je razbojniku Vrbancu dal na razpolago svojo legitimacijo, dočim je neki drugi prodal državno karabinko, s katero je bil izvršen razbojniški napad. Tudi je bila policija v Sisku preslaba, da bi vršila kontrolo nad kriminalnimi elementi, ki so se uspešno skrivali v tamkajšnjih industrijskih podjetjih. Iz vseh teh in še drugih razlogov se je pokazala potreba, da mestna policija v Sisku preide v državne roke. Kakor doznavajo »Novosti«, je predsednik vlade g. Velja Vukičević že podpisal dekret, s katerim se mestna policija v Sisku podržavi. O tem je tudi že obveščena mestna občina Sisek.

Najugodnejša prilika se Vam nudi v **trgovini F. in I. GORIČAR, Ljubljana,** Sv. Petra cesta štev. 29, kjer se radi razprodaje letne konfekcije dobijo fine in navadne perilne obleke, krasne modne bluze in krila, otroški in damski predpasniki itd.

20 do 40% pod ceno.

Oglejte si razstavo v izložbi!

* **Podtaknjen požar v državni šumi.** Orožniška patrulja iz Kunovca na Hrvatskem je bila v soboto obveščena, da gori državna šuma. Takoj se je napotila tjakaj patrulja, ki je ugotovila, da je ogenj v šumi podtaknjen po zlobni roki na petih krajih in sicer približno tisoč korakov od sela Zavlaka. Patrulja je nadalje dognala, da je bil ogenj podtaknjen še na 13 krajih v razdalji 150 korakov. Nevarnost je grozila velikemu kompleksu šume. Na srečo ni bilo vetra in tako se je posrečilo omejiti požar. Žandarmerija je aretirala Lazarja Zarića iz Zavlake, ki je priznal, da je podtaknil ogenj na petih krajih; na ostalih pa sta zažgala gozd Gjuro in Vojko Zarić. Vsi trije so bili izročeni sodišču v Dolnjem Lapcu.

* **Smrt v valovih Donave.** Iz Iloka poročajo: Med potniki donavskega parobroda se je nahajala v soboto mlada gospa elegantna in lepa, ki pa je bila zamišljena in žalostna. Ko se je parobrod približal selu Neštinu, se je mahoma popela na ograjo ter naglo skočila v Donavo. Še enkrat se je pojavila na površini, potem pa je izginila v valovih Donave. Pozneje so na parobrodu katerem se poslavlja od svoje matere. Zove se Ana Peinstengel, 23 let stara, iz Baške Palanke. Pred tremi meseci se je omožila, a v zakonu ni imela sreče. Zato je šla prostovoljno v smrt.

Tovorni avto

kompleten, 4tonski, svetovne znamke, malo rabljen, motor brezhiben, zamenjamo za luksuzni avto, oziroma les, drva, deželne pridelke itd. — Cenjene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Industrija-avto«.

* **S krogle v možganih vesel in zdrav.** Veliko pozornost zdravniških krogov vzbuja slučaj natakarja Majeriča na Sušaku, ki se je pred par tedni v neki tamošnji kavarni ustrelil, o čemer smo poročali. Krogla mu je obtičala v možganih. Kljub temu, da so možgani ranjeni in da mu krogle operativnim potom ne morejo odstraniti, se počuti Majerič popolnoma zdrav. Veselo hodi po sobi, se razgovarja in je popolnoma normalen in ne čuti nikakih bolečin. Le dogodka samega se prav nič ne spominja. Zdravniki naglašajo, da za njega tako dolgo ni nobene nevarnosti, dokler ne bodo inficirani možgani. Krogle mu operativnim potom ne morejo odstraniti, ker bi to imelo za posledico sigurno smrt.

* **Nesreča radi električnega toka.** V ljubljansko bolnico so včeraj popoldne pripeljali 20 letnega mizarskega pomočnika Ivana Erzerja iz Cerkelj pri Kranju. Doma je po neprevidnosti prijel za nezavarovano električno žico in električni tok mu je prežgal polovico roke.

* **Pri ishiasu** se na kupico prirodne grenčice »Franz-Josef« zaužite zjutraj na tešče pojavi brez težkoč obilno izpraznjenje črevesa čemur se rad pridruži dobrodejen občutek olajšanja. Zdravniški strokovni časopisi omenjajo, da voda »Franz-Josef« zanesljivo in prijetno učinkuje proti pritisku krvi na jetra in debelo črevo ter hemeroidih in prostatalnih bolečinah. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in spec. trgovinah.

* **Volno, bombaž** za strojno pletenje in ročna dela dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, Ljubljana, Stari trg 12 in Židovska ulica 4. 93

* **Tkanina »Eternum«,** glavna zaloga za Jugoslavijo pri J. Medved, manufaktura Ljubljana, Tavčarjeva ulica 7. 95

Vsem sorodnikom, prijateljem in ncem dne 24. t. m. preminulega Antona Česnika, podjnspektorja finančne kontrole v Sarajevu, naznanjamo, da se bo vršil pogreb, čim dospejo zemeljski ostanki v Ljubljano. — Objava dneva in ure sledi.

V Ljubljani, dne 28. julija 1927.

Žalujoča soproga z otroci.

Iz Ljubljane

u— **Gremij trgovcev v Ljubljani** obvešča vse člane, da poteče rok za vložitev pridobninskih izjav za dvoletje 1928-1929 dne 31. julija. Do tega roka morajo vložiti izjave vsa pridobitna podjetja. Kdor ne vloži izjave pravočasno, se mu občna pridobnina odmeri na podlagi uradnih podatkov. Navedbe v napovedi se morajo nanašati na stanje obratnih razmer v času od 1. julija 1926. do 30. junija 1927. — Načelstvo.

u— **Popravek.** V včerajšnjem poročilu o uradniškem sestanku pri »Levu« je v stavnici nastala pogreška, da je govor g. preiskovalnega sodnika dr. Kravine bil priobčen, kakor da bi ga govoril g. Rostan. Radi točnosti popravljamo drugi odstavek našega poročila, ki se glasi pravilno tako-le: Za predsednika shoda je bil izvoljen finanč. uradnik g. Rostan, ki je uvodoma povdarjal, da bi trebalo misliti na ustanovitev nove uradniške stranke. Nato je pričela diskusija. Kot prvi je g. dr. Kravina naglašal: Vprašanje je, kako naj volijo uradniki pri bodočih skupščinskih volitvah. Koga naj volimo? Ali naj volimo naprednjake ali nazadnjake? itd.

u— **Težka nesreča v Dravljah.** 52 letni hlapec pri sodarju Ivanu Pircu v Dravljah Jernej Šink je vozil včeraj okrog 17. iz Št. Vida na vozu mlatilnico. Blizu gostilne pri Sl. Janezu sta pridrvela po glavni cesti dva avtomobila in sicer prvi v smeri proti Gorenjski, drugi pa proti mestu, ki sta se križala tik Šinkovega voza. Že predno sta prišla avtomobila do voza, se je jel Šinku konj ki ga je držal za uzde, plašiti in skakati. V trenotku pa, ko sta avtomobila oribrnela mimo je konj napravil močan odskok, kar je imelo za posledico, da je Šink padel pod konja, ki je potegnil voz v dir. Šink je prišel pod kolesa, ki so mu popolnoma strla desno nogo v kolenu. Nesrečneža je njegov gospodar takoj naložil na svoj voz in ga odpeljal v splošno bolnico, kjer se je moral podvreči operaciji.

u— **Brezuspešen lov za uzmovičem.** Medtem, ko je hlapec Alojz Gazvoda pri Zalarju, Cerkvena ulica 11 v torek ponoči sladko spal, se je priplazil na hlev ob pozni uri tudi brezposelni 26 letni delavec Tone Grošelj, ki je že nekaj dni stalno prenočeval na Zalarjevem hlevu. Toda mesto, da bi Tone odšel počivat, se je raje v temi splazil do obešala, kjer je slutil Gazvodino obleko. Čim je skoro novo 600 Din vredno obleko stilnil pod pazduho se je splazil zopet na prosto in jo ubral proti mestu. Na šentjakobskem mostu pa je hotela nesreča, da je srečal stražnika in slaba vest ga je pognala na za bližnjo hišo ležeči vrt. Ker je stražnik jel vpiti nad ubežnikom ki jo je ubral nazaj proti Zalarjevemu hlevu, se je zbudil tudi Gazvoda, ki se je pridružil zasledujočemu stražniku. Tat pa je bil bolj urnih pet in jima je kmalu izginil v temi. Z novo obleko jo je Grošelj brškone popihal čez mejo v Italijo, ker je že preje večkrat omenil Gazvodi, da namerava tja. Koliko sreče bo imel med črnosrajčniki bo pokazala brškone že bližnja bodočnost.

u— **Drobna policijska kronika.** Predsnočnim so stražniki aretovali na Glincah Leona L. in sicer radi grdega čina: pretepa lastne matere. V luknjo je moral tudi neki Miha, ki je tako jezen in ljut na svojega soseda, da mu je grozil s požigom. Tatvine se zopet množe; krade se vsevprek in najrazličnejše stvari. Včeraj so bili prijavljeni sledeči dogodki: 1 tatvina apna, 1 tatvina sadja, 1 tatvina obleke, 1 tatvina čolna 1 poneverba, 2 telesni poškodbi, 2 prestopka nedostojnega vedenja, 4 prestopki kaljenja nočnega miru, 1 prestopek kršenja predpisov za vinotoče, 1 prireditev z godbo brez dovoljenja, 1 prestopek obrtnega reda, 2 poskusa samomora in 6 prestopkov cestnega policijskega reda.

u— **Tatvina čolna.** Hrastarjeva družina, stanujoča na Cesti dveh cesarjev je imela na Ljubljanici 6 m dolg 400 Din vreden čoln, ki je bil navadno privezan na kol ob bregu trnovskega pristana poleg mitnice V noči na 25. t. m. pa se je čolna polastil neznan prenavdušen tatinski »sportnik« in ga neznanokam odpeljal.

u— **Celo apno kradejo.** Železniški uradnik Benedikt Pavlič, stanujoč v Rožni dolini na cesti XV. št. 20 je imel v jami na stavbišču ob Kocenovi ulici večjo množino gašenega apna, ki je nekoga tako mikal, da je prišel do jame ponoči s konji in ga naložil ter odpeljal približno 1000 kg.

u— **Dvakratni vlom na glavnem kolodvoru.** V skladišču na glavnem kolodvoru so izvršili doslej še popolnoma nepoznani zlikovci v noči na 25. t. m. drzen vlom ter ukradli okrog 160 kg cinkove pločevine. Dne 26. pa je ob nastopu službe opazil skladiščnik Ivan Petelin, da so odprta vrata voza, ki stoje pri skladišču nadzornika proge Leopolda Juha na glavnem kolodvoru, v katerem ima shranjeno staro, drobno cinkasto pločevino. Pri pregledu se je ugotovilo, da je bilo ukradenih zopet nadaljnih 200 kg pločevine, v vrednosti 2000 Din. Storilci so prišli v voz, da so zopet polomili z dovozne ceste ograjo, ki je bila od prejšnjega vloma je bila od prejšnjega vloma že popravljena. Voz so odprli s ponarejenim ključem, kar je sklepati iz tega, ker ni bilo na vozu opaziti nobenih nasilnih znakov. Tatovi so bili brezdvomno isti, kakor v prejšnji noči.

Iz Celja

e— **Osebna vest.** G. dr. Jurij Štempihar, sodnik pri upravnem sodišču v Celju, je imenovan za sodnika v Preko pri Zadru v Dalmaciji, hkrati pa dodeljen ministrstvu pravde v Beogradu v službovanje. Z g. dr. Štempiharjem odhaja z upravnega sodišča izredno delaven in zmožen uradnik. Pogrešala ga bodo celjska narodna in kulturna društva. Odhajajoči se je zlasti udejstvoval v Sokolstvu, bil je tudi starosta celjske Sokolske župe. Celje bo ohranilo simpatičnega moža v najboljšem spominu, k odličnemu imenovanju pa iskreno čestitamo!

e— **Iz carinske službe.** Upravnik celjskega carinskega urada g. Emil Tomšič je premeščen v Maribor, na njegovo mesto pa pride g. Alojz Pipa iz Maribora. Hkrati sta premeščena iz Celja v Maribor carinska uradnika g. Kosta Veselinović in Rok Pak. Poslovni svet in občinstvo obžaluje odhod teh treh priljubljenih uradnikov ter želi da bi dobili enake naslednike.

e— **Sokolska župa v Celju** vabi članstvo, da se udeleži v nedeljo, dne 31. julija javnega nastopa sokolskih društev Mežica in Črna v Mežici. Nastopi tudi vrsta celjske sokolske župe. Iz Celja odpotuje Sokoli v nedeljo z vlakom ob 7.50 min. Ker leži Mežica ob naši severni meji, pričakuje župno starešinstvo od ostalega članstva lepo udeležbo.

e— **Prosta stanovanja v Celju.** V območju celjskega srezkega poglavarstva, t. j. v Celju in okolici je stanovanjsko sodišče 1. stopnje razpisalo zopet 10 prostih stanovanj Za ta stanovanja se morejo prijaviti tekom 8 dni po razpisu prostih stanovanj v pisarni stanovanjskega sodišča samo državni uradniki, premeščeni po službeni potrebi.

e— **Uradni dan zbornice TOI v Ljubljani.** Gremij trgovcev naznanja gospodarskim krogom v mestu Celju in okolici, da bo uradoval referent zbornice v torek, dne 2. avgusta od 8. do 12. dopoldne v ravnateljevi sobi Prevozne družbe v Celju. Stranke, ki želijo kakega pojasnila ali sveta, naj se pri njem zglase v določenem času.

e— **Nalezljive bolezni.** Iz preglеda o gibanju nalezljivih bolezni zdravstvenega odseka mariborskega velikega županstva posnamemo, da je bilo v času od 7. do 14. julija od 35 slučajev tifusnih bolezni 21 v Celju in okolici in od 56 slučajev škrlatinke 20 v Celju in v okolici.

Iz Maribora

a— **Socijalistične kandidature v Mariboru.** Na torkovem zborovanju zaupnikov socialnih demokratov so bili izvoljeni za srezke kandidate v Mariboru desni breg g. Krajnič namestnik g. Brenčič, za levi breg bivši mariborski župan in oblastni poslanec g. Viktor Grčar, namestnik pa železniški poduradnik A. Bahun, občinski svetnik v Mariboru.

a— **Posestno gibanje.** Karel in Julijana Soss, pos. v Krčevini sta prodala hišo št. 10 v Gregorčičevi ulici dr. Kariu in Silvi Slokar, odvetniku ter njegovi ženi v Mariboru, Majstrova ulica 6 za Din 325.000. — Alojz Polaček, pos. v Mariboru, Židovska ulica 19, (Ključavničarska ul. 1) je prodal svojo hišo v Mariboru, Ključavničarska ul. 1, Bogomiru in Josipini Divjak, prvi mehanik, Maribor, Tatenbachova ulica 14 za Din 140.000. — Josipina Jutras pos. v Mariboru Ciril Metodova ul. 26, je prodala svojo hišo v Cirilj Metodovi ulici št. 26 Tomažu Janžekoviču, v Lajtersbergu št. 217 za 300.000 Din. Ivan in Ana Hoffman, pos. v Mariboru Aleksandrova c. št. 24, sta prodala Mestni občini mariborski hišo v Mlinski ulici št. 40 za Din 200.000

a— **Kaznjenci iz Dalmacije.** Včeraj dopoldne je dospel od okrožnega sodišča v Šibeniku transport 19 kaznjencev v spremstvu osem orožnikov v mariborsko moško kaznilnico. Eden izmed njih ima dosmrtno težko ječo, dva 20 letno, dva po 15, eden 13 let ostali pa manjše kazni do najmanj dveh let težke ječe. Med vožnjo v Maribor sta poskušala dva pobegniti in sta že prepilila verige, toda orožniki so bez še pravočasno preprečili. Istočasno so odposlali iz Šibenika tudi 6 kaznjenk v žensko kaznilnico v Begunje.

a— **Stanovanjski vlomi.** Počitniški tatovi so izropali na počitnice odšlega ravnatelja Glasbene Matice g. Hladeka, kateremu so odnesli obleko in perilo v vrednosti 20.000 Din.

Smrtna železniška nesreča pri Mariboru

Maribor, 27. julija

Včeraj se je na železniški progi na prehodu med postajama Slivnica in Račje smrtno ponesrečil Jože Kac, posestnik iz Dobrovc, ki je peljal po okrajni cesti v Fram kravo proti domu. Ko je pripeljal do železniške proge, je bila rampa zaprta, ker se je bližal ljubljanski popoldanski vlak. Nestrpna krava pa je začela riniti pod rampo, jo nekoliko dvignila, tako da je bila že deloma na progi.

Posestnik Kac je šel zato na progo in tiščal kravo z vozom nazaj. V tem trenutku pa je pridirjal brzovlak in lokomotiva je treščila Kaca na tla, mu razbila lobanjo in raztrgala ramena. Bil je na mestu mrtev. Čisto nepoškodovana pa je ostala krava z vozom.

Mariborski bankovci

V sicer praznih in dolgočasnih počitnicah ima Maribor še vedno kako majhno senzacijo, da v letni soparici razburja zaspane duhove. Nedavno je Maribor strmel nad aretacijo klerikalnega kandidata za mehko službico pri oblastnem odboru, ki pa je hotel poprej še spraviti v promet stare, a izprane kolke.

Te dni so začeli cirkulirati po mestu sveži in novi 10dinarski bankovci, ki so jih kar zastonj delili v manufakturni trgovini z. Pregrada na Aleksandrovi cesti. Samo da so bili na drugi strani čisto beli in so na nje pisali v trgovini račune. Našli pa sta se dve brihtni glavici, ki sta takšne bankovce zlepili, da je bila slika na obeh straneh in sta jih hoteli potem vnovčiti v neki nemški trgovini v Gosposki ulici.

Tu se je začela senzacija. Nemški trgovec je poklical policijo in nevarnega goljufa so prijeli, ker je hotel nakupiti za računske reklamne listke, ki jih je dobil v Trgovskem domu z napisanim računom. Po časopisju je završala senzacijonalna novica o goljufiji in o ponarejenih bankovcih. Od ust do ust je šlo, da delajo v Ažbetovi tiskarni denar za trgovca Pregrada in končno so včeraj šli s policijo k založniku

teh bankovcev in konfiscirali ves »denar«, proti založniku in tiskarni pa baje uvedli zakonito postopanje.

Senzacija taka ali taka — mi lahko potolažimo razburjeno javnost, da se je nekdo pri tem prav pošteno urezal. Takšne bankovce namreč po vseh večjih mestih agilnejše tvrdke z reklamo in s svojo firmo uporabljajo kot izborno propagandno sredstvo. Naši mariborski bankovci nosijo n. pr. velik in viden napis o polkrogu »Narodna sreča je, da kupuje vsak v Trgovskem domu« (slovenščina bi bila lahko boljša!), sredi Kosovega polja pa se bliščí podoba Maribora. Kvečjemu otrok, ki ne pozna denarja, bi lahko mislil, da je res dobil bankovec. Tiskarni Ažbe izdelek ne dela sramote in originalna ideja tudi trgovcu ne. Kvečjemu ga je pohvaliti, da skuša posnemati, kar vidi pametnega izza domačega plota.

Tiskarna pa nam sporoča, da je povrh tega pred tiskanjem vprašala policijo in državno pravdništvo, če lahko izdeluje takšne mariborske bankovce in je prehodna cenzura to odobrila, tako da torej ni nič s senzacijonalnim procesom, kakor ga je svoječasno nudil Mariborčanom umrli Potočnik s svojimi tovariši. Tudi vest, da je policija konfiscirala 40.000 takšnih bankovcev, ni resnična, ker je trgovec toliko bankovcev samo naročil, a so jih natisnili do sedaj samo 3.000, pa še te bodo morali dobiti nazaj, ker za konfiskacijo ni ne povoda, ne zakonite podlage.

Iz Litije

i— *Renoviranje prostorov in razširjenje lokalov.* Lastnik hiše pri mostu g. Franko Cerer, popravlja te dni svojo hišo. Poslopje stoji na najbolj prometnem kraju v Litiji, ker gre tam mimo ves promet v Litijo, Šmartno in na Savo. Hiša pa je bila zunanje spremembe potrebna, saj ima še dobro viden napis: «Gasthaus zur Brücke». Upamo, da bo pri renovaciji nemški napis izginil. V prenovljeni hiši misli g. Cerer prejšnje trgovske lokale preurediti v kavarno, pred njo pa obširno verando. Podjetnost toplo pozdravljamo, saj bo s tem podan zopet napredek v Litiji.

i— *Javna dražba.* Na Prežganjem se je vršila prostovoljna javna dražba zapuščine po umrlem župniku Jarcu. Dražba, ki je obsegala več goved in konj, ter drugih premičnin je bila dobro obiskana. Mnogo kupcev je bilo iz Višnje gore in Ljubljane. Preteklo soboto pa so se vršile prisilne javne dražbe po Litiji in Gradcu radi zneskov, ki jih dolgujejo davčnemu oblastvu posamezniki radi zaostankov na neplačanih davkih. Te dražbe so pokazale popoln neuspeh. Dražb, ki so nastale radi davkov, se ni udeležil nihče. Drugega uspeha torej ni, kakor da so dolžni zneski narastli za višino dražbenih stroškov.

i— *Smrtna kosa.* V Litiji je umrla mati g. Pavla Bernika, hišnega posestnika na Bregu. Pogreb se je vršil v soboto popoldne, motil pa ga je hud naliv. Pred tednom dni se je poročila njena hčerka, po tako kratkem času pa je zapela v hiši smrtna kosa. Prizadeti rodbini naše sožalje, pokojnici pa večni mir!

Iz Novega mesta

Plenarna seja občinskega zastopa v Novem mestu

Novo mesto, 27. julija.

Na II. plenarni seji občinskega zastopa je bila prva točka dnevnega reda konstituiranje odsekov. Izvoljeni so bili v *finančno-gospodarski odsek:* kot predsednik župan dr. Režek, člani gg. Franc Kastelic, Anton Petrič, Franc Bernard, Josip Povh, Jože Udovč, Josip Windischer, Jurij Picek in Franc Kovačič; *v vodovodno-električni odsek:* predsednik: Edmund Kastelic, člani gg.: Povh, Ogrič, Vales in Pečar; *policijski odsek:* predsednik Josip Pavčič, člani gg.: Skale, Petrič, Ogrič in dr. Lavrič; *stavbni odsek:* predsednik Martin Hočevar, člani Bernard, Windischer, Udovč in Franc Pelko; *ubožni odsek:* predsednik Peter Mrak, člani Viktor Pirnat, Martin Matko, Pavčič in Otmar Skale.

Kot nadzornika občinskega gozda, ki ima ta ugotoviti njegovo stanje, sta bila izvoljena člana gospodarskega odseka gg.: Fran Kastelic in Anton Petrič. Kot člani krajnega šolskega odbora pa gg. župan dr. Režek, Skale, Vales, Povh in Pelko.

Napravo dveh podstrešnih stanovanj na podstrešju hiše št. 228 se je sklenilo opustiti, ker znašajo stroški po predloženih proračunih toliko, kolikor naprava nove dvostanovanjske hiše po istih načrtih kakor Stavbna zadruga javnih nameščencev in upokojencev v Novem mestu. To se naprosi, da nabavi istočasno z dobavo gradbenega materijala zase tudi potrebni material za občinsko hišo, stavbni les za podstrešje se pa po možnosti poseka v občinskem gozdu.

Na Loki je sklenil občinski zastop sezidati novo gospodarsko poslopje, katerega polovica je namenjena za društva, ki uporabljajo Loko kot igrišče, in za Olepševalno društvo.

Radi odloka ljubljanskega oblastnega odbora z dne 13. t. m. je občinski zastop ponovno sklepal o najetju posojila v znesku 3 milijonov dinarjev za zgradbo šolskega poslopja. Sklenil je najeti posojilo pri Mestni hranilnici, kjer se bo odplačevalo in amortiziralo v 20 letih začenši z l. 1928. Odplačilo se bo vršilo na ta način, da se vstavi v vsakoletni proračun za odplačilo letne anuitete potrebna vsota, tako da se bo posojilo amortiziralo v vsakoletnih proračunih. Slično se amortizirajo tudi vsa ostala občinska posojila.

Prošnji občine Mirna peč in g. Josipa Povha za sprejem v občinsko zvezo Novo mesto z njegovo rodbino vred se je ugodilo, ker so podani vsi pogoji. Zavrnjena pa je bila enaka prošnja občine Škocijan za g. Martina Ulepiča.

Sistemizirati je bilo sklenjeno stalno mesto občinskega tajnika z dohodki državnega uradnika II. kategorije. Župan je poročal o reviziji občinskega vodovoda po hidrotehničnem izvedencu. Revizija je ugotovila, da je predvsem potrebno zavarovanje zajetja, kar se naj izvrši na ta način, da se zajetje pokrije z betonsko ploščo. Zadeva je bila odkazana vodovodnemu odseku.

Občinske takse je sklenil zastop povišati za 100 odst. Od teh odpade 50 odst. za fond za prvo pomoč prebivalstvu ljubljanske oblasti v slučaju elementarnih nesreč, ostalih 50 odst. pa porabi mestna občina za kritje tekočih potrebščin, ki dnevno naraščajo.

n— *Kolo jugoslovenskih sester* neumorno išče denarnih virov, da vsaj malo ublaži bedo naših najrevnejših. Za cilj si je postavilo ustanovitev hiralnice, vendar je ta še daleč, kajti dohodki le prepočasi kapljajo v blagajno. Izkupiček za prodane oljke je znašal 900 Din, cvetlični dan je dal 682 Din, blokov se je prodalo na materinski dan za 515 Din in materinski večer sam je prinesel 1400 Din, skupaj 3497 Din. S tem denarjem je poslalo Kolo dva slabotna otroka na morje, 22 revežev pa je obdarovalo z različnimi potrebščinami. Težko je poiskati v dobi splošnega pomanjkanja denarnih virov, vendar se Novomeščani dobro zavedajo, da dajo le svojim najrevnejšim in najpotrebnejšim, če podprejo to društvo. Zato bodi vsem onim, ki so podprli Kolo, izrečena prisrčna hvala!

Iz Trbovelj

t— *Plenarna seja občinskega zastopa* je sklicana za soboto 30. t. m. Na dnevnem redu so med drugim personalne zadeve in volitev predstavnikov na devetih voliščih za volitve v skupščino.

t— *Plazovje v Hrastniku* nad deško šolo je v glavnem regulirano. Dela so se vršila od jeseni lanskega leta, in sicer je bilo dnevno zaposlenih do 10 delavcev. V smeri proti Dolinšku so izvozili ogromne zemeljske plasti po nalašč izpeljanem tiru z rudniškimi vozički. Ves hrib so prekopali v svrho odvodnih jarkov, po katerih se je stekala voda. Sedaj se lahko reče, da je najhujša nevarnost definitivno odstranjena. Pri plazovju sta ostala v delu samo še dva delavca, ki vršita izvidno službo.

t— *Uradni dan okrajnega sodišča* je določen v avgustu v Trbovljah 13. avgusta in v Hrastniku 20. avgusta.

t— *Stavbna sezona v Hrastniku* ni tako živahna kakor v Trbovljah. Poleg zgradbe hiš, o katerih smo že poročali, večinoma prenavljajo. Tako sta bili te dni prenovljeni deška in dekliška šola, izmed zasebnih hiš pa stanovanjsko poslopje velposestnika Roša, nadalje Logarja in še drugih. V svojo veliko hišo, ki jo je več let sam gradil, se je pred kratkim vselil elektriker Menih.

Sport

Damska sekcija SK Ilirije na Češkoslovaškem

Naš prvak v hazeni in damski atletiki je odšel pretekli teden na daljšo turnejo na Češkoslovaško. Prvotno je hotela Ilirija absolvirati na Dunaju «Handball» tekmo proti komb. teamu dunajskih klubov. Vsled znanih nemirov pa je morala vožnjo prekiniti že v Mariboru in nato nadaljevati pot na Češko preko Madžarske. Ustavila se je v Benešovem, kjer je bila sprejeta nad vse ljubeznivo. Drugi dan je nastopila proti SK Sokolu, ki je bil ojačen s tremi igralkami praških klubov. Kljub nekomplet ni postavi je dosegla Ilirija neodločen rezultat 2 : 2. Sledila je nato najtežja preizkušnja turneje. Drugi nasprotnik Ilirije je bila SK Slavija v Pragi, prvak Češkoslovaške v hazeni. Topot je družina Ilirije nastopila kompletna in dosegla proti renomiranemu nasprotniku nad vse časten uspeh. Slavija je sicer zmagala s 6 : 5, vendar ji je bila Ilirija docela enakovreden nasprotnik. Polčas je končal z 2 : 3 za Ilirijo. Po odmoru je po zelo napeti igri dosegla Slavija vodstvo, ki ga je le z največjim naporom obdržala do konca. Tekmi je prisostvovalo 2000 gledalcev, med njimi naš poslanik in generalni konzul ter praški župan. Kritike praških listov brez izjeme hvalijo krasno igro «Jugoslavek». Posebno naglašajo njih izredno hitrost in krasno kombinacijo. Trdijo tudi, da je bila ta tekma ena izmed najlepših, kar jih je bilo v Pragi. Pot je vedla Ilirijo nato v Beroun, kjer je nastopila proti kombinirani družini mesta Berouna in zmagala z visoko razliko 15 : 3. Gledalci so bili navdušeni nad krasno igro Ilirije, ki si je na mah osvojila simpatije vseh. V nedeljo 24. t. m. je startala Ilirija ravnotam na mednarodnem mitingu. Sodelovale so razen naših atletinj domače in atletinje iz Plzna. Ilirija je zmagala skoro v vseh točkah. Tratnikova je zasedla v disku (30.60), skoku v višino (1.485) in skoku v daljavo (4.55) prvo in v teku na 200 m drugo mesto. Rezultati v disku in skoku v višino so boljši od obstoječega jugoslovenskega rekorda. Bernikova je zmagala v kopju z 22.96 in dosegla v teku na 80 m in krogli drugo mesto. Jermol Milena je prva rezala cilj v teku na 200 m, medtem ko je z minimalno razliko na 800 m podlegla Kabonovi (Plzen). Končno je zmagala Ilirija v stafeti 4 × 75 m v času 42.4 pred Plznom in Berounom.

Uspehi naših sportnic so za naš mladi sport vsekakor nad vse častni in je SK Iliriji le čestitati na tem, da je tako dobro zastopala ne samo Ljubljano, temveč tudi vso državo.

Revanžna tekma Ljubljana : Maribor 31. t. m. V slučaju, da JNS preloži za prihodnjo nedeljo, 31. t. m. določeno II. kolo tekem za savezni pokal na 14. avgusta, bo porabil LNP ta termin za revanžno medmestno tekmo Ljubljana : Maribor. Obenem naj bi bila to zadnja poskusna tekma za sestavo reprezentance LNP-a, ki ima nastopiti v pokalni tekmi proti beograjskemu teamu. Revanžna medmestna tekma Ljubljana : Maribor pridobi mnogo na zanimivosti, ker je v nedeljo v Mariboru s 4 : 3 zmagal mariborski team.

Službeno iz LNP. Seja upravnega odbora se vrši danes, v četrtek 28. t. m. ob 20.30 uri v posebni sobi kavarne «Evropa». Tajnik I.

LPP. Danes ob 19. seja podsaveza v kavarni Zvezda. — Tajnik.

SK Ilirija, nogometna sekcija. Danes, v četrtek trening I. skupine ob 18. uri. Obvezno za vse igralce I. moštva! — Juniorska skupina se opozarja, da polnoštevilno in točno poseča trening, ker se v kratkem pričnо odločilne tekme za klubov prehodni pokal. Juniorje, ki bodo izostajali od treninga, se bo črtalo iz kluba! — Načelnik.

Koturaški Savez SHS, Pododbor Ljubljana mesto. Vsakoletna Zvezdna dirka v Celje se vrši v nedeljo, dne 31. t. m. Za tekmovalce klubov Sora, Disk, Primorje in Ilirija je istega dne razpisan drugi termin prvenstvenih dirk na 75 km, start točno ob 6.45 min. izpred glavne pošte. Ostali dirkači imenovanih klubov tvorijo posebno skupino, ki starta pred pošto, točno ob 6.40 min. Za vse ostale klube Slovenije, ki se bodo dirke udeležili, je startni čas točno razviden iz razpisa, ki ga je Pododbor Ljubljana mesto razposlal vsem klubom. Vsak klub naj naznani število dirkačev do petka 29. t. m. opoldne «Pododboru Ljubljana mesto», kavarna Prešeren, brez vsake prijavnine. Istočasno naj vsak klub naznani točno število ostalih udeležencev, turistov in delegatov, da si lahko pravočasno zasiguramo skupni obed v Celju. Ob 11. dopoldne se vrši skupni obhod po mestu, ob 12. zborovanje delegatov vseh kolesarskih klubov Jugoslavije, pod predsedstvom g. Cvijića. Za izletnike je najbolj pripraven osebni vlak, ki odhaja iz Ljubljane zjutraj ob 5.25, ker so cilji dirk tako urejeni, da se s tem vlakom pravočasno dospe v Celje. Dirke se vrše ob vsakem vremenu. — Pododbor Ljubljana mesto.

Francija se vendar udeleži olimpijade. Nedavno smo prejeli brzojavko, da je francoski olimpijski odbor odpovedal udeležbo na olimpijadi, ker senat ni odobril zahtevanih kreditov. Sedaj poročajo, da je pariški list «Intransigeant» objavil proglas, v katerem poziva Francoze, naj s privatnimi darovi omogočijo nastop zastopnikov francoskega sporta. List sam je v ta namen daroval 25 tisoč frankov.

Graški GAC v Zagrebu. Na turneji v Bolgarijo in Grčijo se je graški GAC, ki je o Binkoštih odnesel v Ljubljani zmagi nad Ilirijo in Primorjem, ustavil včeraj v Zagrebu in bil poražen od Gradjanskega z 0 : 1 (0 : 1).

Cestno svetovno prvenstvo v Nürnbergu si je priboril Italijan Alfredo Binda. Tudi ostali Italijani so odrezali imenitno. Šele kot četrti se je plasiral Belgijec Jean Aerts.

Dempseyeva zmaga nad Sharkeyem ni realna? Proti izidu nedavnega boksa med bivšim svetovnim prvakom Dempseyem je vložil njegov partner protest, češ da je bil nepravilno udarjen. Sodniški zbor o tem sporu ni mogel odločiti. Pomagal si je nato s kinematografskimi posnetki vsega boja, ki pa žal v trenutku, ko je bil izvršen oni udarec, niso dovolj jasni. Drugih verodostojnejših dokazov skoraj ne bo mogoče najti, tako da bo Dempseyeva zmaga vendar obveljala in se bo zmagovalec lahko v kratkem (menda 10. septembra) sestal z glasovitim Tunneyem.

Gospodarstvo

Znatna redukcija državnega proračuna

Finančni minister je sklenil reducirati tekoči državni proračun za 1 milijardo Din.

Vremenske neprilike, dolgotrajna suša in druge nezgode so letos povzročile naši agrarni produkciji veliko škodo. Bati se je, da bo letošnja letina v splošnem slaba in da bodo zaradi tega državni dohodki v tekočem proračunskem letu znatno manjši, kakor pa so predvideni v proračunu. Ker tudi v prvih mesecih tekočega proračunskega leta dotok državnih dohodkov ni bil baš zadovoljiv, je finančni minister na podlagi čl. 59. zakona o državnem računovodstvu sklenil znižati tekoči državni proračun za e n o m i l i j a r d o d i n a r j e v.

O tem sklepu je obvestil svoje ministrske kolege v posebnem pismu, v katerem pravi med drugim, da je v svrho saniranja gospodarskih in finančnih razmer in v svrho realnega proračunskega ravnotežja že pri sestavi proračuna za leto 1927-28 poudaril tendenco, da se državni izdatki dovedejo na najnižjo mero. Izvršile so se mnoge redukcije osebnih in materijalnih kreditov in izločili investicijski krediti, ki naj bi našli kritje izven proračuna. Ti ukrepi pa ne smejo biti osamljeni, posebno z ozirom na splošno gospodarsko krizo, ki grozi zapustiti težke sledove v našem gospodarskem življenju. Racijonalna in sistematična štednja v državnem gospodarstvu se more izvesti le na ta način, da se izločijo vsi oni izdatki, ki niso neobhodno potrebni in katere je mogoče odložiti na poznejši čas, ko bodo gospodarske razmere ugodnejše. Ta način štednje je tem bolj potreben, ker dotok državnih dohodkov ni zadovoljiv in ne more kriti potrebe, ki so predvidene v letošnjem proračunu. Poleg tega se je bati, da bo letošnja letina zaradi suše in drugih vremenskih neprilik pokazala znaten primanjkljaj in da bodo državni dohodki v tekočem proračunskem letu znatno manjši, kakor pa so predvideni v proračunu. Bati se je, da bo primanjkljaj v državnih dohodkih ogrožal proračunsko ravnotežje in s tem otežkočil stabilizacijo naših gospodarskih razmer.

Finančni minister smatra, da je njegova dolžnost podvzeti v svrho zasiguranja proračunskega ravnotežja potrebne korake in v tem smislu zmanjšati državne izdatke za eno milijardo dinarjev.

Dalje poziva finančni minister svoje ministrske kolege k sodelovanju, ki bi obstojalo v tem, da vsak minister izloči vse one izdatke, ki niso neobhodno potrebni in katere je mogoče v celoti ali deloma odložiti na boljše čase. Izplačevanje teh kreditov naj se v celoti ali deloma ustavi do svote, ki predstavlja 10% posameznega resornega proračuna. Redukcijo kreditov bo finančni minister ob priliki otvarjanja kreditov, odobrenih v letošnjem proračunu, osebno nadzoroval.

Redukcija državnega proračuna predstavlja dalekosežen korak finančnega ministra, ki dokazuje, da je bil državni proračun za leto 1927-28. navzlic svoječasnim navideznim redukcijam in glede na stanje našega gospodarstva a priori prevelik. Ob priliki proračunske debate v marcu t. l. se je zaman svarilo, zaman dokazovalo, da se mora državni proračun v svrho ravnotežja in znižanja davčnih bremen znatno reducirati. Ukrep finančnega ministra pa nam sedaj potrjuje, da je bila svoječasna kritika popolnoma upravičena, kajti kritje ogromnih državnih izdatkov ne bi bilo mogoče tudi tedaj, če bi državni dohodki ostali na višini preteklega proračunskega leta.

Redukcija proračunskih izdatkov bo prepuščena uvidevnosti posameznega resornega ministra. Bati se je torej, da bodo pri teh redukcijah prizadeti pred vsem prečanski kraji, ki danes v vladi niso zastopani.

= **Naš rečni promet v letu 1926.** Direkcija rečnega prometa v prometnem ministrstvu je te dni objavila podatke o gibanju rečnega prometa v preteklem letu. Po tej statistiki se je v letu 1926. uvozilo preko domačih rečnih pristanišč 401.012 ton (l. 1925. 347.586 ton). Od te količine odpade na državno rečno plovbo 94.503 tone (108.583 ton), na domača privatna rečno - plovna podjetja 98.110 ton (67.839 ton) in na inozem. podjetja 208.399 ton (171.209 ton). Udeležba domačega rečno-plovnega parka na celokupnem uvozu preko naših rečnih pristanišč je znašala torej 48 odstotkov (50.7 odst.). Izvoz preko naših rečnih pristanišč pa je v tem letu znašal 851.203 tone (859.209 ton), od katerih odpade na državno rečno plovbo 283.976 ton (374.574 ton), na domača privatna rečnoplovna podjetja 125.496 ton (100.283 ton) in na inozemska podjetja 495.031 ton (410.283 ton). Udeležba domačih rečno-plovnih podjetij na celokupnem izvozu preko naših rečnih pristanišč znaša torej 42 odstotkov (51.4 odstotka). Iz gornjih številk je razvidno, da je udeležba domačih rečno-plovnih podjetij tako v uvozu kakor tudi v izvozu nazadovala, in to predvsem zaradi nazadujočega prometa državne rečne plovbe, dočim je promet domačih privatnih podjetij napredoval.

= **Delno znižanje tarifov v Grčiji.** Generalni konzulat SHS v Solunu poroča, da je generalna direkcija grških železnic znižala tarifo za prevoz krompirja, zelenjave, čebule, bombaževega semena, sena in detelje na progi Solun — Atene za 15 odstotkov. To znižanje velja od 20. maja t. l. pa do nadaljnega. Na isti progi se je za dobo od 13. maja do 15. oktobra t. l. znižala tudi cena potniškim kartam, ki veljajo mesec dni za odhod in povratek za 25 odstotkov in sicer za vse vrste vlakov in za vse razrede.

= **50 popusta na jugoslovenskih, 33% popusta na češkoslovaških železnicah in 25 odstotkov popusta na avstrijskih železnicah za obisk mednarodnega velesejma v Libercu (Reichenberg) ČSR), 13—19. avgusta 1927.** Na letošnjem Liberškem Velesejmu bodo zastopane panoge češkoslovaške industrije, tako da bo ta prireditev nudila vsem našim pridobitnim krogom zanimiv in koristen vpogled v razvoj industrije prijateljskega naroda. Za to prireditev je ukinila češkoslovaška država tudi letos vizum na potnih listih. 1093

= **Javna dražba.** Dne 29. julija 1927 ob pol 8. dopoldne se proda na javni dražbi na Emonski cesti št. 8 z nadaljevanjem na Gradišču št. 2 velika množina konfekcije in manufakture kakor tudi različno pohištvo in pisarniška oprava. 1101

= *Oprostitev taks za posojila samoupravnih oblastev.* Finančni minister je na podlagi pooblastitve v čl. 90 finančnega zakona izdal naredbo, po kateri so vsa samoupravna oblastva (občine, srezi in oblasti) oproščena od taks in doklad, ki so v zvezi z najetjem posojil v javne svrhe, bodisi v inozemstvu ali v tuzemstvu.

= *Povišanje delniške glavnice.* Srbska obrtna banka d. d. (Vršac) je sklenila povišati delniško glavnico od 1 na 2.5 milijona Din.

= *Konkurz* je razglašen o imovini Slovenske knjigarne, družbe z omejeno zavezo v Murski Soboti (prvi zbor upnikov 30. julija, oglasitveni rok 5. septembra in ugotovitveni narok 19. septembra).

= *Razglas.* Direkcija šum v Ljubljani razpisuje v gozdnih kompleksih šumskih uprav na Bledu, v Bohinjski Bistrici in Kranjski gori prodajo okrog 30.890 prm izdelanega smrekovega porabnega lesa, potem okrog 90 prm smrekovih drv in slednjič 130 prm smrekovih ter 245 prm bukovih drv. Ponudbe, pisane na tiskovinah, ki se dobe pri direkciji šum v Ljubljani, je pri isti direkciji vložiti do 31. avgusta 1927, do 11. ure dopoldne. Ponudbe morajo biti kolkovane s kolkom 100 Din ter opremljene s 10 odst. varščine. Predmetna pojasnila dajejo direkcija šum v Ljubljani in šumske uprave na Bledu, v Bohinjski Bistrici in Kranjski gori. 1103

= *Dobave.* Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 2. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 900 kom. sirkovih metelj in raznih tiskovin. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: pri ekonomskem odelenju direkcije državnih železnic v Ljubljani 9. avgusta t. l. glede dobave 149.000 kom. zatikačev; 11. avgusta t. l. glede dobave 12.000 kg modre galice, bukovega oglja in raznih držajev; 10. avgusta t. l. glede dobave karbolineja, asfalta, mizarskega in steklarskega kleja ter salmijaka v prahu; pri direkciji državnih železnic v Zagrebu 8. avgusta t. l. glede dobave vijakov; pri generalni direkciji državnih železnic v Beogradu 28. t. m. glede dobave raznega lesa (deske, plohi, grede, furnirji in ročaji); 3. avgusta t. l. glede dobave 1,225.000 kg lesnega oglja; pri glavnem sanitetnem skladišču v Zemunu 5. avgusta t. l. glede dobave raznega platna, 12. avgusta pa glede dobave raznega sanitetnega materijala (kotlov, kuhinjskih nožev, žlic, vrčev za olje, ročnih svetiljk, lavorjev itd.). Predmetni oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Borze

27. julija.

Na ljubljanski devizni borzi je bil danes promet slab. Ker je bila ponudba s privatne strani večja, je Narodna banka intervenirala edino v devizah Praga in London. Italija je popustila na 308.75.

Za zagrebškem efektnem tržišču se je tečaj Vojne škode dvignil za pol točke. Na aranžma je bila zaključena po 344, za avgust pa po 346. V industrij. papirjih je bil promet slab. Tvornica vagonov se je trgovala pa 36 — 37, Dubrovačka pa po 390.

Devize in valute.

Ljubljana. Amsterdam 0 — 22.785, Berlin 13.51 — 13.54 (13.525), Bruselj 0 — 7.92, Budimpešta 0 — 9.93, Bukarešta 0 — 35, Curih 1093.5 — 1096.5 (1095), Dunaj 7.9925 — 8.0225 (8.0075), Kopenhagen 0 — 15.25, London 275.8 — 276.6, Newyork k 0 — 56.94, Newyork č 56.7 — 56.9 (56.8), Madrid 0 — 9.80, Pariz 0 — 223.25, Praga 168.2 — 169 (168.6), Sofija 0 — 42.5, Trst 307.75 — 309.75 (308.75), Stockholm 0 — 15.30, Varšava 0 — 6.45.

Zagreb. Dunaj 7.995 — 8.025, Berlin 113.525 — 0, London 275.8 — 276.6, Milan 307.89 — 309.89, Newyork 56.7 — 56.9, Praga 168.2 — 169, Curih 1093.5 — 1096.5, češkoslovaške krone 166.6 — 167.4.

Beograd. Pariz 222 — 224, Newyork 56.68 — 56.88, Milan 308 — 310, Dunaj 7.99 — 8.02, Budimpešta 9.905 — 9.935, Bruselj 7.915 —7.945, Bukarešta 34.25—34.75, Atene 76.25 — 76.75 Sofija 40.75—41.25.

Curih. Beograd 9.135, Berlin 123.48, Newyork 519.375, London 25.215, Pariz 20.32, Milan 28.24, Praga 15.39, Budimpešta 90.50, Bukarešta 3.17, Dunaj 73.08.

Trst. D e v i z e: Beograd 32.15 — 32.65, Dunaj 253.70 — 263.70, Praga 54.15 — 54.65, Pariz 71.65 — 72.15, London 89.10 — 89.40, Newyork 18.30 — 18.40, Curih 351.60 — 355.60, Budimpešta 315 — 325, Bukarešta 10.95 — 11.45.

Dunaj. Beograd 12.4725 — 12.5125, Berlin 168.71 — 169.21, Budimpešta 123.65 — 123.95, Bukarešta 4.3250 — 4.3450, London 34.4525 — 34.5525, Milan 38.57 — 38.67, Newyork 709.40 — 711.90, Paris 27.7550 — 27.8550, Praga 21.0150 — 21.0950, Curih 136.60 — 137.10.

Efekti.

Ljubljana. Investicijsko 84 — 0, Vojna škoda 343 — 0, Celjska 197 — 199, Ljubljanska kreditna 147 — 150, Prašteđiona 850 — 0, Kreditni zavod 160 — 0, Stavbna 55 — 0, Šešir 104 — 0.

Zagreb. Državne vrednote: Investicijsko 85 — 85.25, Agrarne 50.5 — 51, Vojna škoda 344 — 344.5, kasa 344 — 344.5, za avgust 346 — 346.5, bančne vrednote: Eskomptna 93.5 — 94, Poljo 15 — 16, Kreditna Zagreb 92 — 0, Hipo 56 — 57, Jugo 90 — 91.5, Ljubljanska kredjtna 147 — 155, Narodna 4700 — 4725, Prašteđiona 850 — 860, Etno 175 — 185, industrijske vrednote: Našice Union 0 — 1800, Gutmann 240 — 250, Slaveks 100 — 115, Slavonija 16 — 17.5, Drava 505 — 540, Danica 145 — 160, Šećerana Osijek 470 — 480, Vagon 36 — 37, Vevče 135 — 0, Dubrovačka 390 — 392, Trbovlje 450 — 455.

Blagovna tržišča

Ljubljanska blagovna borza (27. t. m.). L e s: Tendenca čvrsta; zaključenih je bilo 5 vagonov bukovih drv, fco vag. meja po 22. — D e ž e l n i p r i d e l k i: Nudi se nova baška pšenica, 78 kg, 2%, brez doplačila, slov. post., mlevska tarifa, plač. 30 dni, promptna po 342.5 — 345, za avgust, september pa po 350 — 352.5; nova sremska pšenica, 80 kg, 2%, slov. post., mlevska tarifa, plač. 30 dni, promptna po 340; turščica, baška, slov. post., plač. 30 dni, promptna, navadna tarifa po 240, mlevska tarifa pa po 235; turščica srbijanska, slov. post., zlač. 30 dni, promptna, navadna tarifa po 230, mlevska tarifa pa po 227.5; moka »0«, iz stare pšenice, fco Ljubljana, plač. po prejemu po 515. Tendenca čvrsta; zaključkov ni bilo.

Novosadska blagovna borza (27. t. m.). P š e n i c a: baška, 79-80 kg 302.5 — 305, baška, 78-79 kg 307.5 — 310. O v e s: sremski 192 — 195. T u r š č i c a: baška 200; sremska 200 — 205; banatska 190 — 195. — M o k a: baška »0g« 445 — 455; baška »2« 420 — 430; baška »5« 370 — 390; baška »6« 340 — 345.

Zagrebški tedenski sejem (27. t. m.). Dogon je bil večji kakor pretekli teden. Cene goveji živini so ostale neizpremenjene, pitane svinje pa so se pocenile za 1 — 1.50 Din pri kg. Nekaj goveje živine se je kupovalo za izvoz v Italijo. Cene za kg žive teže: voli I. 8.50 — 9 (izjemno 9.5 — 10), II. 7.5 — 8.25, biki 7 — 9, krave I. 7 — 7.50, II. 4.50 — 5, teleta 11 — 14 (zaklana 14 — 16, domače svinje 13 — 13.5 (sremske zaklane 17 — 17.5). Cene senu in detelji so zaradi velike ponudbe nazadovale. Krma: seno 50 — 75, otava 75 — 90, detelja 75 — 120.

Dunajski svinjski sejem (26. t. m.). Dogon 12.939 komadov, od tega 2388 komadov iz Jugoslavije. Pri živahnem prometu so se pitane svinje pocenile za 5 — 10 grošev pri kilogramu. Za kg žive teže notirajo: pitane svinje I. 2.10 — 2.20, angleške križane 2.15 — 2.40, kmetske 2.10—2.25, stare svinje 1.95 —2.05, mesne svinje 2.10—2.60 šilinga.

Dunajska borza za kmetijske proizvode (26. t. m.). Tendenca na dunajskem tržišču je nekoliko prijaznejša, čeprav promet ni bil večji kakor zadnje dni. Pšenica se je trgovala pri neizpremenjenih cenah, dočim se je rž zaradi slabe ponudbe ponovno podražila za 25 grošev. Uradno notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine: p š e n i c a: domača 39.5 — 40.5, madžarska Tisa (80-82 kg) 43 — 43.5; r ž: marhfeldska 36.5 — 37, madžarska 36.5 — 36.75; t u r š č i c a: 26.75 — 27.75; o v e s: domači 31 — 31.5, rumunski 29 — 29.5 šilinga.

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani 27. julija 1927. Višina barometra 308.8 m

Kraj (opazovanje)	Čas	Barom.	Temper.	Rel. vlaga v %	Smer vetra in hrzina v metrih	Oblačno 0—10	Padavine: Vrsta	Padavine: v mm do 7. ure
Ljubljana (dvorec)	7	[illegible]	17.1	79	E 1	0	megla	
	14	761·1	26·5	48	NE 6	0		
	21	759·2	22.9	57	NE 2	0		
Maribor								
Zagreb	8	764.2	20·0	6	S 2	6		
Beograd		764.2	21.0	43	mirno	0		
Sarajevo		763·	19·0	54	mirno	0		
Skoplje		762·9	24.0	41	W 1	0		
Dubrovnik	7	760·9	25·0	32	S 5	0		
Split		761·1	28.0	46	NE 7	0		
Praha		763·5	16·0	—	SSW 2	0		

Solnce vzhaja ob 4.38, zahaja ob 19.34, luna vzhaja ob 2.41, zahaja ob 19.17.

Najvišja temperatura danes v Ljubljani 26.9 C, najnižja 14.5 C.

Dunajska vremenska napoved za četrtek: V južnih Alpah bolj oblačno, zelo toplo. — Pozneje deževno.

Trišaška vremenska napoved za četrtek: Lahki vzhodni vetrovi. Nebo večinoma jasno, pozneje spremenljivo. Temperatura od 22 do 30 stopinj. — Morje mirno.

Iz življenja in sveta

Tekočina, ki ohrani telo sveže več tisoč let

Raziskavanje faraonskih grobov v Egiptu, ki je prineslo učenjakom in javnosti že toliko presenečenj, je obogatelo te dni za novo, doslej nepričakovano senzacijo. Pri odpiranju groba kraljice Hatefere, matere faraona, ki počiva v Kopsovi piramidi, so našli raziskovalci mumijo, plavajočo v neki neznani tekočini. Sarkofag je bil kakor banja. Truplo je ležalo nepomično in zdelo se je, kakor da plava v morski vodi.

Najdba je kajpada pobudila največjo pažnjo. Egiptologi so začeli takoj prihajati skupaj ter ugibali, kakšnega pomena in značaja je novo odkritje. Kemična analiza je ugotovila, da gre v tem primeru za tekočino iz sode in sladkorja. Ta raztopina je bila baje starim egiptovskim svečenikom dobro znana.

Kraljica Hatefera je bila seveda zazidana, tako, da zrak ni mogel prihajati do tekočine, v kateri je več tisoč let ležalo njeno truplo. Sladkorna raztopina, mešana s sodo, se tudi dandanes zelo uspešno uporablja za konserviranje preparatov v anatomične svrhe; raziskovalci starega Egipta pa so naleteli nanjo sedaj prvič.

Francoski polet čez Ocean zopet odgoden

Bliža se nova letalska senzacija — polet čez Atlantski ocean iz Evrope v Ameriko. Cela vrsta drznih letalcev se pripravlja na to podjetje in vsak skuša biti prvi ter prekositi številne konkurente. Francozi so še nedavno polagali vse svoje nade na svojega rojaka Drouhina, kateremu pa so sedaj obrnili hrbet, ker se je dal podkupiti od Levina. Drouhinov polet, tudi če se posreči, ne bo zmaga francoskega letalstva, marveč kvečjemu uspeh posameznika. Zato se je francoska vlada odločila poveriti nalogo poleta čez Atlantski ocean letalcu Costesu. Polet pa se sme izvršiti le s francoskim aeroplanom. In baš pri tem problemu nastajajo velike težave. Polet prirejata francosko trgovinsko ministrstvo in oddelek za aeronavtiko. Trenutno pa nima ne prvo ne drugo na razpolago nobenega aparata, ki bi bil opremljen tudi za zasilen pristanek na morju. Tragična smrt «Bele ptice» ter njenih pilotov Nungesserja in Colija je dovoljno svarilo, ki zahteva skrajne previdnosti in opreznosti. Francozi nočejo doživeti drugega poloma s transoceanskim podjetjem. Francoska vlada se tudi zaveda, da bi odgovornost za ponesrečeno ekspedicijo v tem primeru zadela samo njo, in z rezigniranostjo razglaša v listih, da nima trenutno na razpolago nobenega letala, ki bi bilo opremljeno tudi za spuščanje na morju.

Trgovinsko ministrstvo in oddelek za aeronavtiko zahtevata od tvrdke, ki pripravlja motor, popolno garancijo, da bo aparat vzdržal v zraku 6000 km, kolikor meri razdalja med Parizom in Newyorkom. Doslej so se v tem oziru obnesli samo ameriški motorji Wrightovega tipa, s katerimi se ne more kosati noben francoski izdelek. Šele ko bodo vse te ovire premagane, bo Costes startal.

Salonski voz tretjega razreda

Uprava švedskih državnih železnic je uvedla na progi iz Stockholma v Norrland in v Dalecarlio salonske vagone za potnike II. in III. razreda.

Listi opisujejo te salonske voze na dolgo in široko in pravijo: Salonski voz II. razreda ima najprej vestibul, potem garderobo za prtljago in obleko, salon za kadilce z 12 klubskimi fotelji ter dva manjša salona za nekadilce. Oprema tega voza je zelo okusna. Salonski voz je prevlečen z usnjem, na stenah vise najlepši posnetki švedskih pokrajin in pasažirjem so na razpolago vse mogoče udobnosti. Nekoliko manj razkošno, toda še vedno krasno je opremljen salonski voz za potnike III. razreda. Tudi ta ima vestibul in garderobe ter salone za kadilce in nekadilce. Vsaka mizica ima svojo svetiljko in v vagonu je potništvu na razpolago čitalnica in biblioteka. Za vse te ugodnosti ne zahteva uprava švedskih državnih železnic nobenega pribitka. Seveda potuje v švedskem II. in III. razredu nekoliko drugače vzgojeno občinstvo kakor na železnicah v ostali Evropi.

Zaradi nezapisane dedščine

V bližini Bratislave se je zgodil pred tednom dni grozovit zločin. Nekega večera okrog enajste ure je pritekla v gostilno, pol ure oddaljeno od domače hiše posestnica Ivana Lill. Upehana se je zgrudila pred dvema sinovoma, ki sta sedela pri vinu za mizo: «Za božjo voljo, pojta po zdravnika in ga pripeljita domov; očetu je slabo in umira!» Sinova sta planila pokonci. Eden je šel po zdravnika, drugi pa z materjo domov in je našel očeta v zadnjih izdihljajih. Zdravnik je mogel ugotoviti samo smrt. Orožništvo pa je čakala težka naloga. Moralo je pojasniti vzrok zločina.

Kmetica je zatrjevala, da so vdrli v hišo, ko je mož že spal, neznani razbojniki, ki so ga napadli s težkim orodjem, da je podlegel poškodbam. Preiskava pa je dognala, da so dokazi, ki jih je navajala kmetica, zelo pomanjkljivi. Okno sobe, v kateri je ležal Lill za časa napada na divanu, je bilo sicer razbito, a podoba je bila, da je bilo razbito od znotraj in ne od zunaj. Kmetica in njena devetnajstletna hči sta zatrjevali, da so razbojniki vdrli v hišo ter pobili očeta, ki se ni mogel braniti, ker ga je bolela noga.

Stvari so se tako komplicirale, da sta bili kmetica in hči umorjenega kmeta naposled sami osumljeni zločina. Orožniki so obedve aretirali. In na poti v ječo se je stvar na nepričakovan način pojasnila. Hči, ki je bila kakor mati vklenjena v verigah, je plakala. Mati ji je dajala poguma in ji celo rekla: «Kar trdno se drži; če pride kaj na dan, bom vzela greh nase.» Te besede je slišal orožnik, ki je spremljal aretiranki in je stvar izpovedal na zaslišanju.

Devetnajstletna hči je, videča, da je popolnoma izdana, zločin priznala v celoti, mati pa še dalje taji dejanje. Hči pravi, da je izvršila umor na pobudo matere. Oče je namreč napravil testament in ni hotel razdeliti premoženja tako, kakor je hotela mati. Zato je sklenila maščevanje, katerega krvavo izvršitev je poverila svoji hčeri.

Dete, ki je spregovorilo takoj po rojstvu

V Montesecu di Pergola na Italijanskem živi kolon Verbini, katerega žena Elizabeta je pred kratkim porodila dete ženskega spola. Porod se je izvršil v domači hiši ob obilni asistenci radovednih žensk. Vse je čakalo, če bo novorojenček fant ali punčka, in ko je bil porod pri kraju ter so otroka okopali, se je dogodil pravcat čudež: dete, ki se je drlo na ves glas, je spregovorilo in zaklicalo: «Mama!»

Zaprepaščena je obstala srenja klepetunj nad tem čudežnem pripetljajem in stvar se je nepričakovano hitro raznesla po kraju in okolici. Prišla je tudi v liste, domače in inozemske, in hudomušneži pravijo, da je treba tudi ta nenavaden napredek pripisati velikim uspehom fašistovskega režima.

KUŠAKOVIĆA KALODONT
najboljša pasta za zobe.

Knjižnica za slepce

V Londonu so otvorili nacijonalno biblioteko za slepce. Knjižnica šteje več tisoč zvezkov Braillovega sistema, med njimi 1700 knjig, ki so ji bili izročeni od oxfordske univerze.

Teh 1700 zvezkov — po večini rokopisi — so tvorili jedro prve knjižnice, ki so jo na Angleškem osnovali za slepe študente. Ustanovljena je bila pred 30 leti v Oxfordu; v tisti dobi je bil na univerzi mlad slepec, ki je hotel nadaljevati svoje visokošolske študije, pa si ni mogel preskrbeti knjig. Zato je sklenil, da temu zlu odpomore. Zainteresiral je številne merodajne osebnosti za svoj načrt, zbral je dobrovoljce, ki so prevedli v Braillov sistem najglavnejša klasična grška in latinska dela, literarne angleške in tuje knjige, teološke in pravne razprave. Med temi dobrovoljci, ki zaslužijo vse občudovanje, je bila neka dama, stara 93 let. Omembe vredno je tudi delo mis Julije Wickham, ki je predelala 150 zvezkov in našla sredstva, da je prevedla v Braillovo pisavo stare anglosaške in gotske tekste, kar je nekemu slepcu Georgu Bakerju toliko koristilo, da je kot četrti študent na oxfordski univerzi dosegel najvišjo diplomo za britski jezik in literaturo. Odtlej je s pomočjo te knjižnice še več slepcev doseglo univerzitetne časti. Danes šteje Oxford kakih 12 slepih študentov in 2 profesorja, T. H. Teylorja za pravo in E. Dowdella za zgodovino.

× *Davek na tuje besede v Italiji.* Mussolini je postal navsezadnje celo jezikovni purist. Začel je čistiti italijanski jezik in je sklenil, da mora iz njega odpraviti vse tujke, češ da so ti izrazi nepotrebni. Sedaj se pripravlja dekret, na podlagi katerega bo treba plačati za vsako tujko v italijanski knjigi ali v časopisu, bodisi v uredniškem ali v inseratnem delu, poseben davek. Tudi mornarica, avijatika in radiotelegrafija bodo morale paziti, da se poslužujejo izključno domačih izrazov, sicer zapadejo denarni globi.

× *Čebela povzročila avtomobilsko nesrečo.* Iz Anglije poročajo o nenavadni avtomobilski nesreči. Zobni zdravnik Lyons se je vozil s svojo ženo in z dvema prijateljskima zakoncema na zborovanje zobnih zdravnikov. Tik pred hotelom v Lawton Hallu leži majčkeno jezero. Čez jezero drži most, s katerega je priletela v vozilo čebela, ki je sedla na lice Lyonsovega prijatelja. Lyons je dvignil roko, da bi pregnal čebelo ter obvaroval prijatelja pred pikom. Ta gesta je postala zanj in za celo družbo usodna. Volan je ostal brez voditelja in avtomobil se je prekucnil v vodo Lyons je imel še toliko prisotnosti duha, da se je rešil s skokom skozi odprtino, njegova žena in prijateljski zakonski par pa so plačali Lyonsovo gesto s svojim življenjem ter so utonili.

× *Mrtva mati rodila živega otroka.* Zdravniki v bolnici St. Johna v Chicagu so morali izvršiti pred kratkim delikatno operacijo. Na kliniko so jim prinesli porodnico, ki je trpela na groznih krčih in je 7. minut pred porodom umrla. Na mrtvem truplu so zdravniki izvršili operacijo in rešili otroka, ki je tehtal 8 funtov. Operacija se je posrečila in dete moškega spola živi ter se dobro razvija.

× *450 letnica tübinške univerze.* Dne 25. julija so v Tübingenu z velikimi svečanostmi praznovali 450letnico ondotne univerze. Javnih svečanosti so se udeležile vse nemške univerze, zastopniki vlade ter mnoge delegacije iz inozemstva. Vseučiliški svet je ob tej priliki imenoval celo vrsto častnih senatorjev in doktorjev h. c., med katerimi se nahaja tudi avstrijski zvezni predsednik dr. Hainisch.

«Sinja ptica»
Dvokrovnik francoskega letalca Givona, s katerim hoče prve dni avgusta startati na polet iz Pariza v Newyork. — V medaljonu: Givon.

Alzacija-Lorena in Korzika

Italijanski in nemški načrti proti Franciji

Nedavno je priobčil vplivni nemški list »Kölnische Ztg.«, ki je eden izmed glavnih glasil nemške ljudske stranke in pogosto razodeva mnenje zunanjega ministra dr. Stresemanna, nadvse značilen članek svojega rimskega dopisnika pod naslovom »Prebujenje Korzike«, v kojem se primerja Korzika z Alzacijo - Loreno in trdi, da se opaža v obeh teh francoskih deželah avtonomistično gibanje, ki utegne končno dovesti do »povratka k pravi domovini«, t. j. Nemčiji, odnosno Italiji. Člankar je očividno inspiriran od fašistovskih krogov in njegova izvajanja jasno razodevajo imperijalistične laške načrte proti Franciji ter poskus teh krogov, da pride do italijansko-nemške zveze za odcepitev važnih delov francoske republike.

Člankar pravi med drugim:

»Položaj in usoda italijanske Korzike je frapantno podobna položaju in usodi nemške Alzacije. Ravno tako kot leži Alzacija s te strani naravne meje Nemčije, ki jo označujejo Vogezi, leži tudi Korzika v okviru naravne meje Italije. Korzika tvori enoto z italijansko Sardinijo, od katere jo loči samo preliv Bonifacio. Ob jasnih dneh je njena obala vidna v celotnem obrisu iz Toskane. Prebivalstvo in jezik sta italijanska in sicer mnogo bolj nego v Sardiniji, ki je dolgo bila izložena aragonsko-španskemu vplivu. Do leta 1769. je pripadala Korzika genovski republiki. Francoska politika ki se je polastila Korzike spominja natanko na politiko, ki je iztrgala Alzacijo Nemčiji. Korzičani in Alzačani so avtonomisti, ki se v splošnem zelo malo brigajo za idejo enotnosti nacije. Eni kakor drugi so prav posebno nadarjeni za vojaški poklic«. Člankar opozarja na to, kako so v preteklosti številni Alzačani in Korzičani dosegli visoke vojaške časti v Franciji. Izmed imen, znanih iz svetovne vojne, navaja generala Gallienija in načelnika Pochevega generalnega štaba Weyganda.

Dalje piše:

»Niti v Alzaciji, niti na Korziki se za sedaj še ne opaža iredentizem, ki bi težil k ujedinjenju s pravo nacijo. Toda narodno ujedinjenje Italije je imelo vpliv na Korziko, kakor ga je imelo ujedinjenje Nemčije na Alzacijo. **Na Laškem in na Nemškem stremi nacijonalno gibanje k povratku ozemelj, ki so bila iztrgana naciji v dobi slabosti ali pa so jih odvzela sredstva politične spravljivosti.** Pri Korzičanih in pri Alzačanih se je prebudil občutek, da imajo svoj poseben značaj. Vsi tisti, ki jih niso vezali osebni interesi na Francijo, so se spomnili, da so Alzačani ali Korzičani, ne pa Francozi, in so zahtevali za svojo malo domovino pravico do lastnega jezika in avtonomne uprave ... Alzačani so imeli občutek, da so se pod nemško upravo tako rekoč vozili v avtomobilu, dočim jih je »osvoboditev« privedla nazaj v dobo poštnih vozov.

Korzika je najrevnejši izmed francoskih departementov; njeni gozdovi, ki so v starih časih imeli bajno razsežnost, so pokončani, njena obala se je spremenila v močvirja, kjer razsaja malarija. Poljedelstvo je sicer pridobilo na intenzivnosti, zgubilo pa je na razsežnosti. Njena trgovska mornarica ne more prospevati vsled konkurence francoske mornarice. Po vsem tem spada danes Korzika veliko prej k francoskemu kolonijskemu imperiju severne Afrike nego k pravi Franciji. Zato se pojavlja na Korziki avtonomistično gibanje pod vplivom političnega, kulturnega in gospodarskega razvoja zadnjih desetih let **in to gibanje uživa seveda vso zaželjeno podporo nacijonalistične in fašistične Italije.** Dočim so v Italiji tako rekoč pozabili na Savojo, ki je bila z nacijonalnega in kulturnega stališča vedno francoska, in na Nico, ki jo je tujski promet najprej internacijonaliziral, nato pa pofrancozil, **se začenjajo zanimati za Korziko. Z izdajanjem novoustanovljene mesečne revije »Corsica« se trudijo poživiti občutek, da so Korzičani po narodnosti in jeziku Italijani,** ki so do leta 1769. politično spadali pod Italijo in il kulturno še danes pripadajo, ter da so se veliki voditelji laškega nacijonalnega gibanja kot Mazzini in Tommaseo zanimali zanje.

Sleherni pojav korziškega avtonomističnega gibanja se beleži v nacijonalističnem časopisju v Italiji, ki ve, da je za Korziko avtonomija samo prvi korak k združitvi z materjo domovino. En sam pogled na zemljevid kaže, da mora to biti cilj italijanske politike. S Toulonom in Bizerto obdaja Korzika Italijo na morju z železnim obročem, ki zapira morsko pot med severno ter srednjo in južno Italijo in paralizira Spezzio. Italijanska baza Santa Maddalena na severnem koncu Sardinije se ne more držati pred francoskimi topovi, postavljenimi na južni konici Korzike. Zato so jo po vojni morali prestaviti v Cagliari. Korzika je zares idealno oporišče za napade francoskih letal na Italijo. Besede, ki jih je izgovoril Pelletan pred vojno: »Korzika meri v srce Italije«, so danes resničnejše nego kdaj prej in nacijonalistična in fašistična Italija ve, da zahteva osvojitev Korzike ne samo njeno nacijonalno edinstvo, marveč da je tudi predpogoj za njeno pomorsko veličino. **Tako se zdi, da morata postati Korzika in Tunis za Italijane isto, kar sta jim bila pred vojno Trento e Trieste«.**

Taki in podobni članki opozarjajo svet, da ograža laški in nemški nacijonalizem evropski mir, Francijo pa opominjajo, da je v njenem lastnem življenskem interesu edino prava zunanja politika ona, ki podpira in utrjuje njene zaveznike proti italijanskemu in nemškim maščevalnim načrtom.

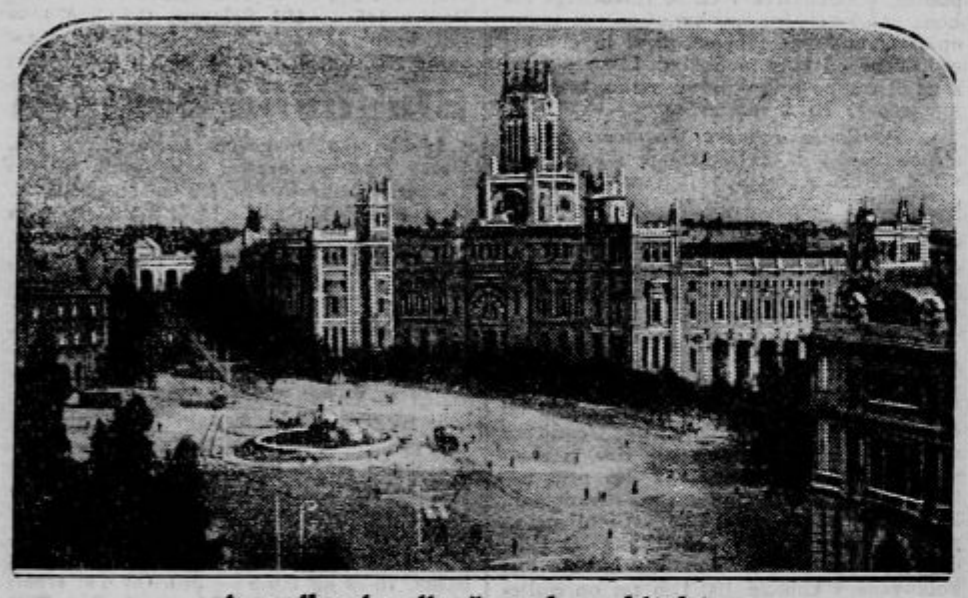

Amerikanizacija španske arhitekture
Nova poštna palača v Madridu.

Gabriel Maurière:

Umreti za ženo . . .

— Svoje življenje mi ponujate, dragi? Kako lahka je taka ponudba med dvema čašama čaja pri koncertu... Toda življenje je zelo dolga stvar. Trideset, štirideset let. V istini vse preveč! Le štejte, koliko je v tem času dni, minut, obedov, godbe, ki jo človek posluša, prepirov...

— Veselja in ljubezni, je tiho pristavil mladi mož.

Zadnji zlog te muzikalne besede je izzvenel zajedno s finalom klavirja, ki je obmolknil.

Mladenko je lahno izpreletelo. Mladeničeve besede so se ji zdele iskrene. Oba sta za nekaj časa umolknila; tem glasnejša pa je postala družba okoli njiju. Sedeli so v elegantno opremljenem salonu «Lousiane», majhnega parnika, ki je z naglico hitel po razburkanem oceanu v temno noč.

Mladi mož in njegova lepa soseda sta igrala igro ljubezni po vseh pravilih najduhovitejšega flirta. Ona je bila iz Evrope, te v majhne oddelke razdeljene celine, kjer ima vsakdo samo ozek predal, da se kreta v njem in se neprestano zadeva v svoje sosede ter vse življenje ne dela drugega, kakor da išče stol, na katerem bi mogel mirno sedeti. On je bil Južnoameričan, oblečen tako brezhibno, kakor da ga je pred petimi minutami narisal slikar modnega žurnala. On, sin velikih svobodnih prostorov (brezmejne pampe, ji je pravil o svoji domovini), o nezavisnem in ponosnem življenju, o jahanju, o estancijah, ki bi jim bila kraljica. Z enim ušesom je poslušala njega, z drugim pa godbo in slednjič dejala:

— Umreti.. To je mnogo! Človek reče to kar tako, ne da bi pomislil, kaj pomeni...

— Mi v savani smo vajeni smrti... Na divjih žrebcih dirkamo po pampi... Ponoči pa zažare v temi jaguarjeve oči...

Argentinec je govoril tako navdušeno in tako iskreno, da so se ji oči kar svetile... Ne, smešen ni bil. Njegova vroča južna kri in domišljija sta imele samo tri ali štiri stopnje več, nego jih ima hladni Evropejec, ki je vajen megle in snegov.

V istini je kar umiral od ljubezni: obračal je oči in vzdihoval kakor gosli, ko izzvenijo.

Tedajci pa je nastal strahovit sunek. Vse, kar je stalo na mizah, je odletelo na tla. Večina ljudi tudi, izvzemši angleškega diplomata: ta je tekel za pipo, ki mu jo je bilo odneslo iz ust.

Ko so se preplašeni potniki spet pobrali, je za nekaj trenutkov zavladala smrtna tišina: temna moč stotisoč konjskih sil, ki je vedno enakomerno brnela pod njih nogami, je bila umolknila. Tudi pomirjujoče vrtanje vijaka v morski vodi se ni čulo več. Ta popolni molk je strahovito presunil množico, ki je poslušala v nemi grozi.

Lestenec, ki ga je sunek nedvomno poškodoval, se je mahoma odtrgal s stropa in se je s silnim truščem raztreščil na tleh. Ta malenkostni pripetljaj je izzval paniko, kakršne ni bil povzročil niti pravkaršnji strahoviti sunek.

— Trčili smo, je hladno dejal angleški diplomat, ki je spet puhal iz svoje pipe.

— Potapljamo se! je z rezkim glasom zatulila Francozinja in ta obupni krik je bil znak za divji napad na stopnjice. Vsak je hotel biti prvi na krovu.

Častnik je kričal pri vhodu:

— Mir! Nič hudega ni! Poveljnik zapoveduje mir!

Toda ta klic je zamrl v splošnem obupnem kričanju in divjem boju za izhod na krov.

»Louisana« je bila zadela na mino, ki se je bila kdo ve kje kdaj odtrgala za časa svetovne vojne in se gugala po brezmejnem oceanu, dokler ni usoda hotela, da je mali luksusni parnik trčil ob njo. Eksplozija mu je napravila veliko luknjo v boku, skozi katero je voda bruhala vanj. V nekaj minutah je pridrla do električne centrale in luč je ugasnila. Položaj je postal uprav grozen. Pri luči umreti je vendarle še nekam sprejemljivo, toda v temi...

Mornarji so spustili rešilne čolne v razburkano morje. Kapetan je zaman miril množico, da je v njih dovolj prostora za vse in da je še pol ure časa. Nihče ga ni poslušal. Vsi so se obupno prerivali in borili za prostorček v čolnu.

In zdajci se je začel zadnji konec ladje pogrezati v valove. Tisti, ki so bili še na parniku, so zlezli na sprednji del in so skušali spraviti zadnja dva čolna v morje. V borbi zanje se je začul umirajoč glas:

— Gospod! Gospod! Rešite me!

Ladja se je že potapljala. Mlada dama, ki je zaznala klic, se je oprijela mladega Argentinca, ki je bil pred četrt ure dejal, da bi rad umrl zanjo. Pogledal jo je z blaznimi očmi. Ali jo je spoznal?

Poslednji čoln so spustili v vodo. Argentinec je v trenutnem obotavljanju prišel prepozno. Zato se je pognal za njim v valove. Toda lepa dama se je bila prijela njegove obleke in oba skupaj sta padla v morje.

— Rešite me, je vzkliknila še enkrat, nadejaje se, da bosta srečno živela tam na svobodni zemlji ameriški, kjer bo kraljica njegove estancije... saj tako ji je pravkar še iskreno zatrjeval...

Toda on jo je sirovo sunil v slepo brezdno. S krepkimi sunki rok in nog je nato naglo priplaval do čolna, se ga prijel in zlezel vanj. Baš zanj je bilo še prostora. (Po francoskem P. V. B.)

Naši onstran granic

Gniloba v fašizmu

Mussolinijeva okrožnica proti izsiljevanju.

c. d. — Trst 26. julija

Zelo značilna za razmere, ki vladajo v fašizmu, je naslednja okrožnica, ki jo je ministrski predsednik Mussolini kot minister za notranje stvari dal te dni razposlati vsem prefektom. Okrožnica se glasi dobesedno tako-le:

»Kljub ponovnim navodilom se še vedno dogaja, da posamezni fašisti ali ljudje, ki se izdajajo za fašiste, krožijo po pokrajinah, da zbirajo denar v to ali ono svrho — prišlo je celo do zbirke v svrho, da se podari aeroplan (seveda Mussoliniju samemu!) — trdeč, da imajo za to dovoljenje od vlade ali vodstva stranke, in izkazujoč se z raznovrstnimi priporočili. Ta škandal mora absolutno nehati.

Uradniki in agenti javne varnosti morajo v tem pogledu kar najstrožje paziti, ustaviti take ljudi pa naj je kdorkoli in naj je kakršnakoli svrha, v katero se zbirajo prispevki, zapleniti zbrani denar in javiti stvar oblastim, da jo brzojavno sporoče temu ministrstvu (notranjih stvari), da ukrene, kar je treba v vsakem slučaju.

Drug težak škandal je škandal, ki ga povzročajo poverjeniki listov, knjigarn, publikacij in drugih takih stvari, ki tudi uporabljajo ime vlade in stranke in prejemajo celo visoke odstotke od zbranih zneskov, kar pretvarja v sramoten posel tisto, kar bi moralo biti propaganda za nacijonalne publikacije. Tudi take ljudi je treba ustaviti, posvariti in naznaniti temu ministrstvu če izvajajo nedovoljen pritisk ali zlorabljajo na kakršenkoli način ime vlade.«

Da je bilo treba tega strogega naloga in da se celo zahteva, da se mora vsak tak slučaj javiti samemu ministrstvu, je pač le preočiten dokaz, da se je zloraba izsiljevanja pod imenom vlade in fašistične stranke razpasla tako zelo, da je postala splošna nadloga. In da je tudi resnica, da zlasti v zadnjih časih človek ni bil nikdar in nikjer varen pred takimi fašističnimi izsiljevalci, ki so v črni srajci in največkrat celo tudi v kroju fašistične milice s samokresom za pasom romali od hiše do hiše in vsiljevali razne fašistične publikacije, politične in zabavne liste in zahtevali zlasti od »drugorodcev«, da se naročujejo. Plačati se je morala naročnina vsaj za četrt leta za dnevnike, kakor n. pr. »Il Popolo di Trieste« za druge liste pa kar za celo leto. In nič ne pomaga, da se človek izgovarja da itak kupuje list vsak dan, da mu po pošti prihaja prepozno ali kaj podobnega. Če se ne naročiš, te smatrajo za sovražnika fašizma, fašističnega režima, fašistične vlade. Če si obrtnik, trgovec, ti namignejo, da lahko izgubiš obrtno dovoljenje, če si pa državni, pokrajinski, občinski, vobče javni nameščenec, ti pa povedo da je tvoja sveta dolžnost, da podpiraš tisk vladne stranke, ker bi se ti drugače znalo zgoditi, da te preko noči premeste kam tja doli v Kalabrijo, na Sicilijo ali na Sardinijo. Celoletna naročnina za »Il Popolo di Trieste« znaša 80 lir, četrtletna pa je še zvišana: treba je namesto 20 lir plačati 23, tako da plačaš 92 lir za celo leto, ker pač ne moreš v enem obroku plačati celoletne naročnine. Ker te prisiljo, da se naročiš tudi še na kak zabavni ilustrovani list, je kmalu še drugih 50 ali 60 lir tako da poleg vsega drugega, kar moraš plačati za vse mogoče davke, organizacijske, sindikalne in druge take prispevke plačuješ še kakih 150 lir za fašistični tisk.

In to še ni vse. Če se namreč tudi ta okrožnica ne bo dejansko izpolnjevala, kakor se doslej še ni nobena, ker se vedno najde kak postranski izhod, bodo slej ko prej strašili od hiše do hiše razni fašistični »zbirkači« ki »zbirajo« v vse mogoče namene in seveda predvsem pri »drugorodcih«, ki se jih ne upajo odkrižati, ker so prepričani, da pride maščevanje če ne plačajo. »Zbira« se zlasti za »balile«, za »dopolavoro« (prosvetno zabavne odseke fašističnih sindikatov), največkrat pa za »brezposelne tovariše« (»camerati disoccupati«), ki so vsi silno zaslužni za fašizem in fašistični režim in je tako »drugorodec« naravnost dolžan seči v žep in odriniti primeren znesek. Dogodilo se je, da so v nekaterih slučajih kar naravnost taksirali posameznike po njihovi domnevni »plačilni možnosti« in ni bilo dovolj 10, 20 lir, temveč je bilo treba plačati po 100, 200, da, celo do 500 lir. Znano je, da so bile v Trstu tvrdke ki so morale stalno podpirati fašizem z letnimi prispevki 10 do 20 tisoč lir in poleg tega še dajati fašistom svoje avtomobile brezplačno na razpolago. Tvrdki Oehler in Weiss bi v tem pogledu lahko sapeli zelo ganljive pesmice.

Danes, ko mora biti vse organizirano v fašistovskih sindikatih in mora gospodar plačevati prispevke za vse svoje nameščence, pa naj so se vpisali ali ne — gospodar seveda potem odtegne te prispevke nameščencem — je precej manj »zbirk«, ker se steka ogromen denar v fašistične blagajne in ni več treba toliko izsiljevanja, toda vsako toliko pa vendarle še pride kdo s kako polo s pečatom fašija ali kake druge fašistične organizacije in je pač treba plačati, čeprav je človek prepričan, da podpira — sleparja! Sicer je bilo že večkrat službeno s strani fašija objavljeno v listih, da naj občinstvo take »zbirkače« ovadi policiji, toda kdo ima danes rad opravka s policijo in potem seveda še s sodiščem. Tako raje vsak plača in molči, da ima vsaj mir. Take so pač razmere!

Vsekakor pa so te razmere najboljši dokaz, kako je fašizem gnil v svoji notranjosti. Če je treba takih ostrih odredb, kakor jih vsebuje zgoraj navedena Mussolinijeva okrožnica je gotovo stvar v resnici dovolj huda!

---

p— *Na občnem zboru Zadružne zveze v Trstu* se je povdarjalo, da je preteklo leto seglo globoko v gospodarske razmere vse Julijske Krajine, ki je že sama po sebi ena izmed najsiromašnejših pokrajin v državi. Slaba letina, padec cen živini, vinska kriza, pomanjkanje denarnih sredstev vse to je pognalo mnogo kmečkih posestev na boben, druga pa so se občutno zadolžila. Iz nekaterih delov dežele si išče ljudstvo izhoda iz krize z izsiljevanjem, ne vedoč, da trpi tudi inozemstvo na pomanjkanju dela in zaslužka vsled sedanje krize, ki je svetovnega značaja. Zgodovina gospodarske vede je polna kriz in vedeti treba, da so bili v ne baš tako dalnji preteklosti hujši dnevi za naše ljudstvo nego so dandanes. Ni minilo še niti tričetrt stoletja, ko je naše ljudstvo po Krasu in letri umiralo gladu! Teške gospodarske razmere ni so mogle ostati brez posledic za zadružništvo ali Zadružna zveza je bila kos svoji nalogi. Delo pri Zvezi se je lani zvišalo, kar priča tudi promet. Letni obračun kaže napredek s finančnega vidika. Izreklo se je prepričanje, da kakor je zadružništvo pred 50 leti rešilo malo posestvo in malega obrtnika pred pogubo, tako bo rešilo malega človeka sploh tudi iz spon sedanje gospodarske krize.

p— *Z Brega pri Trstu.* Razmere v dolinski občini so neznosne. Pred kratkim je dobil učitelj Venturini obvestilo, da se sploh ne sme več pokazati v občini, ker imajo orožniki nalog, da ga takoj aretirajo. Velike sitnosti so delali navadnim ženskim tečajem za ročna dela. V Boršt so miličniki ustavili učiteljico in ji prepovedali pouk za ročna dela, dokler ne prinese dovoljenja iz Trsta. Hodila je od oblasti do oblasti in povsodi so ji rekli, da za to ni potreba nobenega posebnega dovoljenja. Ko je zopet pričela s tečajem, je prišel do nje orožniški poveljnik iz Doline, ukinil tečaj, izvršil hišno preiskavo in učiteljico ovadil sodišču. Sedaj čaka razprave. Enako so prepovedali tečaje za ročna dela v Ricmanjih, Boljuncu in v Mačkovljah. Učiteljica iz Ricmanj je tudi ovadena sodišču.

p— **Zborovanje fašističnih vojnikov iz tržaške pokrajine** se je vršilo v Trstu. Deželni tajnik Kobol je poročal v glavnem o novih ukrepih fašistične stranke proti drugorodnemu prebivalstvu, zlasti glede šole, kulturnih in sportnih udruženj, mladinskih organizacij in «dopolavora». Vsi fašisti se morajo vpisati v milico. Pohvalil je vzorno disciplino črnosrajčnikov v tržaški provinci in ukazal točno izvrševanje vseh novih naročil v obmejni politiki.

p— **Propaganda za Dalmacijo.** Proslula milanska revija «Adriatico Nostro» priredi sredi avgusta vsakoletno potovanje po Jadranu. Letos bo vodila pot v Zadar, odkoder si bodo udeležniki vsak dan ogledovali bližnja dalmatinska mesta. Izlet bo trajal od 13. do 21. avgusta. V Zadru je izletnikom pripravljen sijajen sprejem. Senator Cippico hoče z «Archivio storico della Dalmazia» vzdržati v Italiji živ interes za Dalmacijo, «katero je anektiral Avgustus k rimskemu cesarstvu, doži beneški republiki in Napoleon italijanski kraljevini!» Fašisti imajo nalogo, da širijo Cippicove spise vsepovsodi.

p— **V Lipici in Prestranku** je bilo v nekdanjih dvornih kobilarnah nameščenih mnogo naši domačinov. Ko sta prišli pod nov režim, so bili ti dobri uslužbenci vsi odslovljeni. Sedaj se še vedno trudijo za pripadajočo jim pokojnino. Pred kratkim so imeli sestanek, na katerem se jim je pojasnilo, da je mogoča kaka ureditev pokojnine šele takrat, ko bodo dogovorjene konvencije od vseh nasledstvenih držav podpisane. Do vlade v Rimu se obrnejo s prošnjo za začasno ureditev pokojnine. — V Lipico je vrnila Avstrija 1919. leta 109 konj.

Zdravstvo

Zdravniška posvetovalnica

G. Fr. G. v Z. Boj proti tako zvani šolski medicini je povsem neupravičen, mnogokrat pa smešen in kar je hujše, zlohoten. Med tistimi proroki in apostoli, ki ga omanjajo in begajo s svojimi krščavimi gesli nekritične ljudi, je nekaj prismuknjencev in omejencev, nekaj pa tistih mazačev, ki trde, da zdravijo po »naravnih metodah«, v resnici pa navadno ribarijo v kalnem in v najboljšem primeru verjamejo svojim bedastočam. Vsa »učena«, t. j. znanstvena medicina se je razvila tekom tisočletij iz ljudske medicine. V kameni dobi, kakor pri divjakih, ni bilo ne univerz ne klinik, in vendar so poznala tudi ta ljudstva svoje zdravnike. Samo poskusi in opazovanja lajikov so omogočili postaviti temelj poznejši znanstveni medicini, ki je tekom zadnjih stoletij zbirala, odbirala kritično ves ljudsko medicinski materijal, proučavala ljudske zdravilne metode, raziskovala in študirala sama in vse navlake očiščene očiščene izkušnje prejšnjih generacij izročila sedanji v nadaljni študij, kateremu se je posvetilo na tisoče in tisoče modernih medicincev, ki ga s tvarino izpopolnjujejo od dne do dne, zametavajo, kar se izkaže kot slabo in vzdržujejo, kar smatrajo za učinkovito in umestno. Tega ogromnega dela ne bi mogel izvršiti nikoli posameznik in najsi bi bil delal noč in dan in bi bil še tako genijalen in najsi bi živel tisoč let. Že, da si samo to nabrano gradivo prisvoji in more ž njim razpolagati, zato potrebuje medicinec s primerno predizobrazbo vsaj dobrih 7 let. In sedaj si napravite račun sami, koliko more lajik po »naravnih metodah« — kakor da bi one znanstvene medicine bile druge! — vedeti o ustroju človeškega telesa, koliko o diagnozi in koliko o zdravljenju! — **G. T. L. v K.** Da zdravnik pričetek tuberkuloze prezre, seveda ni izključeno. Tudi je mogoče, da si ob pomanjkanju »objektivnih« znakov na pljučih, tožbe bolnikove razlaga v drugem smislu. Da bi pa anamnestičnih podatkov, kakor jih navajate Vi (smrt očeta in obolenje dveh bratov na jetiki), kakor nočnega potenja, večtedenskega izkašljevanja krvi, bledosti itd. kar nič ne vpošteval in sklicujoč se na to, da preiskovanec nima večernih temperatur, zatrjeval, da bolniku ničesar ne manjka — oprostite, to se nam vidi vendar neverjetno. — **G. Z. K. v Z.** Pri drugih narodih, katerih strokovnjaki morajo pač biti manj nadarjeni, potrebujejo le-ti navadno 10 do 15 let, predno postanejo samostojni direktorji ali predstojniki takih institutov. — **G. S. P. v Lj.** Potrošek kakega naroda za alkohol, vzet kot število, ni samo na sebi pravo merilo za zapravljanje narodnega premoženja. Kajti, če izvzamemo inozemske pijače, katerih konsum je relativno neznaten, se prenese samo denar iz žepov pivcev v žepe obrtnikov, trgovcev, vinogradnikov itd., ostane pa narodna lastnina. Pač pa je drugo vprašanje, če niso pivci denar neprimerno in brezvestno potratili kot osebe, kot rodbinski člani itd. Faktični potrošek, odnosno uničevanje narodnega premoženja pa tiči v tem, da je pivčevo delo manj vredno, da torej manj producira, kot bi produciral sicer; nadalje da spravlja v svet manj vreden in manj produktivitete zmožen zarod, da oboli in ne more torej samega sebe in svojcev zadostno preživljati, da je prisiljen črpati iz javnih zakladov, končno da prezgodaj umre itd. Potrošek za alkohol ne izraža torej absolutno izpadlih vrednot, nudi pa le možnost presoditi škodo in jo izraziti v številkah, ki jo napravi alkohol. Seveda, če bi se dala v številkah izraziti vsa škoda, presega le-ta ugotovljeni potrošek brez dvoma mnogokrat.

Fašizem v številkah

Pred nekaterimi dnevi je ukaznik fašistične stranke «Il Foglio d' Ordini del Partito Nazionale Fascista» objavil, da je bilo 6. julija t. l. vpisanih v fašistični stranki 960.590 moških in 70.081 ženskih članov, ki so prejeli redno strankino izkaznico za leto 1927. V tem številu so všteti tudi člani fašijev v italijanskih kolonijah, niso pa všteti člani fašijev v inozemstvu. Če se računa število prebivalstva Italije in njenih kolonij nad 40 milijonov, bi potemtakem fašisti tvorili okroglo eno četrdesetino ali 2.5 odst. vsevkupnega prebivalstva. Ta četrtdesetina prebivalstva ima potemtakem danes absolutno nadvlado, diktaturo nad vsem ostalim prebivalstvom.

Število članstva fašistične stranke bi bilo seveda znatno večje, če bi vodstvo stranke ne bilo že lani odredilo zaključenja sprejemanju novih članov. Tako je bilo tudi za letos odrejeno, da dobe izkaznico stranke edinole tisti, ki se izkažejo z lansko izkaznico. Sprejemanje novih članov, to se pravi, ljudi, ki doslej niso pripadali fašistični stranki, ker sploh niso bili člani nikakršne stranke, ali pa so svoječasno pripadali kaki drugi stranki. Vodstvo fašistične stranke je odredilo zaključenje sprejemanju novih članov iz razloga, da bi se sedaj, ko je stranka na višku svoje moči in je dosegla vse, kar je hotela doseči, ne vrivali vanjo življi, ki so ji bili nekdaj in so ji v svojem notranjem prepričanju nasprotni tudi še danes, pa bi se vsekakor sedaj hoteli zateči v njeno okrilje, da si tako zaščitijo svoje osebne ali kakršnekoli druge koristi, ali pa celo v namenu, da bi v stranki netili razkol in delovali v njeno pogubo. Gre torej za nekak samoobrambni ukrep, ki se izvaja precej strogo in se izjeme dovoljujejo le v prav posebnih slučajih.

Da bi pa ne zmanjkalo fašizmu, stranki, potrebnega naraščaja, je poskrbljeno z mladinskimi organizacijami «Calilov», «malih Italijank», avanguardistov» in «mladih Italijank», iz katerih naj se stranka avtomatično pomlajuje in dopolnjuje. Iz ljudskošolske organizacije «balilov» in «malih Italijank» se prehaja po dovršenem štirinajstem letu starosti v «avanguardiste» in «mlade Italijanke», odtod pa po dovršenem osemnajstem letu starosti v fašistično milico, oziroma stranko. Kakor je znano, je letos meseca marca, ob praznovanju obletnice ustanovitve fašijev prišlo okoli 80.000 «avanguardistov» v milico in tako samo po sebi v stranko, ker mora biti vsak miličnik član stranke.

V teh mladinskih organizacijah vzgojena mladina je gotovo najzanesljivejši naraščaj za stranko, ker se že od svojih najnežnejših let dalje vzgaja v fašističnem duhu za namene in cilje stranke. Stranka posveča mladinskim organizacijam seveda vso svojo skrb in stoji na čelu tem organizacijam generalni podtajnik stranke nar. poslanec in general fašistične milice Renato Ricci, ki je v nedeljo, 10. t. m. podal ministrskemu predsedniku in vodji fašizma Mussoliniju podrobno poročilo o njihovem stanju in delovanju. Po tem poročilu so 30. junija t. l. štele «balilovske» organizacije, ki so organizirane enako, kakor milica, po legijah, kohortah in centurijah, vsega skupaj 461.812 »balilov», dočim pa je število «avanguardistov» znašalo 397.865, obojih redno vpisanih, opremljenih z odnosno izkaznico.

Ker so «balili» razdeljeni na osem letnikov, jih prihaja na en letnik povprečno okoli 60 tisoč, na štiri letnike razdeljenih «avanguardistov» pa skoraj po 100 tisoč. Razmerje med «balili» in «avanguardisti» potemtakem ni še pravo in se zato tudi s strani stranke dela z vsemi močmi na to, da se število «balilov» poveča do pravega razmerja s številom «avanguardistov», da bo tako ustaljen vsakoletni prehod približno sto tisoč naraščaja iz letnika v letnik in končno v milico, oziroma stranko. S tem prehodom je zagotovljen stranki krepak, zanesljiv, po njenih načelih vzgojen pomladek, o katerem se pravi, da bo dajal stranki prvovrsten vodilni razred in tvoril mogočno etično jedro naroda. Ker je v svojem zadnjem velikem govoru gospod Mussolini omenil, da bo fašizem do leta 1932. dovršil svojo notranjo organizacijo, se more torej računati, da bo dotlej, če pride vsako leto okoli stotisoč naraščaja v milico, oziroma v stranko, pridobila fašistična milica, ozir. stranka okoli pol milijona naraščaja in bo torej štela stranka okoli poldrugega milijona članov, milica, ki šteje danes gotovo najmanj 250 tisoč mož, pa bo porastla na 700 do 800 tisoč, v ogromno silo, ki bo več ko štirikrat presegala moč redne vojske in bo gotovo najboljša opora fašističnemu režimu v vsakem slučaju.

Fašistični režim pač dobro ve, kaj ima v svoji milici in njenem naraščaju, in zato se tudi ne straši nikakih žrtev zanje. Saj je samo za organizacijo «balilov» in «avanguardistov» treba nič manj ko približno 10 tisoč miličnih častnikov in okoli 16 tisoč miličnih podčastnikov, ki jih seveda plačuje država, oziroma italijanski davkoplačevalec, da mu vzgajajo «vodilni razred», ki bo v resnici znal vihteti bič gospodarja nad njim, ubogo suženjsko paro.

Če se Italija, italijanski narod ne reši fašizma v najkrajšem času, se ga potem, ko na podlagi te organizacije doseže tako moč, kakor jo ima začrtano v svojih načrtih, ne reši nikoli več!

Izjava

Miroslav Kapus iz Lesec, prekličem s tem očitke, ki sem jih izrekel o Ivanu Novaku, šoferju.

Pohištvo
elegantno, fino, cenevredno po lastnih in danih načrtih
A. AMANN, Ljubljana
Dvorni trg št. 1.

Najboljša
svinjska mast
znamke — I. P. — znamke
lastni izdelek tvrdke
E. POPOVIČ — LJUBLJANA
se razpošilja v ročkah po 20 in 50 kg ter sodih po 50, 100 in 200 kg.
Točna postrežba! Cene najnižje!

PLETILNI STROJ
ploščat, št. 8—10, širine 65—100 cm, z 2 vodilnikoma, skoro nov 1 krožni stroj (Rundstuhl, 24 fini 36 col. 1 parna lokomobila 9—12 HP.
ceno naprodaj.
Ponudbe pod »šifro »Jeftina kupnja« na oglasni oddelek »Jutra«.

Brez orodja ni rokodelstva

Posnemalnik za britek, zajamčeno za večno dobro ostrino in izključuje vsako drugo ostrenje. Po dveh tednih preizkušnje vrnem denar, ako ne odgovarja. — Prospekt pošlje zastonj in poštnine franko.
ST. SCHNUR — SLAV. ORAHOVICA.

✝

Tužnim srcem javljamo prebridko izgubo našega ljubljenega soproga, oziroma očeta, dedka, brata itd., gospoda

Franca Ferlinca

učitelja v pok., posestnika itd.

ki je dne 23. julija 1927. na svojem posestvu na Tinskem za vedno zatisnil oči.

Vsem, ki so nam bili v tem hudem času v pomoč in tolažbo, izrekamo iskreno zahvalo, zlasti požarni brambi in Sokolu za častno spremstvo, g. govornikom za poslovilne besede, pevcem za ginljivo petje in vsem zastopnikom narodnih društev in javnih korporacij.

Šmarje pri Jelšah, dne 25. julija 1927.

Žalujoči ostali.

Zahvala

za obile dokaze iskrenega sočustvovanja ob bolezni in smrti našega nad vse ljubljenega soproga, ateka, strica in svaka, gospoda

Štefana Dobnik

bivšega podpredsednika deželne vlade, bivšega narodnega poslanca in posestnika

se vsem najprisrčneje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo izrekamo zastopniku ptujskega poglavarja g. dr. Bratinu, St. Janški častiti duhovščini, ministru n. r. Pucilju, g. dr. Majerju, predsedniku okr odbora g. Rajšpu, zastopniku HSS za mar. oblast, za krasne poslovilne in tolažilne besede ob odprtem grobu šentjanškemu občinskemu odboru in prostovoljnemu gasilnemu društvu za korporativno udeležbo, ptujskemu in domačemu pevskemu društvu za ganljive žalostinke, vsem darovalcem krasnih vencev in cvetja ter vsem onim, ki so prihiteli od blizu in daleč in spremili v tako velikem številu dragega pokojnika na njegovi zadnji poti. 8296

Žalujoči: **Ivanka Dobnik z otroci in ostali sorodniki.**

AGFA-SVILO
in
Agfa travis svilo
Vam nudi
Dragan Tomljenović, Zagreb
zastopnik
J. G. Farbenindustrie Aktiengesellschaft
Abteilung Kunstseide
Berlin, S. O. 36. 166

Konkurs.

Pomorska Vojna Akademija u Dubrovniku II. razpisuje konkurs

za prijem nastavnika za telovežbu i šport.

Reflektant treba da je državljanin Kraljevine SHS, da ima teorno i praktično znanje gimnastike i športa, da ima naobrazbu srednje ili ravne škole, da je regulisao vojnu obavezu, da je telesno sposoban.

Nastavnik primače honorar od 2000—2500 Din mesečno ako od države već ne prima beriva. Ako od države prima prinadležnosti, onda honorar od 7000 Din godišnje.

Propisne molbe sa svim potrebnim dokumentima i opisu dosadanjeg rada na polju gimnastike i športa, shodno čl. 12 činovničkog Zakona, dostaviti Komandantu Pomorske Vojne Akademije Dubrovnik II do najkasnije 15. avgusta 1927. godine.

Pomorska Vojna Akademija, Dubrovnik II.,
broj 3791 od 25. jula 1927. godine.

Prometni zavod za premog d. d.
LJUBLJANA
prodaja po najugodnejših cenah in
samo na debelo samo na debelo
Premog, domači in inozemski, za domačo kurjavo in industrijske svrhe
Kovaški premog vseh vrsti
Koks, livarniški, plavžarski in plinski
Brikete.
Prometni zavod za premog d. d., Ljubljana,
Miklošičeva cesta št 15/I.

J. O. Curwood: 25

Preganjana žena

Roman.

»Mislil sem, da bo imela Miss Grayeva veliko prtljage, in sem zato vzel s seboj še enega svojih ljudi z drugim vozom,« je povedal Blackton. »Dam mu listka, naj on poskrbi. Ni treba, da bi midva čakala.«

Preden sta se vrnila k vozu, je Aldous zadržal prijatelja.

»V brzojavki vam nisem mogel več povedati,« je rekel. »Da ni Miss Grayeva tako trudna in izmučena, bi prepustil poročanje njej. Prosim vas, dragi Blackton, recite gospe soprogi, da je prišla v Tête Jaune po zelo nevšečnem opravku. Poiskati hoče grob svojega... svojega ... bližnjega sorodnika — nič več in nič manj.«

»Oh, to mi je žal — zelo mi je žal,« je odvrnil Blackton in vrgel užigalico proč, ne da bi si bil zapalil smotko. »Opazil sem, da je nekam potrta. Dobro nama je došla, Aldous — dokler ostane v Tête Jaune, Morda poznam tistega sorodnika. Ako bi vam mogel — ako bi ji mogel v čem pomagati —«

»Umrl je, še preden so jeli graditi železnico,« je rekel Aldous. »Fitz Hugh mu je bilo ime. Old Donald in jaz jo hočeva peljati k njegovemu grobu. Miss Grayeva je moja stara prijateljica,« je lagal pogumno. »O prvem svitu bi rada krenila na pot. Ali ne bo to vam in vaši gospe v preveliko nadlego?«

»Niti v najmanjšo ne,« je proglasil Blackton. »Najela sva si kitajskega kuharja, ki je bolj sova nego človeški stvor. Ali želite, da bi bil zajtrk pripravljen ob ütirih zjutraj?«

»Izvrstno!«

Ko so se odpeljali, je podjetnik dejal:

»Vaše sporočilo za Mac Donalda sem oddal, Iztaknil sem ga doli v goščavi. Neznansko se mu mudi, da bi govoril z vami. Rekel je, da ga ne bo na postajo, da morate vi priti k njemu. Zadnje čase se ogiblje vseh ljudi. To vam je čuden star pajek, ali ne?«

»Najnenavadnejši človek v vsem gorovju,« je pritrdil Aldous, »a če ga bliže spoznate, vam postane najljubši. Namenila sva se, da pojdeva skupaj na sever.«

To pot je bil Blackton tisti, ki je obstal in položil prijatelju roko na ramo. Nedaleč od njiju se je videl voz v luči postajne svetiljke.

»Ali vam je stari Donald nedavno kaj pisal?« je vprašal.

»Ničesar mi ni pisal. Nekoč je dejal, da že dvajset let ni napisal pisma.«

Blackton je okleval.

»Tedaj niste ničesar zvedeli o njegovi nezgodi?«

Aldous je opazil čudni izraz podjetnikovega lica, ko si je prižigal smotko. Vznemirjen je stopil k njemu in ga je zgrabil za komolec.

»Kaj mislite s tem?«

»Obstrelili so ga. Po naključju sem bil pri dr. Bradyju, ko se je pozno zvečer privlekel k njemu. Doktor mu je izdrl svinčenko iz ramena. Rana ni bila opasna. Starec je prisegel, da se mu je pripetila nezgoda, in naju je prosil, naj ne poveva nikomur. In res sva molčala. Toda čudil sem se vendarle, Old Donald trdi, da je neoprezno ravnal s svojo lastno pištolo. Ugotovljeno pa je, dragi Aldous — da je bil ustreljen od zadaj!«

»Vraga! Kaj pravite!«

»Ranjen je bil od zadaj. Nekaj je moralo oslabiti kroglo, preden ga je zadela. Drugače bi ga bila ubila.«

Aldous je nekaj časa z nemo osuplostjo strmel Blacktonu v obraz.

»Kdaj se je to zgodilo?« je vprašal.

»Pred tremi dnevi. Od tistih dob nisem več videl starega Donalda, dokler ga nisem nocoj malone po naključju srečal zunaj v gozdu. Dal sem mu brzojavko, ki ste jo poslali zanj. Ko jo je prečital, sem mu pokazal tudi svojo. Nato je načečkal nekaj na košček pakirja, zložil listič in ga spel z ježevčevo bodiko. Nisem je izdrl, čeprav sem bil strašno radoveden. Evo pisanja.«

Tako govoreč je vzel iz žepa papir in ga je pomolil Aldousu.

»Prečitam ga pozneje,« je rekel Aldous; »dami sta gotovo že v skrbeh, kje sva.«

Spravil je list v žep ter zahvalil Blacktona za trud, ki mu ga je bil napravil s tem, da ga je poslal k Mac Donaldu. Ko je sedel na kozla, so se njegove oči srečale z Janinimi. Veselilo ga je, da se je spet obvladal. Ko je Blackton pognal, se mu je nasmehnila; v tem dražestnem drhtljaju njenih ustnic je bilo nekaj takega, da bi si bil najrajši domišljal, češ, prosi ga oproščenja, ker se preje ni imela dovolj v oblasti. Tudi njen glas je zvenel zdaj bolj prirodno, ko je govorila z Mrs. Blacktonovo. Debelušasta sinjeoka ženica z jamicami in rusimi lasmi jo je bila že na prvi mah tako osvojila, da se je čutila v njeni družbi kakor doma. Mrs. Blacktonova se je sklonila k soprogu in mu je položila roko na ramo.

»Peljimo se skozi mesto,« je nasvetovala; »pot nam zato ne bo veliko daljša in Miss Grayevo bo gotovo zanimalo videti našo glavno ulico. Strašno rada bi si ogledala medveda, ki si mi pripovedoval o njem,« je dodala.

Ta predlog je bil Aldousu na vso moč dobro došel. Uverjen je bil, da je Quade po svoji in Culver Rannovi stari navadi že razširil o Jani nelepe vesti; zato je želel, da bi ne samo Quadovi pristaši, ampak, če je le mogoče, vse têtejaunsko prebivalstvo videlo Jano v družbi Mrs. Blacktonove in njenega moža. V to je bila zdaj najlepša prilika, zakaj nočni karneval se je že začenjal.

Mali oglasi

Naročila in vse dopise, tičoče se malih oglasov, je poslati na Oglasni oddelek „Jutra", Ljubljana, Prešernova 4. Tel. št. 2492

Vse pristojbine je uposlati obenem z naročilom, sicer se oglasi ne priobčijo. Čekovni račun poštne hranilnice Ljubljana, št. 11842

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socijalne namene občinstva: vsaka beseda 50 par. — Najmanjši znesek Din 5·—. Pristojbina za šifro Din 3·—.

Ženitve, dopisovanja in oglasi trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda Din 1·—. — Najmanjši znesek Din 10·—. Pristojbina za šifro Din 5·—.

Kam pa kam?

Morsko kopališče
Restaurant «Jugoslavija» — Aleksandrovo — na otoku Krku
Dnevna oskrba s hrano in posteljo 55 Din. Informacije daje lastnik F. Kraljić 162

Rimske Toplice
Slovenija
Radioaktivno termalno kopališče, izvrstno proti revmi, išiasu, ženskim in živčnim boleznim. Pension predsezone 65, glavne 80 Din. Pojasnila daje direkcija 140

Obrt

Vulkaniziram
vse vrste avtogume, kakor tudi
galoše in snežne gumijeve čevlje
Popravljam kolesa in motorje. F. Škafar, Ljubljana, Rimska cesta 11. 12

Motorna vozila

Avtomobili
B. S. A. motocikli, svetovno znani, za ture.
TATRA AVTOMOBILI za v kvaliteti in za slabe ceste brezkonkurenčni.
VSI REZERVNI DELI za zgorajšnja vozila na zalogi.
DELAVNICE za vsa motorna vozila, strokovnjaško delo in solidne cene.
GARAŽE vedno na razpolago.
BENCIN iz cesalke, tudi ponoči, po konkurenčni dnevni ceni.
JUGO - AVTO d. z o. z., Ljubljana, Dunajska c. 36. Telefon 2236. 178

Avto Fiat
štirisedežni, prodam za Din 15.000, motor na bencin za mlatilnico, 3 HP, za 2600 Din in motorno kolo znamke «Torpedo» za 2500 Din. Josip Prusnik, Kamnik. 22106

Službo dobi

Delavko
ki zna na stroj šivati, sprejmem. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 22085

Vajenca
zanesljivega, sprejme za krznarsko stroko J. Wanek, krznarstvo, Sv. Petra c. 9. 22046

Služinčad
kuharice, sobarice, natakarice, hišne itd. dobe najlažje službo v Beogradu ako se zglase v birou Ekonomija, Beograd, Visana 11 20858

Kuharico
izvežbano za močnata in mesnata jedila, iščem za takoj. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Kuharica 18». 22118

Učenca
pridnega sprejme knjigoveznica Fr. Lerh v Radovljici. 22116

Brivskega pomočnika
mlajšega in samostojnega, sprejme z oskrbo v hiši M. Gjurin, salon za gospode in dame, Kamnik. 22167

Mehanika
mlajšega, nadarjenega in vojaščine prostega sprejmem takoj v specijelno obrt. Le resni interesentje, ki imajo veselje do mehanike v splošnem, naj pošljejo svoje ponudbe pod «Zanesljiv 80» na oglasni oddelek «Jutra». 22180

Zaslužek

Krajevne zastopnike
kateri so pri trgovcih specerije dobro vpeljani, sprejmem za Maribor, Ljubljano, Ptuj, Novo mesto, Kočevje, Kamnik, Brežice, Ljutomer, Mursko Soboto in druga mesta, za obljubljen dobro idoč predmet. Oferte z referencami naslovti na: «Juniper», Celje, predal 4. 22166

Službe išče

Trg. pomočnik
izučen, mlajši, ki je pravkar dovršil trgovski tečaj, išče službo takoj. — Ivan Markl, Zidani most št. 4. 22068

Deklica
stara 15 let, zmožna nemščine, išče službo k otrokom. — Viki Suhadolnik, Ljubljana VII., Celovška c. št. 90. 22136

Službo sobarice
išče s 1. avgustom dekle pri boljši družini v Ljubljani. Cenjene pismene ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Sobarica 22». 22122

Bivši trgovec
želi službe v trgovini s kolonijalnim blagom. Verziran je tudi v lesni trgovini. Cenjene ponudbe do 1. avgusta pod «Trgovec 52» na oglasni oddelek «Jutra». 22131

Gospodična
zmožna kavcije in vajena vsakega dela, bi šla rada za natakarico, kjer bi pomagala tudi v kuhinji. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 22117

Šofer
izučen strojni ključavničar in strugar, želi službe. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 22169

Šivilja
želi službo pomočnice začetnice. Naslov poslati na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Izučena». 22165

Pouk

Vijolinski pouk
želim med počitnicami. — Pismene ponudbe z navedbo honorarja pod «Vijolinist» na oglasni oddelek «Jutra». 22150

Nemščino in klavir
poučuje gospodična po 10 Din uro. Naslov pove ogl. oddelek «Jutra». 22178

Prodam

2 prodajal. omari
stekleni proda J. Wanek, krznarstvo, Sv. Petra c. 9. 22044

Otroški voziček
dobro ohranjen, ponikljan in košek s stojalom poceni naprodaj. Naslov v oglas. oddelku «Jutra». 22143

2 elektromotorja
dobro ohranjena, vrtilni tok 220/380 V, vsak za 3 HP, zamenjam za dobro ohranjen elektromotor, istosmerni, 300 V, 10 HP. Ugodno prodam nov električen
varilni aparat
(Schweissapparat) 220/380 V Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod značko «Istosmerni tok». 22171

Motor
za vrtilni tok, 29 konjskih sil, 220/380 voltov, 50 perijod, 1400 okretov, v najboljšem stanju, vsled povečanja obrata zelo ugodno naprodaj. Ponudbe na podružnico «Jutra» v Mariboru pod značko «Industrija». 22114

Drva
hrastove parketne odpadke od žage ter mehka drva po nizki ceni dostavlja na dom parna žaga V. Scagnetti, Ljubljana, za gorenjskim kolodvorom 86

Vsakovrstnih krtač
in čopičev radi razprodaje proda po zelo nizki ceni Ivo Rebolj, Komenda. 22152

Pridelki

Ljutomersko vino
zajamčeno pristno, v večji vagonskih ali manjših množinah oddam po ugodnih cenah. Reflektanti se prosijo, da zahtevajo natančnejše podatke pod značko «Lj. 500» na oglas. oddelek «Jutra». 22123

Kumarce
za vlaganje dobavlja v vsaki množini vrtnarstvo Kočevar, Maribor, Koroška cesta 63. 22113

Kupim

Vsakovrstno zlato
kupuje po najvišjih cenah
Černe — juvelir
Ljubljana Wolfova ul. 3. 38

Srebrne krone
kupuje in plača dobro: Černe, Ljubljana Prešernova ulica 1 238

Moško kolo
dobro ohranjeno, kupim. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 22083

Častniško sabljo
pešadijsko, kupim. Ponudbe z navedbo cene pod šifro «Sablja» na oglasni oddelek «Jutra». 22075

Boljše pohištvo
novo, ali skoro novo kupim Ponudbe pod šifro «Jedilnica in spalnica» na oglas. oddelek «Jutra». 22071

Brinjevo olje
kupuje drogerija A. Kanc, Židovska ulica. 22145

Šivalni stroj
rabljen, kupim. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 22138

Linoleum preproge
kupim. Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod šifro «Linoleum». 22148

Rabljene tračnice
cca 800 tek. met., 7 kg težine, dobro ohranjene kupi Teodor Schillinger, Zagreb, Akademički trg br. 2. 22168

Lipovih hlodov
20—25 m³ lepih zdravih, od 30 cm naprej, kupim. Plačam pri prejemu. Ponudbe z navedbo cene na oglasni oddelek «Jutra» pod «Lipa» do 1. avgusta. 22177

Sadje

Maline
kupuje Lovro Sebenik, Ljubljana — Knezova ulica 22154

Posest

Hiša
novopreurejena, sadni in zelenjadni vrt, 8 minut od kolodvora ugodno naprodaj. Ogleda se: Gmajna 20, Črnuče, pošta Ježica 21914

Majhno hišo
kupim v Ljubljani ali najbližji okolici. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Solnčno in suho». 22159

Prostovoljna javna dražba
hiše in zemljišča v Višmarjih št. 47 se vrši dne 31. julija na licu mesta ob 3. uri popoldne. Pojasnila daje Andrej Kregar v Višmarjih. 21941

Avtogaražo
z mehanično delavnico in majhnim stanovanjem odda takoj v najem Frane Gorjanc, Kranj. 21875

Dražba
31. julija prodam na prostovoljni dražbi močno zidano hišo s 3 obokanimi kletmi in posestvom, tik okrajne ceste med Laškim in Rim. Toplicami, nekdaj stara gostilna, kjer pa se koncesija lahko nazaj dobi. Pripravno za obrtnika ali vpokojenca. 22115

V najem

Pozor mlinarji!
Popolnoma nov valjčni mlin na prometnem kraju dam v najem ali po dogovoru za polovični zaslužek. Ponudbe pod «Mlinarji» na ogl. oddelek «Jutra». 22008

Lokali

Skladišče
suho in svetlo, z dvemi okni, elektr. razsvetljavo in železnimi vrati, odda takoj J. Wanek, krznarstvo, Sv. Petra cesta 9. 22045

Lokal
z izložbami in 2 skladiščema, pripraven za vsako trgovino ali obrt, oddam v Ljubljani, na glavni cesti blizu kolodvora. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 22155

Delavnico
svetlo in zračno, 13 × 6.5, pripravno za vsako obrt, skladišče oddam s 1. avgustom Cesta na Rožnik 19. 22175

Sobe

Sobo z 2 posteljama
elektr. razsvetljavo, posebnim vhodom in hrano poceni oddam na Sv. Jakoba trgu št. 5 21651

2 pisarniški sobi
s posebnim vhodom odda «Posest» na Miklošičevi c. 22034

Opremljeno sobo
lepo, parketirano, z elektr. razsvetljavo, klavir na razpolago, v sredini mesta oddam s 1. avgustom boljšemu gospodu. Na ogled dopoldan. Naslov pove oglas. oddelek «Jutra». 22135

Sobo
oddam v Ilirski ulici 19/II, desno. 22134

Opremljeno sobo
čisto, s posebnim vhodom in elektr. razsvetljavo, z 2 posteljama oddam. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 22124

Prazno sobo
v bližini Podrožnika išče z 10. avgustom mlad zakonski par brez otrok. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Neopremljena soba». 22127

2 opremljeni sobi
s souporabo kuhinje oddam takoj po zmerni ceni. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 22133

Prostorno sobo
deloma opremljeno, z uporabo kopalnice, elektrika in parketi, blizu opere, poleg Nar. doma oddam solidni dami, event. tudi gospodu. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 22173

Sostanovalko
sprejmem. — Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 22132

Sobo z 2 posteljama
oddam za mesec avgust — tudi s celodnevno oskrbo. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 22130

Sobo
z 2 posteljama in sobo za 1 osebo oddam Ulica na grad št. 7, pritličje. 22149

Sobo
zračno, solnčno in čisto, z lepim razgledom takoj oddam na Taboru. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 22156

Opremljeno sobo
oddam solidnemu gospodu. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 22157

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom s stopnic in elektr. razsvetljavo oddam. Pojasnila daje od 3. ure popoldne dalje Zalokar, Florijanska ulica 31. 22158

Boljši gospod
išče majhno čedno sobico za takoj. Ponudbe na ogl. oddelek «Jutra» pod «Čista» 22153

2 pisarniški sobi
oddam za avgust. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 22162

Za november
iščem 2 svetli pisarniški sobi v bližini sodišča. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 22163

Opremljeno sobo
svetlo in zračno, s posebnim vhodom oddam takoj v sredini mesta. Naslov pove oglasni oddelek «Jutra». 22160

Lepo sobo
s posebnim vhodom in elektriko oddam 2 ali 3 osebam Cesta na Rožnik 19. 22174

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom in električno razsvetljavo, na lepem, zračnem in mirnem kraju oddam stalnemu stanovalcu, ev. tudi z dobro domačo hrano. — Naslov v oglasnem oddelku «Jutra» pod šifro «Mirno in trajno». 22181

Prehrana

2 gdč. ali 2 gospoda
sprejmem takoj na hrano in stanovanje v sredini mesta. Cena nizka. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 22142

Stanovanja

Stanovanje
sobe in kuhinje ali sobo s štedilnikom išče mirna stranka (1 oseba). Naslov z navedbo cene na oglasni oddelek «Jutra» pod značko «Stanovanje 11». 22086

Stanovanje
z 1 sobo, 2 kabinetoma, kuhinjo, souporabo kopalnice in pralnice, vrtom, elektriko in vodovodom odda takoj ob Dunajski cesti na Brinju Pokojninski zavod v Ljubljani, Aleksandrova c. 22161

Dopisi

Resnega dopisovanja
s samostojno in značajno damo želi gospod enakih lastnosti, 30 let star uradnik v stalni službi. Fotografija, ki jo vrnem in najstrožja diskretnost pogoj. Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod «Zaostali ptič». 22176

Trgovec
32 let star, inteligenten, plemenita duša, v zakonu neusmiljeno varan, želi znanja z gospodično, event. vdovo ali ločenko v starosti do 30 let, inteligentno, lepo, z najplemenitejšimi duševnimi — srčnimi vrlinami in primernim kapitalom. Dopise s fotografijo, katero vrnem, na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Zarja življenja 32». 22035

Mlad bančni uradnik
Slovenec, želi dopisovati z ljubko Slovenko. Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod «Beograd». 22164

Ženitve

Znanja želim
z boljšim 40—55letnim gospodom v svrho ženitve. — Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod «Destinée». 22041

Amerikanec
40 let star, s 50.000 Din gotovine, išče vdovo, gospodično ali ločenko, ki ima pravico do kake obrti ali jo že izvršuje — v svrho skupnega delovanja. Ženitev ni izključena. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» do 15. avgusta, pod značko «Amerikanec 50». Gre tudi na deželo. 22060

Izgubljeno

Din 180
sem izgubila od Mathiana do Verovška. — Poštenega najditelja nagradi oglasni oddelek «Jutra». 22179

Kapital

Kot družabnik
pristopim k solidnemu in dobičkanosnemu podjetju s 30—80 000 Din, odnosno posodim proti primernim obrestim in deležu na dobičku Ponudbe na oglas. oddelek «Jutra» pod «Sigurnost 31». 22129

Dobro idoče podjetje
z zelo razširjenim delokrogom, v polnem obratu, išče v svrho zvišanja produkcije financirja s kapitalom od 50.000 Din naprej. Kapital se obrestuje, poleg tega pa odstopim dogovorjeni del čistega dobička. — Osebno sodelovanje nepotrebno. Reflektiram le na kapitalno močne in solidne osebe. Ponudbe je poslati na oglasni oddelek «Jutra» v Ljubljani pod šifro «Kapital 217». 22125

Glasba

Kratek klavir
dobro ohranjen, kupim. Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod šifro «Kratek». 22119

Gramofon
izvanredna lesena konstrukcija z električno lučjo, lep glas, prodam ali zamenjam za dobro gitaro. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 22146

Živali

Srnjaček
3 mesece star, udomačen, naprodaj. Pojasnila v trgovini A. Žibert, Prešernova ulica. 22074

Srnico
mlado, udomačeno, kupim. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 22144

Prepeličar
nemški, enoletni, kratkodlak, naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku «Jutra». 22130

Nemških ovčarjev
5 pravih volčjih mladih psov ter leto staro psico, jako dobro čuvajko proda I. Rebolj, p. Komenda. 22151

Razno

Dobrim ljudem
bi rada oddala za svojega 3 leta starega, čvrstega in zdravega fantka. Dopise na oglasni oddelek «Jutra» pod «Ubogi». 22147

Kateri gospod
pošten in dobrosrčen bi sprejel mlado damo s triletno hčerko, vešča srbohrvaščine, francoščine in nekaj nemščine, ki bi mu vestno opravljala vse gospodinjstvo. — Ponudbe na oglasni oddelek «Jutra» pod «Pošteno gospodinjstvo». 22172

MALINE
kupuje
Lovro Sebenik Ljubljana
Knezova ulica (Sp. Šiška)

---

400 tek metrov
tračnic
rabljenih 70 mm **takoj kupim**
Ponudbe pod „Dolomit" na oglasni oddelek „Jutra".

Park-sanatorij Schweizerhof
GRAZ · WETZELSDORF
Za notranje in živčne bolezni. Posebni oddelek za zdravljenje *Arteriosklerose*.
Prospekti

Iščem stanovanje

2—3 sob, mirno, udobno, ne preveč oddaljeno od središča, za 1. september ali preje. Ponudbe pod «September» na upravo lista.

Originalne barve,

matrice (kože), voščeni papir za Gestetner cyklostil specijalni papir za razmnoževanje. se dobi najceneje pri
LUD. BARAGA, **Ljubljana, Selenburgova 6/I**
Telefon št. 2980.

KONKURS.

8269

Fabrici Šećera Državnog dobra Belje potreban je jedan

tehnički adiunkt i jedan hemičar

te se ovim raspisuje konkurs za popunu tih mesta.

Uslovi za prijem su sledeći: da su diplomirani inženjeri hemije, t. j., da su položili drugi državni ispit, o čemu imaju podneti dokaza. Reflektant za mesto tehničkog adjunkta mora podneti uverenje, da je na manje dve godine vršio samostalno manipulacionu službu, a reflektant za mesto hemičara treba po mogućstvu da ima jedno godišnju praksu u šećernoj industriji.

Reflektanti moraju da su podanici naše Kraljevine i da su neženjeni.

Uz podnašanje taksirane molbe imaju priložiti dokument po čl. 12 zakona o činovnicima i ostalim državnim službenicima gradjanskog reda.

U molbi imaju navesti uslove pod kojima bi stupili u službu, a molbe imaju uputiti na dalje do 15. avgusta o. g. na adresu: Direkcija Državnog dobra Belje-Kneževo (Baranja). Nastup službe 1. septembra o. g.

Iz Direkcije Državnog dobra Belje
Kneževo (Baranja) br. 3396 od 22. jula 1827. god.

8302 † Mestni pogrebni zavod

V globoki žalosti naznanjamo pretužno vest, da je naša predobra sestra, oziroma teta, gospa

Ivana Polšak

posestnica

danes, dne 27. t. m. ob 1. uri pop., po daljši, mukepolni bolezni, previdena s tolažili sv. vere boguvdano preminula.

Pogreb drage pokojnice bo v petek, dne 29. julija t. l. ob pol 3. popoldne iz hiše žalosti Ulica na Grad štev. 7 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 27. julija 1927.

Žalujoči ostali.

---

†

Županstvo občine Črna pri Prevaljah naznanja tem potom žalostno vest, da je preminul po dolgi, mučni bolezni naš dolgoletni občinski odbornik bivši župan in gerent, gospod

Franc Krulec

v 54 letu svoje starosti.

Kot vesten in marljiv sodelavec v prid občine si je zasigural trajen spomin.

Črna, dne 13. julija 1927.

Občinski zastop.

8297

Urejuje dr. Josip Birsa. Izdaja za Konzorcij «Jutra» Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarnarja Fran Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani.